

AYLIK COĞRAFYA

KEŞİF DERGİSİ

ATLAS

25
YAŞINDA

SAYI: 302 - MAYIS 2018

FİYATI: 11.00 TL (KKTÇ FİYATI 13.50 TL)

NO: 2018/05

100. YAŞINDA
**MANDELA'NIN
EVİNDE**
SOWETO - GÜNEY AFRIKA

AMALFİ KİYILARI - İTALYA

AKDENİZ ZAMANI

TAVLA KÜLTÜRÜ

HAYDİ OĞLUM
KEMİK

İSTANBUL'DA
KUŞ GÖÇÜ

EK: ERASMUS PLUS - GENÇLERİN AVRUPA GÜNLÜĞÜ

DEVE GÜREŞLERİ
ASIRLARIN GELENEĞİ

ANTALYA
TAŞ DEVRİNİN İZLERİ

TAV PASSPORT ÜYELİĞİ'NDE
%15 İNDİRİM VE
12 TAKSİT FIRSATI

TAV
Passport ✈

TAV PASSPORT'LA ŞİMDİ HAVALİMANI BENİM ÖZEL ALANIM.

f /WingsCard

Hemen indir

WINGS VE AXESS PLATINUM'UN İNDİRLİMLİ SAHİP OLABİLECEĞİ TAV PASSPORT AYRICALIKLARI

- TERMİNAL GİRİŞLERİNDE ÖZEL GÜVENLİKTEN HIZLI GEÇİŞ • VALE & 30 GÜN ÜCRETSİZ OTOPARK
- BUSINESS CHECK-IN • ÖZEL PASAPORT & GÜVENLİK KONTROLÜ • ÜCRETSİZ LOUNGE KULLANIMI
- DUTY FREE'DE ÖZEL ALIŞVERİŞ AYRICALIKLARI & ÖDEME KASASI • HAVALİMANINDA İNDİRLİMLİ RESTORAN & KAFELER

TAV Passport Üyeliği Wings ve Axess Platinum sahiplerine özel ilk alımlarında %15, yenilemelerde %20 indirim ile sunulacaktır. 12 taksite kadar taksit imkanı da sunulacaktır. Kampanya 1 Haziran 2018'e kadar geçerlidir. İndirim ve taksit fırsatından sadece Wings, Wings Black, Axess Platinum asıl/ek kart sahipleri faydalanabilir. Bir müşteri aynı anda en fazla 9 adet TAV Passport satın alabilir. Duty Free'deki indirimler indirim yasaklı ürünler, alkol ve tütün mamulleri için geçerli değildir. TAV Passport Kart'a başvurmak için 444 25 75'i arayabilir, hizmetlerin geçerli olduğu şehirler ve detaylı bilgi için www.tavpassport.com web adresinden bilgi alabilirsiniz.

Wings'e hemen başvurmak için WINGS yazın, 5990'a kısa mesaj gönderin.

axess
Wings
HAYAT. ŞİMDİ. BENZERSİZ.

AKBANK

İÇİNDEKİLER

ATLAS

Yayıncı
Doğan Burda
Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

İcra Kurulu Başkanı
Cem M. Başar

Yayın Direktörü
Murat Köksal

Yayın Danışmanı
Mehmet Yaşın

Yayın Yönetmeni
Kansu Şarman

Yazı İşleri Müdürü (Sorumlu)
Mustafa Türker Erşen

Haber Müdürü: Nazlı Kurt
Görsel Yönetmen: Tolga Çoruh
Araştırma: Tevrik Taş
Foto Muhabiri: Turgut Tarhan
Sayfa Yapım: Bahadır Erşik

Fotoğraf Kurulu

Gökhan Tan (Fotoğraf Danışmanı), Yasin Akgül, Sinan Anadol, Ali Murat Atay, Servet Dilber, Şebnem Eras, Ümut Kaçar, Selim Kaya, İzzet Keribar, Ali Ethem Keskin, Zafer Kızılkaya, Ufuk Sarışen, Tolga Sezgin, Hakan Oge, Mustafa Seven, Kerem Yücel

Yazı Kurulu

Füsun Arman, Prof. Dr. Rüstem Adlan (Arkeoloji), Oya Ayman, Nezih Başgelen, Cenk Durmuşkâhya (Botanik), Yard. Doç. Dr. Yıldırım Güngör (Jeoloji), Nedim Gürsel, Prof. Dr. Necmi Karul, Serkan Ocak, Prof. Dr. İliber Ortaylı, Tülay Zihli Özgür, Selcen Pirge, Yeşim Pütüğü, Melih Şabanoğlu, Mehmet Sait Taşkın

Katkıda Bulunanlar

Ferdi Akarsu, Ersin Demirel, Nermin Erol, Şahan Nuhoğlu, Oğuz Otay, Bülent Özalp, Serkan Seymen, Ercan Uğurlu, Dr. Ümit Yıldız, Fatih Yıldız

Marka Müdürü

Ayşeşüğü Parlayan

Ankara Temsilcisi: Erdal İpekeşen

0 312 207 00 71

atlas@doganburda.com www.atlasdergisi.com

Yönetim

Tüzel Kişi Temsilcisi: Mehmet Rauf Ateş
Satış ve Dağıtım Direktörü: Egemen Erkorol
Finans Direktörü: Didem Kürücü
Üretim Planlama Direktörü: Yakup Kurtulmuş

Kurumsal İletişim Müdürü:

Seren Urun

Reklam

Grup Başkanı: Nisa Aslı Erten Çokça
Grup Başkan Yardımcısı: Neslihan Çan
Satış Koordinatörleri: Suzan Özcan - Hatıko Demir
Satış Müdürü: Hatice Tarhan, Altuğ Selçuk, Burcu Acavut
Reklam Teknik: Ayfer Kaygun Büka - Şaban Yazır 0 212 336 53 60
Faks: 0 212 336 53 91

Rezervasyon: Tel: 0 212 336 53 00 - 57 - 59 - Faks: 0 212 336 53 92 - 93

Ankara Reklam Bölge Temsilcisi: Sezgin Balıkoğlu Tel: 0 312 207 00 72 - 73

Hedef Sayfalar: Tel: 0 212 336 53 70 - Faks: 0 212 336 53 91

Bölgeler Reklam Satış Müdürü: Dilek Ünlü Tel: 0 212 336 53 72 - Faks: 0 212 336 53 91

Uluslararası Reklam Satış Temsilcilerimiz

Almanya: Michael Neuwirth
Tel: +49 89 9250 3629, michael.neuwirth@burda.com
Avusturya/İsviçre: Christina Bresler
Tel: +43 1 230 60 3050, christina.bresler@burda.com
Fransa/Lüksemburg/Belçika/Hollanda: Marion Badolle-Feick
Tel: +33 1 72 71 25 24, marion.badolle-feick@burda.com
İngiltere/İrlanda: Jeannine Soeldner
Tel: +44 20 3440 5832, jeannine.soeldner@burda.com
ABD/Kanada/Meksika: Salvatore Zammutto
Tel: +1 212 884 48 24, salvatore.zammutto@burda.com
Yunanistan/Portekiz/İspanya/Hindistan/Asya: Jessica Loose
Tel: +49 89 92 50 2468, jessica.loose@burda.com
İskandinav Ülkeleri: Ulrik Brostrom
Tel: +45 2328 9769, ubr@bjmedia.dk

Yönetim Yeri

Trump Towers, Kule 2, Kat: 21-23, 34387, Şişli, İstanbul
Tel: 0 212 410 35 66 Faks: 0 212 410 35 64

Baskı

Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.
Dudullu Organize San. Bölgesi 1. Cad. No:16 Ümraniye-İSTANBUL
Tel: 444 44 03 - Fax: (0216) 365 99 07-08

Dağıtım

Doğan Dağıtım Satış Pazarlama Matbaacılık
Ödeme Aracılık ve Tahsilat Sistemleri A.Ş.
0 212 449 63 63

Yayın Türü: Yerel, Süreli, Aylık

FİPP üyesidir

© Atlas dergisi, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Atlas dergisinin isim ve yayın hakkı Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır.

İzinsiz kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

DB Okur Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300

okurhizmetleri@doganburda.com

DB Abone Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300

Faks: 0 212 410 35 12-13

abone@doganburda.com - www.doganburda.com

Pazar hariç her gün saat 9.00 - 22.00 arasında hizmet verilmektedir.

Tavla kültürü 50

PANORAMA

Mimar Sinan'ın izinde 6

ATLAS RAPORU

Hekimbaşı: Tarih yok olmasın 18

UZAY ATLASI

Uydu mezarlıkları 22

KIRPEREST

Atalık tohumlar 24

KUŞ GÖÇÜ

İstanbul'un göçmen misafirleri 26

ATLAS - COLUMBIA

Likya buluşması 30

İTALYA / AMALFI KIYILARI

Akdeniz zamanı 38

Limon terasları, kayalıklar, ışıltılı Akdeniz manzarası, çiçeğe duran badem ağaçları, lezzetli şarapların üretildiği üzüm bağları kelimenin tam anlamıyla nefes kesicidir.

TAVLA KÜLTÜRÜ

Haydi oğlum kemik! 50

Tavla eğlencelik mi, yoksa spor mu? Bu sorunun yanıtı biraz sizin bu oyunla kurduğunuz ilişkiye bağlı.

SOWETO / GÜNEY AFRIKA

Mandela'nın evinde 68

Soweto Güney Afrika Cumhuriyeti'nin en büyük kenti Johannesburg'un bir mahallesiyken dünyada ırkçılık karşıtı odaklardan biri oldu. Mandela ve Steve Biko gibi liderlerin yaşadıkları evler, bugün gezginlerin alternatif duraklarından biri.

ANTALYA

Taş devrinin izleri 88

Beldibi ve Belbaşı mağaraları bölgenin paleolitik çağa uzanan geçmişinden izler taşıyor. Her iki mağara da insanın atalarının Anadolu'daki en eski izlerini barındırıyor.

SELÇUK/DEVE GÜREŞLERİ

Asırların geleneği 102

Anadolu'da her yıl binlerce insanı aynı meydanın etrafında toplayan deve güreşleri çok zengin ve kadim bir kültüre yaslanıyor.

TEKNOLOJİ

Kameralarla yeni dünya 110

HAFTA SONU

Birgi: Tarihe dokunan belde 112

EK

ERASMUS PLUS - YENİ UFUKLAR

“Kibleden geldi kışımız!”

TOZANLI ÇAYI, TOKAT / TURGUT TARHAN

Geçen yıl Atlas'ın Mart sayısında halk kültürü araştırmacısı Ergün Veren'in kaleminden kapak konusu olarak yayımladığımız Anadolu halk takvimi dosyasının ardından bir kaç kez Açık Radyoda Ömer Madra ve Murat Can Tonbil'in hazırladığı *Açık Gazete* programına katıldım. Hem Atlas'taki makaleden, hem de bu konuyla ilgili diğer kaynaklardan edindiğim bilgilerle halk takviminin kış ve bahar dönemine denk gelen dönemleri hakkında karakoncolostan berdelacuz, çaylak fırtınasından hıdrelleze kadar iklim ve meteorolojik değişiklerin neler getireceğine dair sohbet ettik. Geçen Aralık ayındaki programda zemheri kışından ve erbain soğuklarından konuşmuştuk. Ancak eskilerin deyimiyle kış kışlığını yapmadı bu yıl. Anadolu'nun genelinde kar az yağdı, yağmur yağdı, ama yeraltı sularını besleyen ana kaynak o değil. Kadim kültürde güneyden esen sıcak rüzgârlara gönderme yapılarak “kibleden geldi kışımız, Allah'a kaldı işimiz” dermiş çiftçiler. Toprak suyla yeterince beslenemeyince tarım faaliyetinin verimsiz kalacağı endişesini anlatıyor bu sözler. İklim değişikliğinin etkileri mi, yoksa bu yıla özel bir kuraklık tehlikesi mi var, bunu bugünden bilmek mümkün değil. Ama ülke genelinde karın az yağması yüzünden susuzluk riski ciddi biçimde konuşuluyor. Artık Mayıs ayında'yız. Hıdrellezi takip eden dönemde halk takviminin

“eyyam-ı bahur” dediği sıcak günler başlıyor. Suyu dikkatli ve verimli kullanmanın şart olduğu yıllardan biri. Sadece biz şehirde yaşayanların içme suyu azlığı tehlikesinden de değil, tarım alanları ve yaşamı paylaştığımız tüm canlıların hayatı için bu yaz suyu daha özenle kullanmak gerek.

Atlas'ın bu sayısında yine birbirinden ilginç konular var. Ersin Demirel, İtalya'nın turizm cenneti Amalfi Kıyıları'na gitti ve “Akdeniz zamanı” başlığıyla eğlenceli fotoğraf ve öykülerle döndü. Bu sayının ilginç konularından biri de tavla kültürü üzerine. Yüzlerce yıldır oynanan tavla oyununun tarih ve mitolojideki yerinin yanı sıra Türkiye'de esnaf rekabetinden komşuluk hatırına tavlanın eğlenceli yolculuğunu Serkan Seymen ve Haluk Oral yazdı, Şahan Nuhoglu fotoğrafladı.

Atlas fotoğrafçılarından Turgut Tarhan, Antalya'da Delikdağ yöresine gitti ve taş devrinin izlerini sürdü. Etrafında çok zengin ve kadim bir kültür bulunan deve güreşlerini Selçuk'ta Oğuz Otay yazdı ve fotoğrafladı.

2018 Afrikalı efsanevi lider Nelson Mandela'nın 100'üncü doğum yıldönümü. Selim Kaya Güney Afrika'da Mandela'nın evini ve Soweto'yu kaleme aldı.

Mayıs sayımızda AB Türkiye Delegasyonu ile birlikte hazırladığımız “Erasmus Plus - Gençlerin Avrupa Günlüğü, Yeni Ufuklar” kitapçığı da derginizle birlikte.

BREITLING

1884

AIR

SEA

NAVITIMER 1

LAND

EDİRNE

Mimar Sinan'ın izinde

SELİMİYE CAMİSİ, EDİRNE / TURGUT TARHAN

Büyükçekmece, Silivri, Marmara Ereğlisi, Çorlu, Tekirdağ, Lüleburgaz, Alpullu, Babaeski, Havsa ve Edirne'deki 22 Mimar Sinan eserini kapsayan iki günlük rotanın tanıtımı 10 Nisan 2018 günü Edirne'deki Selimiye Camisi'nin bahçesinde gerçekleşti. Mimar Sinan ve eserlerine dair konuşmayı Prof. Dr. Suphi Saatçi yaptı. Edirne'nin kültür, turizm ve gastronomi değerlerini ön plana çıkarmaya yönelik gazeteci, blog yazarı ve fotoğrafçılar için düzenlenen rota gezisi kapsamında etkinliğe katılım gerçekleştirildi.

Tüm Osmanlı coğrafyasında 300'den fazla eseri bulunan Mimar Sinan için Trakya

ve bilhassa "ustalık eserim" dediği Selimiye Camisi'nin bulunduğu Edirne'nin ayrı bir yeri var. Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murat'ın hizmetinde yüzlerce yıla tanıklık edecek eserler bırakan, tüm dünyada mimari ve mühendislik dehası olarak görülen Mimar Sinan yapılarının bulunduğu rota, İstanbul Büyükçekmece'den başlıyor. Burada Sultan Süleyman Kervansarayı, Sokollu Mehmet Paşa Mescidi, Sultan Süleyman Çeşmesi ve Köprüsü; Silivri'de Mimar Sinan Köprüsü, Marmara Ereğlisi'nde Semiz Ali Paşa Camisi, Çorlu'da Sokollu Mehmet Paşa

Köprüsü, Tekirdağ'da Rüstem Paşa Külliyesi gezilerek Kırklareli ve Edirne'ye geçiliyor. Kırklareli'de Sokollu Mehmet Paşa Külliyesi, Taş Köprü, Sinanlı Köprüsü ve Semiz Ali Paşa Camisi rota kapsamında bulunuyor.

Edirne'ye yaklaşırken son durak Havsa ilçesindeki Kasım Paşa Külliyesi. Külliye, Sokollu Mehmet Paşa, Bosna'da görev yaparken vefat eden oğlu için yaptırdığı için burası onun adıyla da anılıyor. Rota'nın son durağı, Osmanlı'nın 92 yıllık başkenti Edirne. Burada tabii ki II. Selim'in 80'li yaşlarında olan Mimar Sinan'a yaptırdığı mimari şaheser Selimiye Camisi bulunuyor.

1568-1575 arasında, yedi yıl gibi kısa bir sürede tasarlanıp inşa edilen; bugün herkesi kendine hayran bırakan caminin ardından Rüstem Paşa Kervansarayı, Semiz Ali Paşa Çarşısı, Sokollu Mehmet Paşa Hamamı, Adalet Kulesi, Kanuni Köprüsü gibi Mimar Sinan'ın Edirne'deki diğer eserleri geziliyor. Yalnızca Mimar Sinan'ın iki başkent arasında uzanan Trakya topraklarına dağılmış eserleri değil, aynı zamanda tarihi, kültürel ve sosyal dokuyu da keşfetmeyi sağlayan rota, yoğun biçimde gününbirlik turlar yapılan Edirne'yi hakını vererek gezmek için birkaç güne ihtiyaç olduğunu da hatırlatıyor ●

Avans Mil'le istediğiniz yere, istediğiniz zaman uçun!

Seyahate çıkmak için mil biriktirmeyi beklemeyin. Miles&Smiles kredi kartlarınızla Avans Mil kullanın, alışverişlerden kazanacağınız millerle Avans Mil'inizi 18 ayda rahat rahat ödeyin.

Avans Mil başvurusunu 444 0 333 Alo Garanti, Garanti İnternet Şubesi, Garanti şubeleri ya da Garanti ATM'lerinden yapabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi milesandsmiles.net'te.

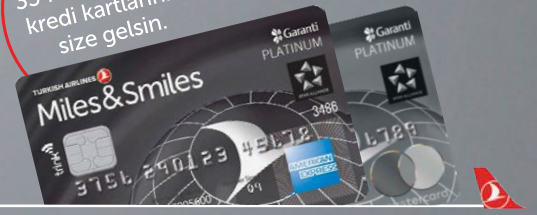
TURKISH AIRLINES

Miles&Smiles

ALIŞVERİŞİNİZ UÇAK HIZINDA BİLETİNİZ

milesandsmiles.net   /milesnsmileskk

MS yazın,
3340'a gönderin,
kredi kartlarınız
size gelsin.

TÜRK HAVA YOLLARI'NIN TEK RESMİ KREDİ KARTI

Avans Mil için 444 0 333 Alo Garanti, garanti.com.tr, Garanti şubeleri ve Garanti ATM'lerinden başvurulabilir. Miles&Smiles MasterCard ya da Miles&Smiles American Express® kredi kartlarından herhangi biriyle Avans Mil alınabilir. Avans Mil, başvurunun ertesi günü saat 16.00'dan sonra hesaba geçer. Alınacak Avans Mil tutarı 1.000 ve katları olmalıdır. Kullanılabilir limitin 10 katı kadar Avans Mil alınabilir. Miles&Smiles kredi kartı ve Miles&Smiles Platinum kredi kartı sahipleri bir seferde en fazla 100.000, Miles&Smiles Prive kredi kartı sahipleri ise 150.000 Avans Mil alabilirler. Kartın, Avans Mil talep edilen tarih itibarıyla gecikmeye girmemiş olması gerekmektedir. Alınan Avans Mil, talep edilen gün içinde değiştirilebilir/iptal edilebilir. Aynı kartla iki kez, avans dönemi içinde Avans Mil'ini kapatamamış kart sahipleri üçüncü kez Avans Mil başvurusunda bulunamazlar. Avans Mil tutarı 18 ay içerisinde bir defa yükseltilebilir. Yükseltilen Avans Mil tutarının, Avans Mil'e ilk başvuru ekstre dönemini takip eden 18 ay içerisinde tamamlanması gerekir. Bir müşteri aynı kredi kartıyla iki kez üst üste Avans Mil borcunu alışveriş milleriyle kapatamayıp, kalan mil borcu için mil başına 4 kr. ücret ödeyerek borcunu kaparsa, üçüncü kez Avans Mil başvurusunda bulunamaz. Yurtiçi ve yurtdışında Miles&Smiles kredi kartlarıyla yapılan otomatik fatura ödemeleri; sigorta, emeklilik, vergi-ceza ödemeleri; kumar-bahis ve diğer kamu hizmeti ödemelerinden mil kazanılmamaktadır. Mil kazanımı, harcama yapılan üye işyerinin, işyeri kategori kodunda belirtilen sektöre göre sistemsel olarak yansıtılmaktadır.

İZMİR

Türk izlenimcileri Arkas Sanat Merkezi'nde

İzmir'deki Arkas Sanat Merkezi, bahar döneminde yepyeni bir sergiyle kapılarını sanatseverlere açıyor. 12 Nisan-27 Temmuz 2018 tarihleri arasında gerçekleşecek "Renk, Işık, Titreşim: Türk İzlenimcileri" isimli sergi, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan süreçte manzara, natüromort ve portre başta olmak üzere müze ve özel koleksiyonlardan derlenen eserlerle resim sanatına damgasını vuran Türk izlenimcilerine ışık tutuyor. Ağır-lıklı olarak Türkiye'nin modernleşme sürecinde yurtdışında gördükleri eğitimlerden sonra yurda dönen ve modern sanatın temsilcileri olarak bi-linen 1914 kuşağı sanatçıları kapsayan sergide 125 eser yer alıyor. Sergi İbrahim Çallı, Nazmi Ziya, Hikmet Onat, Hüseyin Avni Lifij, Feyhaman Duran, Namık İsmail, Mehmet Ruhi Arel, Sami Yetik gibi izlenimci anlayıştan etkilenen farklı dönem sanatçılarından

zengin bir seçki sunuyor.

Arkas Holding Yönetim Kurulu Başkanı Lucien Arkas, serginin açılışında şun-ları söyledi: "1800'lerin or-tasından sonlarına varan bir süreci kapsayan Asker Res-samlar Sergisi'nin ardından Türk izlenimcilerin ikinci

etabı olarak Renk, Işık, Tit-reşim Sergisi'ni açmaya ka-rar verdik. 1914 kuşağı sanat tarihimizde önemli bir yer tutuyor. Bu kuşak Türkiye'de modern resmin kurucuları olarak biliniyor. Resim öğre-nimi askeri okullarda başla-mıştı. Yavaş yavaş Türkiye'de

resim yapma ilkeleri batıda olduğu gibi öğretilmeye baş-landı. Bazı askerler okulu bı-rakarak ressam oldu. 1914 kuşağının da öncüleri bu res-samlardır. Bu kuşak aynı za-manda açık havaya çıkarak gördüklerini resmeden ilk ressamlar."

ALAÇATI

Ege'de lezzet buluşması

"Sıra dışı insanların sıra dışı buluşması" sloganıyla yola çıkan PEAK bu sene Alaçatı'da. Türkiye'nin önde gelen şefleri, tadım uzmanları, Ege'nin, Çeşme'nin, Alaçatı'nın başarı öyküsü haline gelmiş isimleri, sıra dışı hikâyelerini anlatacaklar. Projenin küratörü ve ya-ratıcılarından Kemal Demirasal önderliğinde 12-13 Mayıs 2018 tarihlerinde Alaçatı Yek'te gerçekleş-ecek olan konferansta ana tema Ege olacak. Ege'de yaşamak, Ege'de yaşlanmak, Ege'den ilham almak,

Ege'den beslenmek ve rüzgârı, denizi, ko-kusu, bereketi ile yosun ve yeşilin iç içe geçtiği bu coğrafyanın güzellikleri ve sür-dürülebilirliği konuşulacak. Yurtdışından gelen misafir şefler, Ege bağlarında ve Çeşme'nin, Alaçatı'nın, Kemeraltı'nın, sokaklarında, yerel mezatlardan ve pa-zarlardan aldıkları malzemeler ve Ege'nin ilhamı ile sıradışı bir sofranın kurucuları olacaklar. Arkas Turizm, BiletPro, Kristal Yağları, Lucien Arkas Bağları ve Arkas Trio da katkılarıyla PEAK'e ilk yılında destek veriyor.

Göklere olan tutkuyla NİCE 10 YILLARA

10 yılda 200 milyon yolcuya ev sahipliği yapan, 7 yıl arka arkaya Avrupa'nın en hızlı büyüyen havalimanı olan, zamanında kalkışta dünya 8'incisi, Türkiye'nin ilk engelsiz havalimanı...

BARİŞ KOCA

SERGI

İçimdeki Doğa

Fotoğrafları ve yazıları Atlas'ta da yayımlanan Barış Koca'nın fotoğraf sergisi "İçimdeki Doğa", 28 Nisan-4 Mayıs 2018 tarihleri arasında Ankara'daki İTÜ Evi'nde sanatseverleri bekliyor. Sergi, Barış Koca'nın "düşsel gerçeklik" olarak tanımladığı, doğanın işleyişiyle ilgili tecrübe ve gözlemlerin yanında bilinç ve görme üzerine yaptığı araştırmalar sonucu

oluşturduğu yaklaşımın bir sonucu. Sergide yer alan karelere bilinçli olarak yer bilgisi eklenmemiş. Bunun temel nedeni, izleyicinin izlediklerine kendi hayal dünyasından bakmasının istenmesi. Bu yaklaşımıyla Koca, doğaya ilginin pozitif yönde artırılmasına ve böylece korunmasına kendince katkı verebileceğini söylüyor.

TİMURTAŞ ONAN

SERGI

Masumiyet Öyküleri

Timurtaş Onan'ın Batı Toroslar'daki yaşamı konu alan fotoğraflarının sergileneceği "Masumiyet Öyküleri" sergisi 12 Nisan 2018'de Galeri ARK'ta fotoğrafseverlerle buluşuyor. Onan'ın yöredeki dağ köyleri ve yaylalarda çektiği, izleyiciye hayatın farklı yüzlerini gösteren fotoğrafları 8 Mayıs'a kadar görülebilir. Galeri ARK, İstanbul, Kadıköy'de.

Go Further

Ford SUV DÜNYASI

ford.com.tr

[f](#) [t](#) [v](#) /FordTurkiye

14x8000 PROJESİ

Dağcı Tunç Fındık Nanga Parbat yolunda

Milli dağcı Tunç Fındık'ın yeni hedefi Pakistan'ın Himalaya dağ zincirinde bulunan Nanga Parbat Dağı. 8 bin 125 metre yükseklikteki Nanga Parbat dünyanın en yüksek dokuzuncu noktası. Dağ, 1930'lu yıllardaki ilk tırmanış denemeleri sırasında yaşanan ve ölümle sonuçlanan kazalar nedeniyle "Katil Dağ" veya "Alman Mezarlığı" olarak da anılıyor. İlk çıkışı 1953 yılında efsanevi dağcı Hermann Buhl tarafından yapılan bu dağ, zorlu ve dikey teknik tırmanışı, kuvvetli fırtınaları,

çığırları ve buzul çatlakları ile dünya dağcılığında önemli bir hedef durumunda. Tunç Fındık zirveye ulaşırsa Nanga Parbat'a Türkiye'den ilk çıkış gerçekleşmiş olacak. Tunç Fındık, Nanga Parbat tırmanışı için 30 Mayıs 2018 tarihinde İstanbul Atatürk Havalimanı'ndan Pakistan'ın başkenti İslamabad'a hareket ediyor.

Bu tırmanışta, dağın Diamir yüzü olarak bilinen batı yamacındaki "Kinshofer rotası" kullanılacak. Bu rota tabanından itibaren 4 bin metre teknik buz ve kaya tırmanışı gerektiren dik bir yamaç. Tırmanış yaklaşık 45 gün sürecek ve dağ üzerinde en yükseği 7 bin 400 metrede olmak üzere dört yüksek kamp kurulacak. Tunç Fındık'a, oksijen ve ana kamptan sonra hamal kullanmadan yapacağı bu tırmanışta Romen tırmanış partneri Alex Gavan ile eşlik edecek.

Tunç Fındık, 14x8000 projesi dahilinde bugüne dek 8 bin metrelik 12 dağa tırmandı. Böylece bunu başaran Türkiye'den ilk ve tek kişi oldu. Fındık 2013 yazında Nanga Parbat tırmanışını yapmak üzere oradayken, ana kampa yapılan ve 11 dağcının hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan terör saldırısından sağ kurtulmuştu.

İçinden Moda Çıkan Alışveriş Sitesi TVIY.COM yeni iOS uygulamasını hayata geçirdi. Android uygulamalarını yenilemek için çalışmaya başlayan **TVIY.COM** moda mobil dünyada yön vermeye devam ediyor! Ipekyol, Hotiç, Derimod, Koton, Furla ve Columbia gibi pek çok ünlü markaya uygun fiyatlarla sahip olurken sepetine **Atlas'ı** eklemeyi unutma!

*Geçmişten Aldığımız Gücü,
Geleceğe Taşımaktır Görevimiz.*

VakıfBank, Yanındaki Güç.

444 0 724 | vakifbank.com.tr

 VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

 /vakifbank

KİTAP

Aşk nifaktır

Atlas editörü, yazar ve şair Tevfik Taş'ın ilk şiir kitabı *Eskatolgya*, geçtiğimiz günlerde Manos Yayınları'ndan çıkan üçüncü baskısıyla yeniden okur karşısına çıktı. Aykırı soruların şairi Tevfik Taş, hayata karşı seyirci kalmayanların seyir defterini yazıyor. Güvertesinden dünyanın denizlerine potkal bırakan şair, zamana ve aşka dair şiirleriyle bir kez daha aramızda. Bugüne dek üç şiir kitabı, iki deneme ve bir inceleme kitabı çıkaran Tevfik Taş'ın çocuklara resim sanatının başyapıtlarını anlattığı 12 çocuk kitabı da var. Taş, ayrıca Atlas'taki yazılarıyla bizi Anadolu'nun dört bir yanına

götürüyor, yaşadığımız toprakların eski yeni katmanlarıyla, öyküleriyle, şiiriyle buluşturuyor.

Eskatolgya'da 12 Eylül döneminin sokakları çağ yangınına dönüştürdüğü zamanlar da var. Kent cinnetine hırçın ve hatta kente bela oluyor şair. Caddeler boyu biriken suskunluğu yüklenme çabası, aynı zamanda yeni bir şey söylemenin ağırlığını da içeriyor.

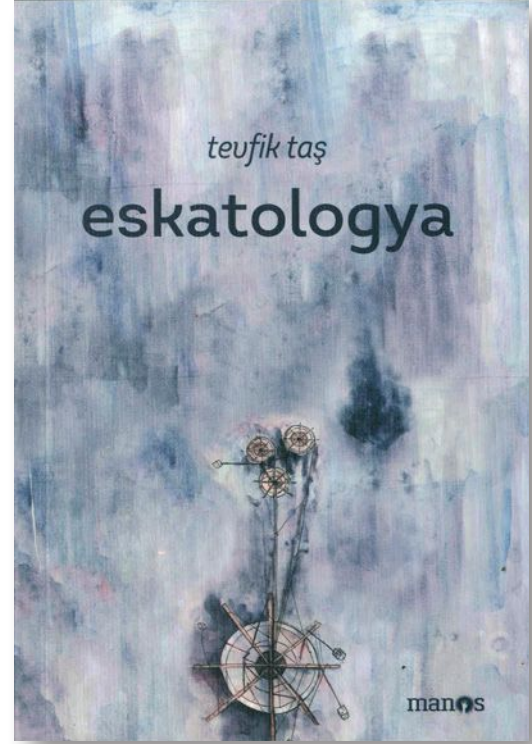
“Kelebek ve ipekle ört soruyu Soruyla kalbini ört.

Soru saklı. Yanıt:

A

ş

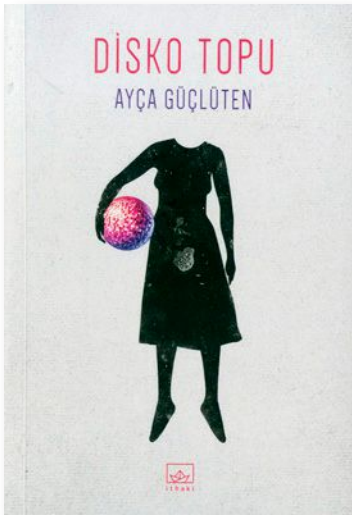
k Nifaktır Aşk” diyor.

EZBER DIŞINDA KALANIN ROMANI

Basının ve yayıncılığın değişik alanlarına yıllarını vermiş olan Ayça Güçlüten ilk romanı *Uykusuz*'u 2014'te yayımladı. Bunu 2016'da yayımladığı *Oda* izledi. Yazar, geçtiğimiz günlerde İthaki Yayınları'ndan çıkan *Disko Topu* adlı romanında ise bu dünyayla aynı dili konuşmayan, aynı pencerelerden bakmayan ve aynı kapılardan geçmeyen, çoğunluğun ezberi dışında kalan yönleriyle, alışılmışın dışında görme biçimleriyle bilinçdışındaki asıl dünyasına körü körüne bağlı bir kadını, topluma göre ise belki de sadece “öteki” diye

tanımlanan bir kahramanı işliyor. Güçlüten şöyle diyor: “Çıkmaz sokakların ve mutlu sonla bitmeyen masalların da kahramanları olur. Efendilerle, çiçeklerle, patronlarla, komşularla, dikenlerle, devlerle, Neneyle, ağaçlarla, susamlı akide şekerleriyle, cücelerle, yoldaşlarla, kardeşlerle dolu bir hayatın içinde o hep kendine ait tek parçanın peşinde: Küçük'ün.”

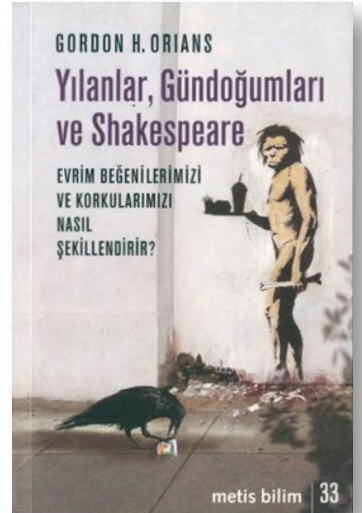

GEÇMİŞİN HAYALETLERİ

Gordon H. Orians'ın *Yılanlar, Gündoğumları ve Shakespeare* kitabı Metis Yayınları'ndan çıktı. Aysun Babacan'ın çevirdiği kitap “evrim beğenilerimizi ve korkularımızı nasıl şekillendirir” diye soruyor. Orians çalışmasını anlatırken “İnsan davranışlarına evrimsel bir açıdan yaklaşarak duygusal yaşamlarımızı daha yaratıcı bir şekilde düşünebileceğimizi, bu konudaki pek çok sorumuza cevap vermenin bir yolunu bulabileceğimizi göstermeyi umuyorum” diyor ve ekliyor: “Bu kitap, çok uzun bir zaman önce Afrika savanlarında kendilerine yaşayacak yer seçen, yiyecek ve güvenlik arayan atalarımızın verdiği kararların, bugünkü duygusal yaşamımıza bıraktığı, taşıdığı izler üzerinde duruyor.”

Tarihöncesi atalarımız hayatta kalmak için bazı şeyleri (örneğin yüksek kalorili yiyecekleri) elde etmek, bazı şeylerden de (örneğin tehlikeli hayvanlardan) kaçınmak durumundaydı. Böylece atalarımızın başlangıçta bilinçli olan kimi tercihleri zamanla içgüdüsel olarak bütün insanlığa miras kaldı.

İşte bu yüzden hemen hepimiz sözgelimi bal gibi tatlı, yüksek kalorili yiyecekleri severken yılan gibi hayvanlardan içgüdüsel olarak korkuyoruz.

PURINA

ONE®

3 HAFTADA DEĞİŞİME HAZIR MİSİN?

PARLAK TÜYLER,
SAĞLIKLI DERİ
VE PARLAK GÖZLER

3
HAFTA

SAĞLIKLI SİNDİRİM

2.
HAFTA

YÜKSEK
ENERJİ DÜZEYİ

1.
HAFTA

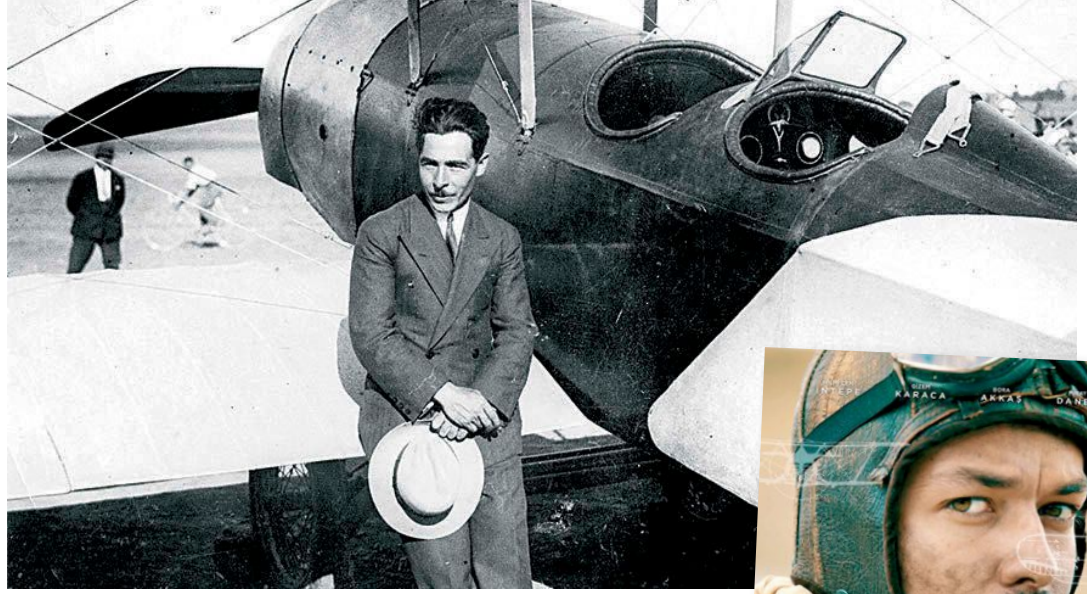
PURINA

Your Pet, Our Passion.®

VECİHİ HÜRKUŞ**Efsane pilot beyazperdede**

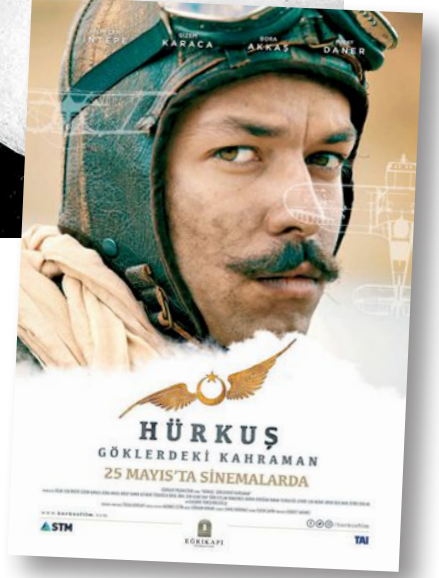
Türkiye'de havacılık tarihinin en üretken ve girişimci kişilerinden biri olan Vecihi Hürkuş'un hayatı sinemaya uyarlandı. Eğrikapı Prodüksiyon'un yapımcılığını üstlendiği filmin yönetmeni ise Kudret Sabancı. Başrollerini Hilmi Cem İntepe, Gizem Karaca, Bora Akkaş ve Miray Daner'in paylaştığı "Hürkuş: Göklerdeki Kahraman" 25 Mayıs'ta vizyona giriyor.

Vecihi Hürkuş daha 17 yaşındayken Birinci Dünya Savaşı'na katıldı. Yaralanınca İstanbul'a dönerek pilot olmak için Yeşilköy'deki Tayyare Mektebi'ne girdi. Pilot unvanıyla tekrar Ruslara karşı harekâta katıldı. Savaşta Ruslara esir düşerek Hazar Denizi'nin Nargin Adası'na götürüldü, ama buradan yüzerek kaçtı. 1918'de yine 9. Harp Tayyare

Bölüğü'nde göreve başladı ve Türkiye'nin ilk savaş uçağını tasarladı. Kurtuluş Savaşı'na katılan Vecihi Hürkuş, İstiklal Madalyası ve TBMM'den üç takdirname aldı. Savaştan sonra İzmir'de yeni pilotlar eğitmeye başladı. 1923'te

savaş sonrası ganimet olarak ele geçen motorlardan yararlanarak ilk Türk uçağını imal etti. Askeri havacılıktan ayrılarak uçak tasarımı ve yapımı çalışmalarına devam etti, pilotlar yetiştirdi. Havacılığın her alanına emek verdi.

Geçmişle gelecek arasında

Kronografları ve havacılıkla arasındaki güçlü bağlarıyla ünlü Breitling, yeni bir pilot saati koleksiyonu olan Navitimer 8'in tanıtımını gerçekleştirdi. Bu model 1938 yılında kokpit aletlerinin yanı sıra, sivil ve askeri kullanıma yönelik klasik pilot saatleri üretmek için kurulan Huit Havacılık Departmanı'na saygı niteliğinde. Willy Breitling, kokpit ekipmanlarının sunduğu sekiz günlük güç rezervine atıfta bulunarak, koleksiyona Fransızca'da "sekiz" anlamına gelen "Huit" adını verdi. Koleksiyondaki beş modelin her biri, en ince detayına kadar üzerinde çalışılmış, yüksek bir tanınırlık değerine sahip bir tasarım kodunu ifade ediyor.

2018 TREKKING TURLARI

Gökhan Hisarcıklılar
liderliğinde

EVEREST ANA KAMPI

19 Ekim - 02 Kasım

3.460 \$

Gökhan Hisarcıklılar
liderliğinde

CHAMONIX

13 - 17 Haziran
15 - 19 Haziran
19 - 23 Ağustos

1.410 \$

Ercan Selim Kolbakır
liderliğinde

KİLİMANJARO

17 - 26 Ağustos
4.310 \$
14 - 23 Eylül
4.140 \$

Ercan Selim Kolbakır
liderliğinde

GÜRCİSTAN

14 - 21 Temmuz
21 - 28 Temmuz
28 Temmuz - 4 Ağustos

1.170 \$

2018 FOTOĞRAF TURLARI

KARTAL AVCILARI PEŞİNDE KIRGIZİSTAN

Nuri Çorbacioğlu liderliğinde
20 - 24 Haziran 2018

Faruk Akbaş liderliğinde
11 - 15 Temmuz 2018

1.190 \$

Faruk Akbaş
liderliğinde

KÜBA

16 - 23 Ağustos

1.900 \$

Faruk Akbaş liderliğinde

PUŞKAR FESTİVALİ ve ALTIN ÜÇGEN HİNDİSTAN

16 - 24 Kasım

1.710 \$

2018 SAFARI TURLARI

BÜYÜK GÖÇLER KENYA

09 - 15 Haziran **2.590 \$**
15 - 21 Temmuz **2.990 \$**
18 - 24 Ağustos **2.990 \$**

RUANDA'DA GORİL

15 - 18 Haziran
6.590 \$

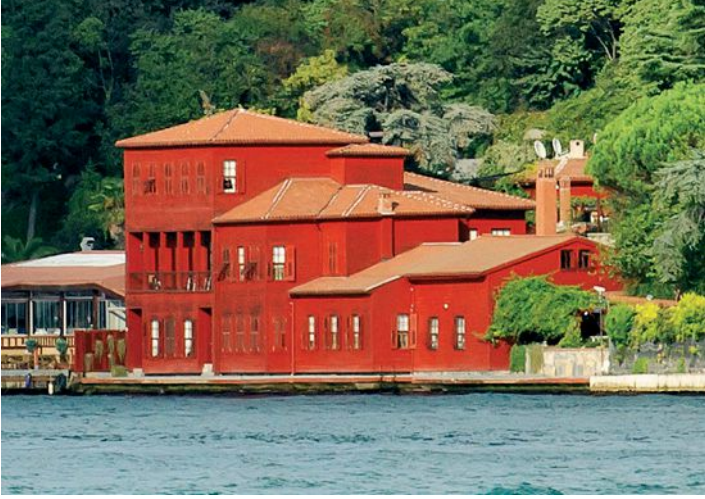
0212 233 15 98

www.gazella.com

GAZELLA
TURİZM

İSTANBUL BOĞAZI

Hekimbaşı Yalısı: Tarih yok olmasın

FOTOĞRAFLAR: TURGUT TARHAN

Tarih 7 Nisan 2018, saat 16.00 sularıydı. Hekimbaşı Salih Efendi Yalısı'nın bahçesinde bir düğün organizasyonunun ön görüşmesi yapılıyordu. Bir gemi sessizce onlara doğru yöneldi. Ne bir korna, ne de bir siren sesi duyular. Dev gemi yalıya bindirdi. 225 metrelik Vitaspirit adlı Malta bandralı gemi çok büyük zarar yarattı. Yalının ön kısmı yok oldu. Tarihi eserlerin bir kısmı sulara saçıldı. Hekimbaşı Salih Efendi'nin odası ve üst kattaki yatak odaları, alt kattaki gelin odası, ön salon ve yemek odası paramparça oldu. İlk anda 60 santimetre geri gitti, sonra da 30 santimetre öne geldi. Yapı temelinden ayrıldı ve günbegün Boğaz'a doğru kaymaya başladı.

Türkiye'nin önde gelen rehberlerinden Saffet Emre Tonguç, boğazda tarihi niteliğe sahip 366 yalı olduğunu, bu yalılardan özellikle ismini aldığı ailenin elinde olanların çok kıymetli olduğunu söyledi. Çünkü Tonguç'a göre, bu

tür yalılar, içindeki orijinal eserleri de hâlâ koruyor. Bunlardan Boğaziçi'nde sadece üç tane vardı. Ve biri de Hekimbaşı Yalısı.

Uzmanlara göre, yalı teknolojiden faydalanılarak kurtarılabilir. Yüksek mimar Yaman İrepoğlu, yalının önceki restorasyonu ve şu andaki durumu ile ilgili şu bilgileri verdi: "Yalıda rıhtım takviye edilmiş, ön cephe onarımı yapılmıştı. Aile sürekli bakımını yaparak yalıyı bugüne kadar getirdi. Denize kaymasını engellemek için hemen askıya alınması lazım. İyi ve bilinçli bir belgeleme çalışmasıyla yapı ayağa kaldırılabilir."

Hekimbaşı Salih Efendi'nin dördüncü kuşak torunu Zeynep Ertürer, kazanın ardından Atlas'a şu açıklamayı yaptı: "Hukuki süreç hâlâ belirsiz. Bizim tek bir isteğimiz var, orijinal olarak korumaya çalışmak! Ne kadar süre geçerse geçsin. Üzerine oturmayacağına kıyamadığımız sedef kakma kanepeler, koltuklar boğaza gitti. Anıtlar

Kurulu'nun yalıyı yıkmak yerine askıya alma kararı çok mutlu etti. Bir de Rahmi Koç'un el yazısıyla yazıp gönderdiği mektup... Amacımız, buradaki eski tahtalardan kurtarabildiğimiz kadarını kurtarmak.

İşlemeli tavanları numaralandırarak söküp restorasyon sonrası yerine takmak. Biz bu yalıyı yıkıp yeniden yapmak istemiyoruz." Ertürer, Anıtlar Yüksek Kurulu'nun da çok destek olduğunu sözlerine ekledi.

SINOP

Asteriks nükleere karşı

Akkuyu, Sinop ve İğneada'da nükleer santral kurulacağını açıklanması ve Akkuyu'da Putin'in katıldığı törenle temel atılmasından bu yana, nükleer karşıtları ve doğa korumacı yaşam savunucuları eylemlerini Türkiye'nin değişik yerlerinde sürdürüyor. Çernobil felaketinin 32'nci yılında da yine eylemler ve basın açıklamaları yapıldı. İstanbul Kadıköy, Mersin Akkuyu ve Sinop İnceburun bu eylemlerin adresi oldu. Yapılan protesto gösterilerinin en ilginç ise yine Sinop'ta gerçekleşti. Bergama'daki altın madenciliğine karşı yaptığı gösterilerle adını duyuran Oktay Konyar da -nam-ı diğer Asteriks- eylem için Sinop'taydı. 'Sokakları ilaçlama' eylemiyle ilgi çekici bir performans düzenleyen Konyar, "Çernobil Sinop'u kirletmiş. Sinop'tayım ve şunu net gördüm. Akkuyu kilittir, o kilit kırılırsa her yer nükleere adaydır. Atomun karşısında kilidimizi Akkuyu'da kırdırmamalıyız" dedi.

Şen kahkahaların yükseldiği, begonvil kokulu ülkeden simsıcak notlar...

4 Mayıs'ta raflarda!

Cebinizi yakmayacak, en yerel deneyimleri tattırarak
mavi yeşil rotayı çizmenin incelikleri bu kitapta!
Seyahati sanat olarak gören genç kalem
Nazlı Gürkaş'tan...

hep_kitap
hep_kitap
hepkitapp
hepkitap.com.tr

Genel Dağıtım PUNT

hep
kitap

LAMAS VADİSİ, MERSİN**Borudaki
nehir**

Artık Anadolu'nun her köşesinde yol ve patika kenarlarında su borularına rastlamak olağan hale geldi. Silifke'nin Sömek Mahallesi'nin kuzeyinden geçen Lamas (Kayacı) Vadisi boyunca görülen borular, bu konuda en şaşkınlık verici örneklerden. Toroslar'ın yamaçlarındaki kaynağından, Aksıfat ve Kızılgeçit bölgelerinden kaptaj yapılarak borulara alınmış sular Erdemli ve Silifke'nin köylerine içme suyu taşıyor. Yer yer patlamış borulardan basınçla ve yüksek sesle su fışkırırken bu güzel doğa

TURGUT TARHAN

parçasına yabancı bir manzara oluşuyor.

Vadi ve çevresi antik dönemde de yerleşimlere sahne olmuştu; Uzuncaburç, Olba, Sebaste ve Korykos

kentlerinin su ihtiyacını yaz kış akan Lamas Çayı karşılamış, bu amaçla kısmen günümüze ulaşabilen kemerler ve kanallar inşa edilmişti. Çağımızın yöntemleri ise ne yazık

ki o denli mütevazı değil. Çok geç olmadan su kaynaklarından yararlanmak için doğaya daha saygılı ve sürdürülebilir yöntemler geliştirmemiz gerekiyor.

GÖKOVA KÖRFEZİ**Çanlar Ege'nin incisi için çalışıyor**

Gökova Körfezi, eşsiz koyları ve tarihiyle mavi turların en popüler noktalarından. Aslında biriydi demek şimdilerde daha doğru. Bir nevi kaçış yeri, kafa dinleme mabedi olan, hatta adını duyduğumuzda bile yüzümüzü gülümsetmeye yeten Gökova, şu sıralar Bakanlar Kurulu'nun aldığı kararla anılıyor. Akyaka, Turunç, Akbük gibi koyların yer aldığı Gökova Körfezi'nde birinci derece SİT alanı 21 bin 618 hektar daraltılarak kısmen imara açıldı. 16 Mart'ta Resmi Gazete'de yayınlanan karara göre, Akbük'ten Bördübet Koyu'nun olduğu alana kadar orman ve deniz kıyılarının yer aldığı şeritte SİT alanında daraltmaya gidildi. Karara göre, birincil sit alanında bulunan 34 bin 162 hektarlık alan, 12 bin 544 hektara düşürüldü. Birinci derece sit olmaktan çıkan alanın 2 bin 447 hektarı deniz kıyısında... Böylece birinci derece sit alanı 21 bin 618 hektar eksiliyor. Bu da yaklaşık 27 bin futbol sahasına denk geliyor. Kararın devamında, büyük bölümü birinci derece SİT olmaktan çıkarılan alan olmak üzere 23 bin 530 hektarlık arazi ikinci derece sit ilan edildi. İkinci derece

SİT alanlarına çadır, bungalov kurdurulması suretiyle turizm tesisi yapılabiliyor. Ayrıca bu kararla bölgede üçüncü derece doğal sit alanında da 1994 hektarlık daraltmaya gidildi.

Muğla Belediyesi Başkan Yardımcısı Dursun Kaplan'ın Atlas'a yaptığı açıklamaya kulak verelim: "Otluk Koyu'nda cumhurbaşkanlığı konutu var. Zaten orada Turgut Özal zamanında mütevazı bir konut vardı. Şu anda bu alanın etrafına 10 metre duvar çekildi. Yoğun bir inşaat faaliyeti var. Bu alanın sit statüsü değiştirildi. Ayrıca denize dolgu alanı da söz konusu. 20 hektarlık alanın yüzde 20'sinde inşaat yapılabilecek. Çok büyük bir alan. Fiili durum için mevzuat çıkarılıyor. Yapılan değişiklik tamamen bununla alakalı. Sit dereceleri değiştirildi. Çok geniş bir alan kapatıldı. 13.5 metre yükseklikte inşaat söz konusu. Bu da dört kata denk geliyor. Yapı iki katlı da yapılsa burada buna müsaade edilmemesi gerekiyor. Mütevazı bir yapı yerine şimdi saray yapılıyor. Koruma ilkesi ile ters. Biz de dava açtık, sonucunu bekliyoruz."

GEOTECH

www.geotechbikes.com

*Geography
Friendly
Technologies*

Katlanamayacağınız
sorunlar için,
Geotech'den

“Katlanabilir Çözümler”

Daha az yer, daha yüksek performans

**DELTA
BİSİKLET**

/deltabisiklet

/deltabisiklet

/delta_bisiklet

/deltabisiklet

www.deltabisiklet.com

UYDU MEZARLIKLARI

İşi biten uydular nereye gider?

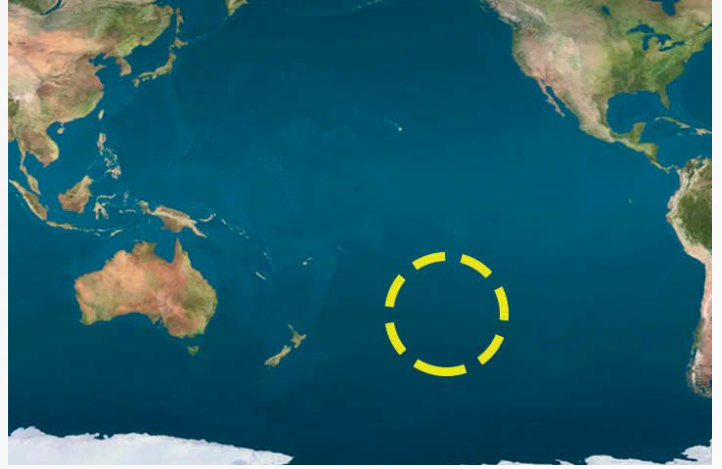
Geçen ay kontrolden çıkan Tiangong-1 uzay istasyonunun düşüşünü heyecanla bekledik. Geçen yıldan itibaren istasyonla iletişim tamamen kesildiğinden Tiangong-1'in hiçbir manevra yapma şansı kalmamıştı. Bu nedenle de tam olarak ne zaman ve nereye düşeceği son ana kadar bilinmemişti. Bu tür bir kontrolsüz uzay aracı düşüşü nasıl gerçekleşir, bu tür durumlarda neler yaşanır ve aslında normalde uzay araçları görevlerini tamamlayınca ne olur? Yanıtlar yazıda.

Her uzay aracının bir ömrü vardır. Kimisinin sadece birkaç yıl ömrü vardır, kimi iletişim uydularının ise en az 10 yıl. Voyager gibi gezegenlerarası yolculuk yapan uzay aracı tam 41 yıldır çalışmaya devam ediyor. Bir uzay aracının ömrü birçok etmene bağlı olsa da, genel olarak enerji kaynağı ya da yakıtı bittiğinde görevini tamamlamış olur. Bu yakıt gerekli zamanlarda yörünge düzeltmeleri yapmak için manevralarda kullanılır. Dolaşısıyla ömrü biten uzay aracı da kelimenin tam anlamıyla bir metal çöpe dönüşür. Bu çöp tek parça kalsa, bir nebze de olsa "tamam" diyebiliriz. Ancak uydu, zaman içinde başka bir uyduyla çarpışır ya da küçük bir asteroit ona çarparsa binlerce küçük parçaya dağılır ve her bir parça da saatte binlerce km hızla dönmek üzere Dünya çevresinde yörüngeye girer. İşte bu çöp sayısını kontrol altına almak ve yeni gidecek olan uzay misyonlarının bu çöplerle uzayda çarpışmasını engellemek için, her uzay misyonu görev tamamlandıktan sonra ölümünün nasıl olacağına dair bir planla birlikte uzaya fırlatılıyor. Elbette planı

gerçekleştirmek için en son da belli miktarda yakıt rezerve edilerek.

Özellikle Dünya'ya yakın olan LEO (Low Earth Orbit) uyduları genel olarak sadece birkaç yüz km yukarımızda bulunurlar. Tam sınırları 160 km ile 2000 km arasındadır. Dönme süreleri ise 84 dakika ile 127 dakika arasında değişir. Bu uydulara örnek olarak Uluslararası Uzay İstasyonu'nu, Dünya gözetleme uydularını, casus uyduları ve uzaktan algılama gibi uyduları sayabiliriz. Bunlar, Dünya'ya çok yakın olduklarından yaşam süreleri bitince kontrollü olarak Dünya'ya geri düşürülürler. Tabii düşürüldükleri yer herhangi bir yer değil. Büyük Okyanus'un ortasında, karaya 2400 km uzaklıktaki resmi adıyla Uydu Mezarlığı'na düşürülürler. Yaşam süresinin sonuna gelince uydular küçük manevralar yaparak Dünya atmosferine doğru alçalırlar, tam o bölgeye yaklaşınca da son manevrayla mezarlığa düşürülürler; tabii büyük oranda parçaları atmosferde yandıktan sonra.

Bu LEO uydularından öte, Dünya merkezinden 35 bin 786 km yukarıda, Dünya ile eşzamanlı dönen iletişim ve

meteoroloji gibi uyduların konumlandığı bir yörünge daha vardır. Bu yörüngede bulunan uydular görev süreleri bitince çok uzak olduklarından Dünya'ya düşürülmez, onun yerine yaklaşık 300 km daha da yukarıdaki Mezarlık Yörünge'ye çıkarılır. Bu manevra için yaklaşık üç ay boyunca o yörüngede kalmak için kullandığı kadar yakıt harcanır. 2002'den bu yana ABD'nin aldığı kararla, herhangi bir uydunun iletişim lisansı alabilmesi için uydunun görevi sonunda mezarlık yörüngesine çıkarılma planının hazır olması gerekiyor.

TIANGONG-1'E NE OLDU?

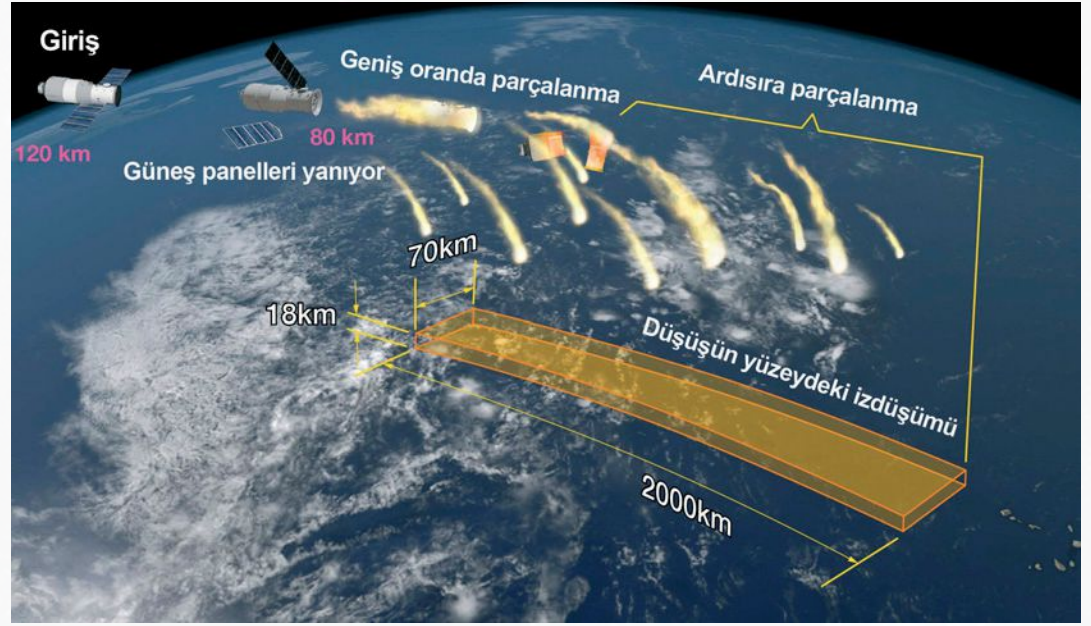
Çin'in ilk deneysel uzay istasyonu Tiangong-1, 30 Eylül 2011 yılında fırlatılmıştı.

2012 ve 2013 yıllarında iki insanlı ve bir insansız ziyaretlerden sonra 2016 yılında resmi olarak kapatılmıştı. İstasyonun amacı Çin Uzay Ajansı'nın, yörünge randevuları ve istasyonla birleşme konularında deneyim kazanmasıydı. Tiangong-1, ilk olarak 350 km yükseklikteki LEO yörüngeye yerleştirilmişti. Bu yükseklik Dünya'nın üst atmosfer bölgesinde olduğundan buradaki uydular veya uzay istasyonları atmosferde sürüklenirler. Bu sürüklenme nedeniyle sürekli yörüngeden saparlar. Uzay araçlarının bu nedenle belli süreler içinde küçük roketlerini ateşleyip yörüngeyi düzeltme manevraları yapmaları gerekiyor. Tiangong-1'in fırlatılışından 2015 yılına kadar bu

manevralar yapılarak yörünge-
gesi 330 km ila 390 km ara-
sında tutulmuştu.

Aslında ilk plana göre,
istasyonun görevi bittikten
sonra diğer uydular gibi kon-
trollü olarak uydu mezarlığı-
na düşürülecekti. Ancak Mart
2016'da Tiangong-1 ile ileti-
şim kesildi ve kontrol tama-
men kaybedildi. Dolayısıyla
kontrollü bir şekilde manev-
ra yapma durumu ortadan
kalktı. Uydu üst atmosferde
sürekli savrulularak ve her gün
Dünya'ya biraz daha yaklaşı-
rak dolanmaya başladı.

8.5 tonluk metal silindir
bir uzay istasyonu olduğun-
dan büyüklüğünden dola-
yı atmosfere girip tamamen
yok olması beklenmiyor-
du. O nedenle Ajanslararası
Uzay Çözümleri Koordinasyon
Komitesi (IADC) alarma geç-
ti, Dünya'nın 13 uzay ajansın-
dan uzmanlar bağımsız olarak
Tiangong-1'i takip etmeye
başladılar ve ne zaman nereye
düşeceğini hesaplamaya çalış-
tılar. Sürekli basında haber
olan uydunun düşeceği yerin
ve zamanın son ana kadar
bilinememesinin nedeni,
yakın bir yörüngede olduğun-
dan üst atmosferin etkileri-
nin boş uzaydaki kütle çekim
etkisinden fazla olmasıydı.
Üst atmosfer, farklı yüksek-
liklerde farklı yoğunluklarda
olan, sıcaklık değişimlerin-
den etkilenen, Güneş rüzgâr-
larının Dünya'nın manyetik
alanı ile etkileşimi sonucu
etkilerini kolayca tahmin ede-
meyeceğimiz bir sürüklenme
oluşturuyor. Dolayısıyla
43 derece kuzey ile 43 derece
güney enlemleri arasında-
ki bölgeye, yani çok geniş bir

alana düşme olasılığından
bahsedildi.

Daha önce NASA'nın
Dragon kapsülü, ya da
ESA'nın ATV kapsüllerinin
Dünya'ya düşürülmesi dene-
yimlerinden görüldüğü kada-
rıyla yüksek hız ve oluşan
ısıdan dolayı bu tür büyük
uzay araçları binlerce parçaya
ayrılıyorlar. Ancak bu parçalar
birbirlerinden o kadar uzak-
lara dağılıyorlar ki, araların-
daki mesafe yüzlerce, hatta
binlerce kilometreye kadar
ulaşabiliyor. Tiangong-1 ise
en sonunda 2 Nisan günü
Büyük Okyanus'un güneyin-
de Tahiti'ye yakın bir bölgede
suya düştü. Birçok kişi kara-
ya, ya da yerleşim bölgelerine
düşebileceğinden endişe etmiş
olsa da uzmanların beklenti-
si Dünya'da kapladıkları yerin
büyüklüğünden dolayı okya-
nusa düşeceği şeklindeydi.

Bugüne kadar hiçbir insana
uzaydan bir şey çarptı mı diye
merak ediyorsunuz değil mi?
Bugüne kadar sadece bir kişi-
ye uzaydan düşen bir parça
çarptı: Lottie Williams. 1997

yılında Tulsa, Oklahomada
gökyüzünden meteor düş-
tüğünü sanan Williams'ın
hemen arkasına uzaydan bir
parça düştü. Aslında ilk ola-
rak düşen parçayı meteor san-
sa da sonradan bu parçanın
Delta II roketine ait olduğu
anlaşıldı.

Özetle, her ne kadar uydu-
ların sonu baştan planlanmış
olsa da, bazen Tiangong-1
gibi iletişim kesilmesi prob-
lemi ardından kontrol-
süz düşüşler yaşanabiliyor.
Dolayısıyla zaman içinde yine
bu tür haberler duyabiliriz ●

**Kontrolde çıkan Tiangong-1
uydusunun geçen ay Büyük
Okyanus'ta düştüğü bölge (karşı
sayfada). Uydunun atmosfere
girdiğindeki düşüş evreleri (en
üstte). Tiangong-1'i yörüngede iken
gösteren canlandırma (üstte) .**

Atalık tohumlarla "geleceğe dönüş"

Artık marketten aldığımız salatalık, domates ve biberlerin çoğu standart ölçüde ve görünümde; üstelik eski lezzetinden de yoksun. Oysa atalık tohumların çoğaltılması ve yaygınlaştırılmasıyla çocukluğumuzdan damağımızda kalan lezzete ve sağlıklı gıdalara yeniden ulaşmak mümkün.

Nisan ayını yazlık sebze ekimlerine hazırlıkla geçirdik. Bahçeleri çapa-ladık, taşları ayıkladık, karıklar-ı açtık, sulama sistemlerini yerleştirdik. Pomak komşu-muzun 19'uncu yüzyıl son-larında Bulgaristan'dan göç ederken bir hazine gibi yanın-da taşıdığı Balkan domates tohumlarının yanına pembe domatesleri ektik.

Ekkeğimiz tohumları seçer-ken pek çok şeye dikkat edi-yoruz: Ertesi yıla tohumluk ayrılıp ekilebilmeli; doğa dos-tu yöntemlerle yetiştirilmiş ürünlerden alınmış olmalı ve yaşadığımız coğrafyanın iklim, yükseklik gibi özellik-lerine uyum sağlamalı. Ancak pek çok çiftçi artık yetiştir-diği sebze ve meyvelerden tohumluk ayırmıyor; yerine piyasanın talep ettiği standart büyüklükte ve görünümde, ama çoğu lezzetten yok-sun salatalıklar, domatesler, biberler için hibrit, yani tek seferlik tohumlar satın alıyor. Bir zamanlar tohumluk çuval-larını sakladıkları ambarlar şimdilerde steril koşullarda üretilmiş hibrit tohumların, hastalık ve olumsuz koşullara karşı güçlü olması için alınmış zirai ilaç ve suni gübre çuval-larıyla dolu.

Artık atalık tohumlara ulaşmak ciddi bir araştırma ve çaba gerektiriyor. Hatta yok olmak üzere olan çeşit-lere ulaşmak için verilen

çabalar bazen bir hazine avına dönüşebiliyor. Bayramiç'teki Yeniköy'de atalık tohumlardan ürün yetiştiren Mustafa Alper Ülgen, gelecek kuşakların güvenli gıdaya ulaşabilmesi için 100'den fazla çeşidi eke-rek yaşıyor. Fırsat bulduk-ça da köy köy dolaşıp yerel tohumların peşine düşüyor. Bir keresinde, dağ köylerin-de saz çavdarı tohumu arar-ken yaşadıklarını anlattığında onun masal diyarından fırla-mış bir hazine avcısı oldu-ğunu düşünmüştüm...

ATALIK TOHUMLAR HASTALIĞA DAYANIKLI

Atalık tohumları bu kadar değerli yapan şey, az bulunur olmaları değil elbette. İklim, buldukları coğrafyanın top-rağına, suyuna uyum sağla-mış ve bu deneyimi genlerin-de muhafaza ederek nesilden nesile aktarmış olan atalık tohumlar bu sayede hastalık, kuraklık, tuzluluk gibi stres koşullarına daha dayanıklılar.

Pembe domatesler, siyez buğdayı, İspir fasulyesi, Karacadağ pirinci, Yedikule marulu ve daha yüzlerce bit-ki, tarımsal biyolojik çeşitlilik kadar kültürel çeşitliliğin de parçası.

Verimlilik ve standartlaşma odaklı piyasa talepleri nede-niyle, çiftçilerin hibrit tohum-ları tercih etmesi sonucu bu değerli hazine gün geçtikçe yok oluyor. 60 yıl kadar önce

KADIR CAN

Kendinden üreyebilen yerel tohumları evimizin balkonunda, saksıda, bahçede çoğaltabiliriz. Arkadaşlarımızla paylaştığımız bu tohumlarla 20-30 yıl öncenin o birbirinden lezzetli domateslerine yeniden kavuşmamız işten bile değil.

Anadolu'nun her yerinde, yörenin koşullarına uygun, farklı lezzet ve özellikte yerel buğday tohumları ekilirken, bugün ekilen buğdayların yüzde 99'u çiftçilerin tohum şirketlerinden satın aldığı tek seferlik birkaç çeşitten ibaret. Diğer pek çok türde de durum aynı.

TOHUM BANKALARI YETERLİ DEĞİL

Atalık tohumların gelecek nesillere aktarılabilmesi için tohum bankaları yeterli değil. Yerel tohumların çiftçilerin elinde, ekilerek çoğaltılması, böylece değişen iklim şartla-rına uyum süreçlerini devam ettirmeleri gerekiyor.

Yaşamın devamlılığı için anahtar niteliğindeki tohumların laboratuvarlarda

geliştirilip patentlenerek ve birkaç çokuluslu şirketin elin-de ticari bir metaya dönüşerek gıda bağımsızlığımızı tehdit ettiği günümüzde, kendin-den üreyebilen yerel tohumlar hazine değerinde. Bu hazine-yi korumak için çiftçi olmak gerekmiyor. Balkonumuzdaki saksıda, bahçemizde, ya da bostanımızda atalık tohumları çoğaltıp arkadaşlarımızla, bu tohumlara ulaşmaya çalışan-larla paylaşabilir, yerel tohum-dan yetiştirilmiş ürünleri ter-cih ederek sürekli ekimine katkıda bulunabilir, bu konu-da çalışan grupları ve organi-zasyonları destekleyebiliriz ●

* Yerel tohumlara Buğday Derneği'nin tohumtakas.org sayfasından, farklı yerlerde düzenlenen tohum takas şenliklerinden, Can Yücel Tohum Merkezi gibi yerel tohumların ekilerek çoğaltılmasını sağlayan kuruluşlardan, organik pazarlarda yerel tohumdan üretim yapan çiftçilerden ulaşabilirsiniz.

TAG | TRUMP
ART
GALLERY

TRUMP AVM
B3 KATI

MEMDUH KUZAY

■ Büyüleyen Şehir İstanbul

■ 19 Nisan | 21 Mayıs 2018

KUŞ GÖÇÜ

İstanbul'un göçmen misafirleri

İstanbul hava hareketleri, beslenme ve konaklama imkânlarıyla süzülen kuşlar için dünyadaki en önemli göç noktalardan biri. Her yıl ortalama bir milyon kuş, bu metropolün üzerinden geçiyor.

YAZI: FERDİ AKARSU / FOTOĞRAFLAR: TURGUT TARHAN

Hepimiz biliriz “leyleği havada görmek” deyimini. İstanbul leyleği havada gören bir şehir, hem de bir kez değil; üstelik tek bir leyleği de değil, on binlercesini. Belki de devamlı bir devinim halinde oluşu, sürekli yeni insanları ağırlaması, ya da uğurlaması bu yüzden. İstanbul sadece kıtaların, kültürlerin buluştuğu bir kavşak değil, aynı zamanda özellikle süzülen kuş göçü açısından dünyadaki en önemli noktalardan biri. Burası hem insanların, hem de diğer canlıların hareket ve göçüyle öne çıkan bir metropol... Göç eden hayvanlar, insanın aksine doğa koşullarını değiştirmeye çalışmıyor,

oraya adapte oluyor. Özellikle farklı mevsimlerin görüldüğü coğrafyada yaşayan hayvanlar tam da bu nedenle, yani yıl boyunca aynı yaşam koşullarını bulmak için göç ediyor. Sürüngen ve omurgasızlarla beslenen bir leylek, yaz mevsiminde Anadolu’da bol bol bu canlıları buluyor. Ama kış geldiğinde avları kış uykusuna yatıyor ve çoğunlukla toprak ve kar altında kalıyor. Dolayısıyla leylekler Anadolu’ya kış geldiğinde, yazın yaşandığı güney yarımküreye, çoğunlukla da Afrika’ya gidiyor ve mevsimi orada geçiriyor.

İstanbul Boğazı, Batı Paleartik’in en önemli göç rotalarından biri, kuzey-güney yönünde yüzbinlerce yıldır devam eden göçe tanıklık ediyor. Tanıklık

İlkbaharda Anadolu yakasından gelip İstanbul Boğazı’nı gruplar halinde geçen leylekler bir süre sonra batı ufkunda gözden kayboluyor. Kuşlar geceleyecekleri sulak alana kadar uçuşu sürdürecektir.

Sarıyer ilçesindeki Feneryolu Kuş Gözlem Kulesi, hem Türkiye'den, hem yurtdışından kuş meraklılarının uğrak yeri. Dürbünler, kuş gözlemcilerinin vazgeçilmez ekipmanı (solda, üstte). İstanbul Boğazı'nın kuzey kesiminde üçüncü köprü çevresi kuş göçünün en iyi gözlemlendiği yerlerden. Ancak geçiş hattı o günkü rüzgâr koşulları ve hava sıcaklığına göre değişebiliyor (solda, altta).

etmekle kalmayıp kuşlara yardımcı oluyor. Göç esnasında uzun yollar kat etmek zorunda kalan leylek, turna, kartal, arı şahini, şahin ve diğer yırtıcıları içeren süzülen kuşların bu uzun maratonu tamamlayabilmek için enerji tasarrufuna gitmesi gerekiyor. Bir kuş için bu göç esnasında beslenebilmek, dinlenebilmek ve az kanat çırparak az enerji tüketmek demek. İstanbul, dünyada bu üç şartı yerine getiren nadir yerlerden biri. Süzülen kuşlar daha az kanat çırpıp için karadan yükselen termal denilen sıcak hava akımlarını kullanıyor. Bu şekilde kanat çırpmadan yükselip sonra kendilerini bırakarak mesafe kat ediyorlar. Bir "Z" harfini devirdiğinizde size bir leyleğin ya da kartalın nasıl göç ettiğini

basitçe gösterecektir. Sıcak hava akımları genelde karaların üzerinde olduğu için süzülen kuşlar göç için karasal alanların üzerini tercih ediyor. İstanbul Boğazı bir kara değil, su yüzeyi olmasına rağmen dar bir boğaz olduğu için ve karayla bağlantısı nedeniyle bu sıcak akımların oluşmasını sağlayabiliyor. Buna ek olarak gündüz göç eden süzülen kuşlar için, her geçen gün doğal değerleri bozulsa da Riva Havzası, Terkos Gölü, Büyük Çekmece ve Küçük Çekmece gölleri gibi geceleme ve beslenme olanakları sunuyor.

Her yıl ortalama bir milyon süzülen kuşun göç ettiği İstanbul'dan en çok geçen kuş türleri arasında leylek, karaleylek, arı şahini, şahin ve küçük orman kartalı yer alıyor. Göç eden diğer kuş türlerine baktığımızda küçük akbaba, akpelikan, büyük orman kartalı, şah kartal ve ulu doğan gibi nesli tehlike altında olan türleri görüyoruz. Kara akbaba, bozkır delicesi, aladoğan ve kızıl çaylak gibi türlerin nesli ise tehlike altında olma sınırında. Yani bu kuşların nesillerinin devamı biraz da boğazdan sağ salim geçip, İstanbul'da güvenli bir şekilde geceleyip, karınlarını doyurmalarına bağlı.

Göç eden 37 farklı süzülen yırtıcı kuş türü olsa da balık kartalı, yılan kartalı, kara çaylak, atmaca, yaz atmacası, saz delicesi, çayır delicesi, gökdoğan, kerkenez ve küçük kerkenez en sık görülen türler arasında. İstanbul Boğazı'nda bu kuşlar onlarca yıldır gerek bilim insanları, gerekse kuş gözlemci ve fotoğrafçıları tarafından takip ediliyor ve hatta kulağa delilik gibi gelse de sayılıyor. Bu sayımlar bu canlıların korunması ve araştırılmasında önemli bir bilimsel altyapı oluşturuyor.

Göçün en güzel seyredildiği yerler ise ilkbaharda kuşçular arasında "keskin viraj" olarak bilinen bölge. Sarıyer'de bulunan bu bölgeye Rumeli Caddesi takip edilerek, Koç Üniversitesi'ni 900 metre geçtikten sonra ulaşıyor. Sonbahar göçünde ise Büyük Çamlıca Tepesi ve kuşçular arasında Toygar Tepe olarak bilinen nokta önem taşıyor. Göç dönemlerinde "yalnız başıma orada ne yapacağım" demeyin. Zira bu günlerde Sarıyer sırtlarında çok sayıda bilim insanı ve kuş meraklısı da orada olacak ●

Avantajlar bizden ailece eğlenmek sizden!

Eğlenceyi doyasıya yaşamak için
Aile Paketi avantajlarını kaçırmayın!

SADECE

www.kidzmondoistanbul.com'da

Çocuk biletleri

54 TL*

'den başlayan fiyatlarla

Detaylı bilgi için:
0212 348 10 00

ÇOCUKLARIN DÜNYASI

TRUMP İSTANBUL

* 4 kişilik Aile Paketi alımlarında bir çocuk için bilet fiyatıdır. Başka kampanyalarla birleştirilemez.

[f](#) [i](#) [t](#) [y](#) [i](#) [n](#) #kidzmondoistanbul | www.kidzmondoistanbul.com

SPONSORLARIMIZ

Hürriyet

PEGASUS

ÜLKER

ATLAS - COLUMBIA

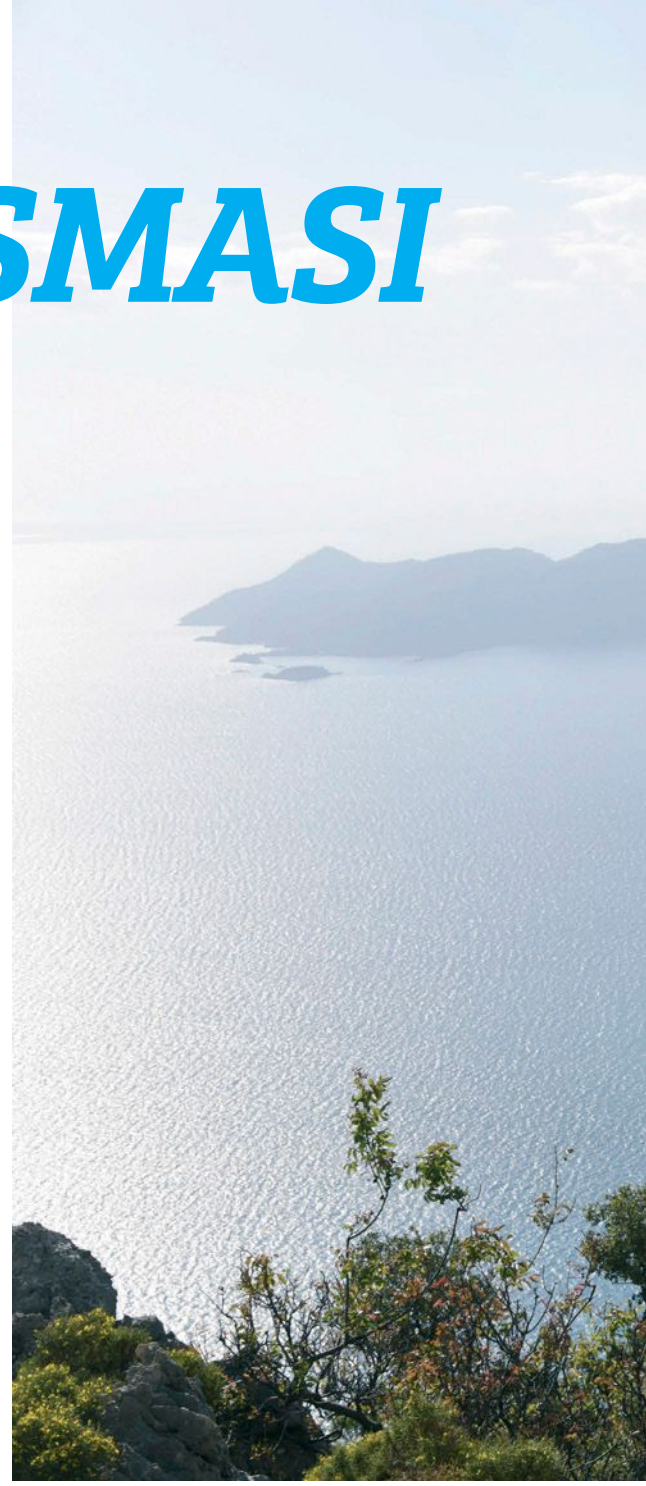
LİKYA BULUŞMASI

Camp Columbia etkinliği Atlas ve Columbia ekiplerini, Atlas okurlarını ve basın mensuplarını Likya Yolu'nda bir araya getirdi. Yürüyüşçüler, Akdeniz manzarası eşliğinde Fethiye etabının doğal güzelliklerini keşfetti.

YAZI: ERSİN DEMİREL

YILDIRIM GÜNGÖR

Atlas ile outdoor ve aktif yaşam tutkularının markası Columbia, 21-23 Nisan 2018 tarihleri arasında özel bir etkinliğe imza attı. Atlas ve Columbia ekipleri, okurlar ve gazeteciler Camp Columbia etkinliğinde buluştu ve Likya Yolu'nun başlangıç etabını birlikte keşfetti.

Etkinlik için önce Muğla'nın Fethiye ilçesine gelindi. Elbette bu tür organizasyonları kotarmak kolay değil; arka bahçede görünmez kahramanların hummalı çalışması söz konusu. Gerek Atlas'ın Marka Müdürü Ayşegül Parlayan, gerekse

Columbia'nın deneyimli ve güzel yürekli ekibi, faaliyet öncesi titiz bir altyapı çalışması gerçekleştirerek kampa katılan bizlerin işini kolaylaştırdı. Önceden belirlenen şanslı Atlas okurları ve aralarında Mehmet Y. Yılmaz, Mehmet Tezkan, Bünyamin Sürmeli, Murat Güloğlu, Sebati Karakurt, İhsan Yılmaz gibi isimlerin yer aldığı basın mensuplarıyla katılımcı sayısı 60'ı buldu. Katılımcılar mükemmel bir organizasyonla hem keyifli zaman geçirdi, hem de Türkiye'nin uluslararası standartlarda işaretlenmiş ilk uzun mesafeli yürüyüş rotası olan Likya Yolu'nun Fethiye

YILDIRIM GÜNGÖR

başlangıç güzergâhını keşfetti.

Fethiye'nin batısına konumlanan küçük bir yarımada üzerindeki kampımız, Aksazlar mevkiindeki ormanlık alandı. 21 Nisan sabahı toplanmaya başlayarak, gökyüzünü örten uzun boylu çam ağaçlarının arasına rengârenk çadırlarımızı kurduk. Hemen önümüzde yer alan plajda, Akdeniz'in henüz ısınmaya yeni başlayan serin sularında enerji depolamayı ihmal etmedik elbette. Öğle yemeği ardından Likya Yolu'nu adımlamak için Columbia logolu tişört ve şapkalarımızı giyerek Kozağaç Mahallesi'ne doğru yola çıktık.

1996 yılında Geleceğe Dört Işık yarışmasında çevre dalında ödül kazanan Likya Yolu projesi, İngiltere doğumlu Kate Clow'un özgün çalışmasının ürünü olarak ortaya çıktı. Muğla-Fethiye ile Antalya-Geyikbayırı arasında Grand Randonne işaret sistemiyle kırmızı-beyaz boyalar kullanılarak belirlenen Likya Yolu, dünyanın en gözde trekking rotaları arasında yer alıyor günümüzde. Adının da çağrıştırdığı gibi antik Likya ülkesinin tarihi ve doğal güzellikleriyle bezenmiş olan rota, eski göç yolları üzerinden geçiyor. Fethiye ilçesinin Ovacık Mahallesi'nden başlayan patika,

Etkinlik, Likya Yolu'nun Fethiye başlangıç güzergâhında gerçekleşti. İlk günün sürprizlerinden biri Ölüdeniz'in muhteşem manzarasıydı.

YILDIRIM GÜNGÖR

Atlas ve Columbia'nın etkinliğine okurlar ve basın mensuplarıyla birlikte yaklaşık 60 kişi katıldı (üstte). Etkinliğin katılımcılarından (soldan sağa) Yacht Türkiye Yayın Yönetmeni Eyüp Özel, Columbia'nın Türkiye distribütörlüğünü yapan Gözalan Group'un yönetici ortağı Kerem Gözalan ve Atlas'ın Yayın Direktörü Murat Köksal (sağda). Likya Yolu'nu keşfe çıkmış bir başka grubun sürpriz bir kâşifi vardı. Anne ve babasıyla birlikte yol alan Atlas bebek (en sağda). Yürüyüşçüler arasında (soldan sağa) Gözalan Group Pazarlama Direktörü Ceren Öksüz, Gözalan Group'un yönetici ortağı Kerem Gözalan ve Gözalan Group Pazarlama Müdürü Seda Nur Aksoy da vardı (karşı sayfada, üstte). Katılımcılar o akşam kampta hep birlikte günün değerlendirmesini yaptı ve ertesi gün için güç topladı (karşı sayfada, altta).

AYŞEĞÜL PARLAYAN

FATİH YILDIZ

Akdeniz'in koylarından yüzlerce metre yüksekliğe tırmanıp konuklarını gizemli Likya kentlerinde ağırılarak Antalya'ya 15 kilometre uzaklıktaki Geyikbayırı'nda sona eriyor.

Atlas'ın deneyimli yazar, fotoğrafçı ve dağcısı Yıldırım Güngör ile ilkyardım uzmanı Ayşe Yiğit'in birlikte mihmandarlığını üstlendiği etkinlik, 1900 metrelik Babadağ eteklerine kurulu Kozagaç çıkışındaki toprak yolda başladı. Kısa bir süre sonra çam ağaçları arasındaki patikaya giren yürüyüşün ilk sürprizi, Akdeniz'in turkuaz sularına bembeyaz kumsalıyla uzanan Öludeniz'in

mükemmel manzarasıydı. Tarihi yapılarıyla Gemiler Adası, İblis ve Kurtoğlu burunlarının kareyi tamamladığı panoramik görüntü, sonsuzluk ve özgürlük duygusu yarattı bizlerde. Yüzyıllar önce bin bir zahmetle elle döşenen taş patika üzerinde yürüyüşümüzü sürdürdük. İlkbaharın geldiğinin muştucusu dağ kekiği, adaçayı, karabaş otu ve katırtırnaklarının koku ve renkleri arasındaki yürüyüş, iniş şeklinde devam ederek Likya Yolu başlangıç tabelasının yanında sona erdi. Mangal başındaki akşam yemeğinin ardından ise ateş başında toplanarak Kadir'in gitarı eşliğinde şarkılar

KEREM GÖZALAN

BÜLENT ÖZALP

Kabak'a doğru

Yürüyüşçüler, Kabak Koyu-Alınca arasındaki eski göç yolu patikasında çam ve sandal ağaçlarıyla bezeli orman dokusundan geçti. Yürüyüşün son noktası Kabak'tı. Likya Yolu'nun tamamı ise Muğla Fethiye'den başlayıp Antalya il sınırlarında devam eden, doğa ve kültür hazineleriyle bezeli görkemli bir güzergâh.

Türkiye'nin en cazip seyahat rotalarının bir kısmı antik Likya bölgesinde bulunuyor. Etkinliğin güzergâhının biraz dışında bir başka doğa hazinesi, Kelebekler Vadisi vardı.

NERMİN EROL

KEREM GÖZALAN

söylendi. Çeşitli illerden gelecek buluşan okurlar, birbirleriyle kaynaşarak kampta koyu bir sohbet daldı gecenin ilerleyen saatlerinde.

Basın grubu kamptaki yemekten sonra Fethiye Körfezi'ne hâkim bir yarımada bulunan Club & Hotel Letoonia'da konakladı. Ünlü mimar Nail Çakırhan'ın tasarımıyla doğayla uyum içinde inşa edilen otel, konuklarına üç koy ve plajlar da sunuyordu. İkinci gün ise otelin genel müdürü Bozkurt Atilla'nın özel olarak deniz kenarında hazırladığı sofrada yürüyüşçüler yöresel lezzetleri tadacaktı.

İkinci günün sabahı, güneşin çadırlarımızı aydınlatıp ısıttığı erken saatlerde kalkarak açık havada kahvaltılı sofrasının başına kurulduk. Şimdi aldığımız fazla kalori ve enerjiyi yakma zamanı. Sonsuz kıvrımları, birdenbire beliriveren sisi ve tepelerden denizin bağrına inen yemyeşil kara parçalarıyla Yedigöller manzarasına hâkim Alınca Köyü, ikinci günün start noktası. Tamamı orman içinde serin bir yürüyüş içeren güzergâh, kurumuş Karakartal Çeşmesi ardından sık sık Kabak Koyu ve Akdeniz manzarasını çıkardı biz Likya yolcularının karşısına. Yıl içerisinde farklı renklere bürünen sandal ağaçlarının yanından geçtikten sonra zeytinliklerin boy gösterdiği bir düzlükte mola vererek sandviçlerimizin tadına baktık. Bizler huşu içerisinde şehir stresinden uzakta o anın tadını çıkartırken Kabak tarafından gelen beş kişilik bir grup dikkatimizi çekti. Sırt çantasında minik Atlas bebeği taşıyan anne ve diğer üç kişiyle tanışarak kumanyalarımızı paylaştık. 18 yıldır Likya Yolu'nu yürüten biri olarak ilk kez bir Türk çiftin bebekleriyle yola çıktığına tanık olarak gururlandım. Son bölümde, yıllar öncesinde şelaleler ve göletler yaratarak özgürce akan, şimdiyse kurumuş Aladere Çayı'ndan hüznüyle geçip Kabak Mahallesi'nde etkinliğimiz sonlandırdık. Kampımızın son sürprizi,

AYŞEGÜL PARLAYAN

ormanlık alandan çıkıp yakıcı güneşi hissettiğimiz bitiş bölümünde, ellerindeki tepsilerde dondurma bardaklarıyla bizi karşılayan Columbia'nın güler yüzlü ekibi oldu.

Columbia'nın hediyesi Omni Freeze teknolojisine sahip şapkalarla katılımcılar yürüyüşü daha konforlu şekilde tamamladı. Terleme sorununa teknolojik çözüm getiren Omni Freeze Zero, yaz sıcaklarında sporculara ferahlatıcı bir çözüm sağlıyor. Dünya Cilt Kanseri Vakfı tarafından önerilen Omni-Shade teknolojisine sahip ürünler ise zararlı UV ışınlarının cilde ulaşmasını engelliyor.

Yazar Ferid Edgü bir romanında, "Benim için varacağım yer değil önemli olan, yolculuk serüvenidir" diyor. Columbia'nın özverili katkılarıyla düzenlenen iki günlük doğa kampı serüveninde biz Atlas çalışan ve okurları, bir yandan hayatın farklı kıvrımlarında gizli kalmış ayrıntılarını keşfederken, diğer yandan birbirimizi daha yakından tanıma fırsatı bulduk. 25 yıldır dergi etrafında bizi bir araya getiren Atlas'a ve kusursuz bir etkinlik düzenleyen Columbia şirketi ve çalışanlarına sonsuz teşekkürler ●

Ovacık-Kozağaç arasında, İkinci Sarnıç mevkiinde mola veren katılımcılara Atlas yazarı ve fotoğrafçısı Ersin Demirel yöreyi anlattı. Hollandalı gezgin Wilco van Harpen ve Milliyet gazetesi yazarı Ali Eyüboğlu da katılımcılar arasındaydı (en üstte, solda). Katılımcılar çadırlarını ormanlık alanda kurdu (en üstte, sağda). Basın mensupları etkinliğin ikinci gününde akşam yemeklerini Club & Hotel Letoonia'da otelin genel müdürü Bozkurt Atilla'nın ev sahipliğinde yedi (üstte).

İTALYA / AMALFİ KİYILARI

Akdeniz zamanı

Muhteşem kumsallar ve vahşi sahil şeritleri söz konusu olduğunda pek az bölge Amalfi Kıyıları'yla aşık atabilir. Limon terasları, kayalıklar, ışıltılı Akdeniz manzarası, çiçeğe duran badem ağaçları, lezzetli şarapların üretildiği üzüm bağları kelimenin tam anlamıyla nefes kesicidir. İtalya'nın bu nadide parçasını keşfetmek için en gözde yol "Tanrıların Patikası" olarak bilinen yürüyüş rotası.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: ERSİN DEMİREL

UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer alan Amalfi Kıyıları'ndaki Positano turizm merkezi, sarp kayalık duvarlara tırmanırken neredeyse birbirinin üstüne yığılmış gibi duran pastel renkli evleriyle bir tabloyu andırır.

Amalfi Kıyıları... Rüzgâr ve dalgaların özenle şekillendirdiği bu kıyılar, kış aylarında fırtınanın uğultusu ve dev dalgaların homurtusuyla dramatik bir görüntü arz eder. Rüzgârsız yaz günlerinde ise deniz, kayalıklı yamaçtan solgun mavi gökyüzünün ışıltısını yansıtarak bir ayna gibi duru görünür.

Özellikle tan vaktinde güneş ufkun doğusunu aydınlattığı zamanlarda Amalfi Kıyıları pembemsi bir bulut denizinde boğulurken, tatil beldeleri karanlığa karşı aydınlığın büyüğüne döner.

Avrupa'nın en romantik ve en güzel manzaralı yöreleri arasındaki Amalfi Kıyıları, Napoli Körfezi'nin güney kolundan başlayıp Sorrento Yarımadası'ndan kıvrılarak Salerno'ya kadar devam eden sahil bölümünü içerir. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Amalfi Kıyıları aynı zamanda Lattari Dağı Ulusal Parkı sınırları içerisinde bulunur. 1993 yılında ulusal park statüsü kazanan bu engebeli dağlar, Amalfi Kıyıları'na gelen turistler için muhteşem bir manzara sunar. En yüksek noktası Faito Zirvesi olan doğal alan, kireçtaşı dağlar, karstik arazi, ormanlar, çıplak kayalıklar ve dik yamaçları örten Akdeniz bitki ile örülüdür.

KEŞİF İÇİN İKİ YOL VAR

Antik dönemde önemli bir ticaret limanı olan bu muhteşem doğa parçası, zamanla Avrupa kültür yaşamının merkezi konumuna geldi ve turizm yavaş yavaş gelişmeye başladı. Masaniello ve Giovannala Pizza'nın efsanevi öykülerinin geçtiği, geçmişin büyük seyyahlarının tablolarında ve gezi anılarında anlattıkları Amalfi Kıyıları'nı keşfetmek için iki seçenek mevcut. İlki Sorrento ile Salerno arasındaki 70 kilometrelik girintili çıkıntılı sahil yolunu araçla kat etmek. Falbero koyaklarının aktığı kayalık uçurumlardan uzanan bu yılankavi rota, dimdik yarların tepesinden kıvrıla kıvrıla ilerleyen ürkütücü yoluyla ünlü. Bıçkın ve en gözü pek İtalyan şoförlerini uslandırır nitelikteki bol virajlı ve dar yol, kimi yerde sadece bir aracın geçmesine olanak sağlar. Ancak ışıl ışıl körfezleri, gizli minicik

kumsalları, kaya üzerine inşa edilen köyleri, panoramik yamaçları, harabe kale ve gözlem kuleleriyle gezginlerin gözlerini kamaştırır.

İtalya'nın bu nadide parçasını keşfetmek için ikinci seçenek ise "Tanrıların Patikası" (Sentiero degli Dei) olarak bilinen yürüyüş rotasını adımlamaktır. Her yerinden Roma ve Yunan tarihinin fişkırdığı, bitmez tükenmez bir mutfak ve şarap kültür birikimine sahip sahil şeridi, aynı zamanda az bilinen bir yürüyüş cennetidir. Zorlu bir coğrafya üzerinde yamaçlara konuşlanan her köyün birbirleri ve denizle bağlantıları, çok eski taş basamaklı yollar ve patikalarla sağlanır. Sabır ve sebatla yürünen bu patikalar köyler arasında katırla mal

taşmakta ve keçilerini otlaklara götüren çobanlar tarafından kullanılıyor yüzyıllardan beri. Bir bölümü dik patikalardan ve uzun merdiven basamaklarından oluşan güzergâhlar sahil şeridi boyunca ilerliyor, köylerden geçiyor ve kayalıkların tepesine çıkıp arkadaki güzelim yeşil topraklara uzanırken harika manzaraları gözler önüne seriyor.

PANORAMİK ZİYAFET

Doğanın cennetine kuşbakışı bakabileceğiniz Tanrıların Patikası, Positano-Nocella-Bomerano (alternatif olarak Praiano) köyleri arasında uzanıyor. Ruhunuza değen panoramik ziyafetin doyasıya tadını çıkaracağınız yürüyüş için öncelikle

Sorrento'ya 18 kilometre uzaklıktaki Positano merkezine ulaşmak gerekir. Amalfi Kıyıları'nın incisi konumundaki bu pahalı turizm merkezi, sarp kayalık duvarlara tırmanırken neredeyse birbirinin üstüne yığılmış gibi duran pastel renkli evleriyle bir tabloyu andırır. Belki de Positano'nun en sarsıcı yanı, pırıl pırıl güneşli bir günün erken saatlerinde oluşturduğu renkli binalarının gölgeleridir. Bir gözetleme kulesinin ortadan ikiye ayırdığı kumlu plajı, şemsiyelerin gölgelendirdiği şezlonglar ve balıkçı kayıklarıyla doludur. Plajın gerisine dizilmiş pizzacı, restoran ve kafeler gecenin geç saatlerine kadar açık kalır. Seramikli çatısıyla ünlü Santa Maria Assunta Kilisesi'nde ise 13'üncü yüzyıla tarihle-

Antik dönemde denizci Pisa ve Cenova ile birlikte bölgenin en güçlü şehir devletlerinden biriydi Amalfi. Bu kıyılara adını veren kasaba göz alıcı butik otelleri, şık restoranları, jet sosyetenin lüks villaları ile Güney İtalya'nın en iddialı destinasyonlarından.

Amalfi Kıyıları'na ismini veren Amalfi Roma döneminde tarih sahnesine çıktı. Merkez 10'uncu yüzyıldan 13'üncü yüzyıla kadar Akdeniz'in ticaret lideriydi.

nen altar panosu görülebilir.

Tanrıların Patikası, Positano'dan Nocella'ya tirmanan dik merdivenlerden başlar. Ancak siz kendinizi fazla zorlamayın ve Positano merkezinden kalkan bir dolmuş yardımıyla Nocella'ya erişin. Lattari Dağları'nın sarp kayalıkları ve teraslarına tehlikeli bir biçimde tutunan Amalfi köyleri ile Akdeniz'in enginliklerini seyredeceğiniz yolculuk serüveni, denizden 459 metre yükseklikteki Nocella'dan başlayarak 634 metre irtifadaki Bomerano dağ köyüne ulaşır. Döne döne kıvrılarak yükselen altı kilometrelik limon kokulu patika, orman içlerinden ilerleyip eski dağ kulübelerinin etrafında dolanır. Kırmızı-beyaz işaretler, ahşap levhalar ve bilgilendirme panolarıyla bezenmiş rota, Cisternulo kavşağında yukarı ve aşağı patika olarak ikiye ayrılıyor. Yürüdükçe mesafeler daha gerçek bir anlam kazanıyor, manzaranın ayrıntıları kat kat açılıyor, Akdeniz sahil şeridi ve Capri Adası'na kadar uzanan engin manzara eşliğinde limon terasları ve yarlardan geçiliyor.

Önünüze çıkan Praiano tabelası, Positano'ya geri dönmek isteyenlerin takip edeceği alternatif güzergâhı işaret ediyor. Ormanlı bayırlara yönelen patika, San Domenico Kilisesi'nden geçerek begonvillerin renklendirdiği beyaz evleri, yöreye

özgü seramik döşeli terasları, narenciye bahçeleriyle dağın eteklerine yayılmış Praiano'ya iniyor. Vettica Maggiore ve St. Maria di Costantinopoli kiliseleri, tarihi gözetleme kulesi ve küçük fiyordü ile bilinen kasaba, büyüğü bir dinginlik içerisinde Akdeniz'i seyrediyor yıl boyu. Yürüyüşe devam edenler önce Colle la Serra ayrımında yukarı ve aşağı patikalarının birleşmesine tanık oluyor. Daha sonra Grotta Biscotta mevkiindeki terastan son kez Positano'nun bağrına usulca sokulan yorgun yelkenlileri izleyip Bomerano Meydanı'na ulaşıyorsunuz. Tanrıların Patikası'nda yürüyerek bölgenin eski karakterinin bozulmadığını keşfeden gezginler, dolmuşlarla Amalfi kasabasına gidebilirler.

AKDENİZİN TARİHİ LİMANI

Amalfi Kıyıları'na ismini veren turizm merkezi Amalfi, Romalılar tarafından tarih sahnesine çıkarılmış. Filistin, Mısır, Kıbrıs, Bizans ve Tunus'ta kurduğu liman ve elçiliklerle Amalfi, 10 ila 13'üncü yüzyıllar arasında ticari anlamda Akdeniz'in lideri konumundaydı. Denizci Pisa ve Cenova ile birlikte bölgenin en güçlü şehir devletlerinden biri olan Amalfi, uluslararası deniz ticaret kanunu (Tabula de Amalphitana) düzenlemelerinin yapıldığı yedi aynı zamanda. Pusula ve Tari ismini verdikle-

Amalfi Kıyıları'nın şaşırtıcı bir diğer yüzü ise kayalar arasına saklanmış gizli ve bakir koyları. Sahil boyunca giderken, ya da bir tekne yolculuğu yaparken Positano ile Amalfi arasında ismi olmayan sayısız koya rastlayabilirsiniz. Bunlardan biri de Praiano ile Amalfi arasında karadan içeriye doğru yılan gibi kıvrılan Furore Plajı (karşı sayfada). Amalfi Kıyıları'nı kuşbakışı seyredebileceğiniz Tanrıların Patikası (Sentiero degli Dei), Positano-Nocella-Bomerano (alternatif olarak Praiano) köyleri arasında uzanıyor. Manzaranın tadını çıkaracağınız yürüyüş, aynı zamanda her yerinden tarih fişkırان, geniş bir mutfak kültürüne sahip sahil şeridini keşfetmek için en ideal seçenek (solda).

Vatikan'da da kullanılan el yapımı kâğıt sanatı, Amalfi'de yüzyıllardır sürdürülen köklü bir gelenek.

ri kendi para birimini kullanıyorlardı. Kudüs'te Malta Şövalyeleri tarafından işletilen muhteşem bir hastaneleri vardı. Süreç içerisinde Normanlar tarafından fethedilip korkunç bir fırtınanın yıkımına uğradıktan sonra ticaret ve güç anlamında uluslararası sahneden silindiler.

Günümüzde ise göz alıcı butik otelleri, şık restoranları, jet sosyetenin lüks villaları ile Güney İtalya sahillerinin en pahalı destinasyonlarından biri haline geldi. Yaz sezonu boyunca kalabalık turist kabilelerini ağırlayan Amalfi, küçük bir kasaba görünümünde. Conca del Marini Liman Meydanı'nı süsleyen Flavio Gioia Heykeli ve çeşmesinin hemen arkasında plaj bulunur. Plaza del Duomo Meydanı'nı dolduran kafe ve dondurmacılar ise Arap-Norman eklektik stiliyle romanesk Sant'Andrea Katedrali'ne bakar. 9'uncu yüzyıla tarihlenen katedralin dev bronz kapıları, İstanbul'da (Konstantinopolis) işlenmiş ve 13'üncü yüzyılda takılmıştır. Güneş ışığında parıldayan altın renkli sütunlu cephesi ve seramik kubbesiyle ana caddeye hâkim konumda bulunan katedralin merdivenlerinde oturup meydanı seyredebilirsiniz. Amalfi'nin en etkileyici binasının hemen arkasında, Chiostro del Paradiso (Cennetin Manastırı) yükselir. 1266 yılında inşa edilen gotik kemerli ve beyaz sütunlu tarihi yapıda Arap mimarisinin izlerine rastlamak mümkün.

Vatikan'da da kullanılan el yapımı kâğıt sanatı, köyün yüzyıllardır sürdürdüğü köklü bir gelenek. Kâğıt Müzesi, Deniz Müzesi, San Francesco Kulesi ile Tabor Kulesi yerleşimin diğer ziyaret edilecek önemli mekânları arasında. Kokulu limonları, Scialatielli makarnası, peynirli krep, limonlu pandispanyası (lemon babas) gibi geleneksel lezzetlerinin tadına bakmadan buradan ayrılmamak gerekiyor.

Derin bir koyağın ağız boyunca ve yanlarından yukarıya doğru yayılmış evlerin yükseldiği Amalfi, çarpık çurpuk geçitler ve basamaklı yollarla dolu. Dar bir patika ile bağlanan yakınlardaki Atrani köyü, dar bir kumsal boyunca kurulmuş. Popüler komşusundan çok daha sakin olan bu köy, doğu

SANT'ANDREA KATEDRALİ

Amalfi beldesinde Arap-Norman eklektik stiliyle inşa edilen romanesk Sant'Andrea Katedrali'nin dev bronz kapıları, 13'üncü yüzyılda İstanbul'da işlenmiş. Güneş ışığında parıldayan altın renkli sütunlu cephesi ve seramik kubbesiyle ana caddeye hâkim konumda bulunan katedralin merdivenlerine oturarak meydanı saatlerce seyredebilirsiniz.

ucunda denize uzanan yüksek bir kaya çıkıntısı üzerindeki Santa Maria Magdalena Kilisesi'yle tanınıyor.

RAVELLO SEYİR TERASI

Amalfi'nin arka sokaklarındaki etkileyici bir taş merdiven yükseklerdeki Ravello köyüne çıkıyor. Bacaklarında derman olmayanları ise otobüs ve taksiler bekliyor. Bir zamanlar Hun ve Vizigotlardan kaçan Romalıların sığınağı olan Ravello, Amalfi Kıyıları'nın baş döndürücü manzarasını seyredeceğiniz inanılmaz bir seyir terası. Çakıl taşı

kaplı geniş ana meydanında, 1076 yılında inşa edilen romanesk katedral yükseliyor. Öğleye doğru turistlerle hareketlenen bu meydan, hediyelik eşya dükkanları ve kafelerle dolu. 1880 yılında Richard Wagner'e *Parsifal Operası*'nin yazımında ilham veren Villa Rufolo bahçeleri, meydanın hemen arkasında yer alır. Renkli arabesk revakıyla dikkat çeken bu bahçeler, yazın düzenlenen klasik müzik konserleriyle canlanır. Ravello'nun tanıtımına katkı veren klasik müzik konserlerinin hikâyesi, 1933 yılında Savoia Prensesi Maria Jose'nin yerleşimi ziyaret etmesiyle başlar. İlk konserin ardından ge-

Amalfi coğrafi güzelliklerinin yanı sıra yaz dönemine denk gelen festivalleriyle de ünlü. Ancak yer bulmak için önceden rezervasyon yaptırmak şart.

lenek haline gelen ve zamanla uluslararası bir festivale dönüşen konserler günümüzde 800 müzisyenden oluşan Ravello Konser Topluluğu tarafından icra ediliyor. Yaz geceleri yükseklerden Amalfi Kıyıları'na doğru, dinleyenlerin ruhunu okşayan güçlü klasik müzik nağmeleri yankılanır.

Amalfi Kıyıları'nın şaşırtıcı bir diğer yüzü ise kayalar arasına saklanmış gizli ve bakir koylarıdır. Sahil boyunca giderken, ya da bir tekne yolculuğu yaparken Positano ile Amalfi arasında ismi olmayan sayısız minik koya rastlayabilirsiniz. Merdivenler yardımıyla ulaşılabilen plajlarda, berrak camgöbeği suların tadını çıkarmak doyumsuz bir keyif. Positano ile Praiano arasında San Pietro başta olmak üzere dört koyda denize girmek mümkün. Praiano yerleşiminin doğu ucunda ise küçük bir fiyort yer alır. Ama söz konusu sürpriz koyların en ünlüsü, Praiano ile Amalfi arasında karadan içeriye doğru yılan gibi kıvrılan Fiyort (Furore) plajıdır. Denizle bağlantısı üzerinden anayolun bir köprü ile geçtiği koy, bölgeyi ziyaret edenlerin tutkusudur. Praiano'dan Amalfi'ye yaklaştıkça beş farklı kumsal daha görülebilir. Yüksek kayalar arasına sıkışmış avuç içi kadar küçük plajlar, şezlonglarında tembelliğin tadını çıkaracak tatilcileri

bekler. Bölgenin en uzun kumsalları ise Amalfi yerleşiminin doğusuna serpilen Atrani, Minori, Maiori ve Cetera köylerinde yer alır. Özellikle Maiori, bölgenin en uzun plajıyla görece ekonomik tatili tercih edenlerin adresidir.

Amalfi ve Positano arasında küçük teknelerle ulaşım sağlanabildiği gibi mavi yolculuk gezilerine katılabilirsiniz. Ayrıca her iki turizm merkezinden yaz aylarında her gün Napoli, Capri Adası, Sorrento ve Salerno'ya tarifeli deniz seferleri yapılıyor. Karayolunu kullanmak isteyenler ise yerel SITA otobüslerini kullanabilir.

Amalfi Kıyıları'nda yaz sezonu süresince konaklama tesisi bulmanın çok zor olduğunu belirtelim. Coğrafi koşulların sertliğine karşın pek çok otel, pansiyon ve apartın bulunduğu turizm bölgesinde erken rezervasyon yapmak gerekir. Yaz sezonuna denk gelen 13 Haziran Sant' Antonio, 27 Haziran Sant' Andrea, 22 Temmuz Santa Maria Maddalena, 5 Ağustos Karların Anası festivallerinde renkli görüntülerle karşılaşabilirsiniz.

Mavi sürprizler diyarı Amalfi Kıyıları zamanı durdurup hayattan kopmak isteyenlerin kesintisiz güneşli uzun bir yazın keyfini çıkaracakları doğru adres ●

Richard Wagner'e 1880 yılında *Parsifal Operası*'nın yazımında ilham veren Villa Rufolo bahçelerine ev sahipliği yapan Ravello, yaklaşık bir asırdır her yaz düzenlenen klasik müzik konserleriyle ünlü (en solda).

Lattari Dağı Ulusal Parkı sınırları içerisinde bulunan Amalfi Kıyıları'ndan, gün içerisinde tarçalanmış yamaçlarındaki narenciye bahçelerinden, limon kokuları yayılıyor (solda).

Yürüyüş için 7 malzeme

Kentten ve gündelik telaşlardan uzaklaşmanın en iyi yollarından biri doğa yürüyüşleri. Doğru malzeme seçimi, etkinliğin güvenli ve keyifli geçmesi için en önemli adım.

Doğa yürüyüşleri kentten uzaklaşıp açık havaya çıkmak isteyenlere yakın mesafelerde bile zengin seçenekler sunan, keyifli ve cazip etkinlikler. Diğer adıyla trekkingler, yerleşimlerden mümkün olduğunca uzak, belirli bir görsel veya bilimsel değeri olan yerlerde günübirlik veya kamplı olarak düzenleniyor. İnsanlara coğrafyayı tanıma ve doğanın mevsimden mevsime nasıl değiştiğini, ne güzellikler sunduğunu görme olanağı sunuyor.

Doğa yürüyüşüne başlayacakların öncelikle iyi malzemelere sahip olması ve bu konuda eğitim alması gerekiyor.

Bir doğa yürüyüşçüsünün iyi bir navigasyon bilgisine sahip olması önemli. Patika takibi de doğa yürüyüşçülerinin bilmesi gereken önemli bir konu. Beslenme, özellikle sıvı alımı ise asla ihmal edilmemesi gereken bir kural.

Doğa yürüyüşünün tanımı "doğal engellerin bulunduğu engebeli bir araziye, herhangi bir ulaşım aracı kullanmadan

Dr. Plus İlk Yardım Çantası Yürüyüş MiniKit

İçinde çeşitli boyutlarda yara bantlarının yanı sıra ayak bakım kreminden soğutucu jelle dek doğa yürüyüşlerinde ihtiyaç duyulacak başlıca malzemeler yer alıyor.

hepsiburada

Tüm bu ürünler www.hepsiburada.com'da.

HEPSİBURADA MOBİL UYGULAMASINDA YER ALAN ÇEKİBUL ÖZELLİĞİ İLE DİLEDİĞİNİZ ÜRÜNÜN FOTOĞRAFINI ÇEKEREK KOLAYCA SATIN ALABİLİRSİNİZ

Nurgaz Titanyum Ocak ve NG 199 Rüzgâr Aparatı

Süper hafif titanyum ocak yüksek hızda alev özelliğine sahip. Yüksek verimli ve enerji tasarrufu sağlıyor, tek kartuşla daha çok yemek pişirilebiliyor. Anodize alüminyumdan yapılmış rüzgâr aparatı ise rüzgârı keserek ateş verimliliğini artırıyor.

Cree 2000 Lümen Ultra Güçlü Su Geçirmez El Feneri

Akşam karanlığında yürüyüşün güvenliği açısından önemli bir yardımcı. Su geçirmez özelliği doğa koşullarına daha dayanıklı olmasını sağlıyor.

My Valice Smart Bag Secret USB Şarj Girişli Akıllı Sırt Çantası

Her yaşa uygun ve günlük ihtiyaçları karşılayacak şekilde tasarlanan sırt çantası, patentli USB şarj girişine de sahip.

Columbia Grants Pass Su Geçirmez Erkek Yürüyüş Botu

Ayakkabı, doğa yürüyüşlerinin en önemli malzemelerinden. Ayağı saran yapısı, destekli üst kısmı ve Omni-Grip taban bilek kısmı ile eklemleri destekleyen bu ayakkabı özellikle orta ve yıpratıcı trekkingler için çok uygun.

Gold Kama Avcı Feneri Kamp Lambası USB Girişli + Kamp Feneri Güneş Enerjili

Kamp ve molaların önemli ihtiyaçlarından biri ışık kaynakları. Lamba, çok fonksiyonlu şarj sistemi sayesinde güneş enerjisi, USB, ya da priz bağlantısı ile şarj olabiliyor. Ergonomik tasarım sahip, sert plastikten yapılmış lambanın kullanımı, açılır kapanır yapısı sayesinde oldukça kolay.

yürüyerek aşmak.” Doğa yürüyüşlerinde amaç bir yere varmaktan çok, doğada atılan her adımın keyfini çıkarmak ve güzellikleri paylaşmak. Etkinliğe katılanların bunun bir yarış olmadığını hiç unutmaması gerekiyor, aksi halde yürüyüş keyif olmaktan çıkabilir.

Doğa yürüyüşleri toplu olarak bir etkinlik yapma, paylaşma, bir arada olma duygusu da veriyor. Bu noktada da bazı kurallara dikkat edilmesi

gerekiyor.

Grupta her zaman en yavaş kişinin temposuna göre yol almak en iyisi, rehber ve daha deneyimli yürüyüşçülere bu konuda da görev düşüyor.

Doğa yürüyüşleri temelde bir ekip çalışması. Bezen bir engeli aşmak için canla başla uğraşılıyor, bazen küçük bir çikolata bile paylaşılıyor. Ekip ruhu her zaman güçlü tutulursa ve doğaya saygılı davranılırsa doğa yürüyüşü de

Korkmaz A638/01 Kırmızı Termos Mug

Doğa yürüyüşlerinde yeterince sıvı almak çok önemli. 500 ml hacimli mug, el altında bulundurulması gereken malzemelerden.

TAVLA KÜLTÜRÜ

Haydi oğlum kemik!

İstanbul'da esnaf muhabbetinin uzun yıllara yayılan, belki babadan oğula geçen, semtin futbol takımlarının rekabetiyle yoğrulmuş tavlama maçları... Kasabın berberi, manavın elektrikçiyi hangi sene önce iki ters bir düzle yendiğinin ballandıra ballandıra anlatıldığı, hatırası hiç unutulmayan müsabakalar... Bakırköy'de esnaf böyle günlerden birinde.

Tavla eğlencelik mi, yoksa spor mu? Bu sorunun yanıtı biraz sizin bu oyunla kurduğunuz ilişkiye bağlı. Atlas, kiraathanelerden komşuluk hatırına, on yıllara uzayan esnaf rekabetinden uluslararası şampiyonalara tavlanın dünyasına giriyor. İki kemik zarın tıkırtısından dökülen şansın desteğiyle yüz yıllardır pullar bir o yana bir bu yana “kapı”lanıyor.

YAZI: SERKAN SEYMEN / FOTOĞRAF: ŞAHAN NUHOĞLU

İyi bir tavlâ oyununun tahtası, pulu, zarı çok önemli. En önemlisi ise zar... Zar, "kemik" olacak bir defa. Tavlâ oynarken zarlardan kemik diye bahsetmek âdetten olsa da bugün kemik zarlarla oynamayı bulmak epey zor (üstte). Roma kültüründe bugünkü tavlânın atası sayılan Ludus Duodecim Scriptorum, yani "12 Çizgili Oyun" adı verilen bir oyun vardı. Efes'te bulunan on iki çizgili oyun (altta). Orijinali İspanya'da El Escorial Kütüphanesi'nde bulunan, 1283'te Kastilya-Galiçya ve León Kralı X. Alfonso için kaleme alınan *Satranç, Zar Oyunları ve Tavlâ Kitabı*'ndan bir varak: Yedi yüzlü üç zarla oynanan bir tavlâ oyunu (karşı sayfada).

Hahvehanenin kapısından gireni görürnce yaşını başını almış amcamız yüzünde çocuksu bir gülümsemeyle karşıladı kendisini. "Ooo, buyursunlar Marsilya Valisi! Çay mı, oralet mi? Ya da maden suyu? Hazmı kolaylaştırır!" Bu cümleleri peş peşe sıraladı, ama her cümlesinin arasında kapıdan girenin bir şey söylemesine fırsat tanımak için bir iki saniyelik boşluklar bırakmayı da ihmal etmedi. Ancak, "Marsilya Valisi" orali değilmiş gibi davrandı. Niye Marsilya Valisi? Sorulması tuhaf bir soruymuş meğer; laf ağızdan çıkar çıkmaz hayret dolu, "sen nerede büyüdün acaba" tarzı bakışlardan bunu anlamak mümkün. Elbette, herkes bilir kime Marsilya Valisi dendiğini? Durum gayet net: Yıllardır, belki de 50 seneden fazladır süren ezeli rekabette dün yapılan son karşılaşmanın sonucuna işaret ediliyor. Netice; iki ters, bir düz bile değil. Üç ters... Altı-sıfır... Üç el üst üste mars yani!

Dünkü maçın galibi, "mazbatasını dün hazırlayıp takdim ettim kendisine, öylecene oturttum yeni makamına" şeklinde işi uzatmaya meyilli olduğunu belli edince "Vali Bey" alçak bir ses tonuyla ve kelimeleri ağzının içinde yuvarlayarak bir şeyler söylendi. Tam anlaşılmasa da zarlardan bahsettiği seçilebildi. Yeni tartışma konusunun fitili de ateşlendi böylece: Tavlâda her şey zara, dolayısıyla şansa mı bağlı?

Zarı, yani şansını inkâr eden çıkmasa da "her şey tamamen zarların kaç geldiğine bağlıdır" diyen de olmadı. Zarın önemine dair farklı oranlar verildi peş peşe. Tavlânın sadece yüzde 10'u ustalıktır iddiasıyla zarların etkisini yüzde 90 gibi yüksek bir orana taşıyanlar çıktıysa da ortalamanın yüzde 50-50 dengesinde durduğu söylenebilir. Ortamda "bilmişlik" yapmak lüzumsuz bir davranış olduğundan bahsetmeye gerek yoktu, ancak burada belirtmek gerekirse bu konuda profesyonel turnuvalara katılan oyuncuların değerlendirmesi biraz farklı. Onlara göre bir tavlâ müsabakasında şansın önemi yüzde 30 iken, oyun bilgisinin önemi de yine yüzde 30. Yüzde 10 da tecrübeye, ustalığa veriliyor. Geriye kalan yüzde 30'a gelince; o da o günkü moral ve konsantrasyonunuz, o anki psikolojik durumunuzla ilgili.

AKIL MI ŞANS MI?

Konu aslında tahmin edilebileceğinden daha eski ve bir o kadar da derin. Mesela bundan tam 735 sene önce, 1283 yılında Kastilya-Galiçya ve León Kralı X. Alfonso *Satranç, Zar Oyunları ve Tavlâ Kitabı*'nın yazılmasını istemiş. Nam-ı diğer Akıllı Alfonso, lakabının hakkını vererek tavlâ üzerinden hür irade-kader karşıtlığına, felsefi ve teolojik varoluş tartışmalarına girişmiş. Kral X. Alfonso'nun naklettiğine göre; zamanın birinde bir hükümdar sarayındaki üç bilgini karşısına dizip bazı sorular yöneltmiş: "Dünyayı ne yönetir? Akıl mı? İnsanın hür iradesi her şeyi belirler mi? Yoksa

OSMANLI TASVİR SANATLARI: MINİYATÖR 1. METİN AND. TÜRKİYE İŞ BANKASI

16'ncı yüzyıl sonu 17'nci yüzyıl başında İstanbul'da bir kahvehaneyi ve tavla oynayanları gösteren miniyatür.

ona hükmeden kader gibi bazı başka ilahi güçler mi vardır? Ya da her şey sadece şansla, tesadüfle açıklanabilir mi?"

Bilginlerden ilkinin cevabı; aklın hâkimiyetinden yanaymış. Ve şansın hiçbir hükmünün olmadığı satranç oyununu bu duruma örnek olarak vermiş. İkinci bilgin her şeyi tamamen şansa bağlamış. İddiasını kanıtlamak için de mebzul miktardaki zar oyunlarından dem vurma yoluna gitmiş. Üçüncü bilgine gelince... O, ilk ikisinin aksine akıl ve hür irade ile şans ve kader arasında denge kurulabileceğinden söz açmış. Şans ve kader çok önemli olsa da insan aklının karşılaştığı durumun analizini doğru

bir şekilde yaparak önündeki sorunu çözebileceğini aktarmış. Buna göre de bilgelik; akıl ve şansın bileşkesinden ortaya çıkabilirmiş. Ve elbette örnek olarak gösterdiği oyun da tavlaymış.

Şimdi durduk yere tavlada bilgelik aramak, alt tarafı eğlenceli bir oyundan yola çıkarak felsefi tartışmalar ve varoluşa dair çıkarımlar yapmak fazla abartılı gelebilir. Ama insanlık öyle yapmış, insan aklı binlerce yıl böyle çalışmış, yapacak bir şey yok. Anadolu Ajansı'nın 27 Haziran 2017 tarihli ve Denizli mahreçli haberine göz atalım mı? Ajans haberine göre, Denizli'nin Buldan ilçesinde sürmekte olan Tripolis antik kenti arkeolojik kazılarında 2

bin yıl öncesinde Romalılara ait “Ludus Duodecim Scriptorum” oyununa ait kalıntılara ulaşılmış. Latince söylenince kulağa çok yabancı gelse de “Ludus Duodecim Scriptorum” denilen oyun şimdi bildiğimiz şeklini henüz tam olarak almamış olsa da tavlannın ta kendisi... Ve o eski devirlerden itibaren insanlar tavlaya baktıklarında kainata dair birtakım mesajlar ve semboller görmeyi ihmal etmemişler. Nasıl mı?

Bir zamanlar Arap, Acem ve Bizans topraklarında bilginler, yazarlar ve kâhinler tavlâ tahtasında baktıklarında çok başka anlamlar buluyorlardı. Astronominin astrolojiyle iç içe geçerek yüksel-

diği o devirlerde tavlâ tahtasının her iki yanında bulunan 12 hane ayları ve dolayısıyla bir yılı simgeliyordu. Bir de 12 burcu... Toplamda var olan 24 haneysa bir tam günü. Pulların siyah ve beyaz olmasıysa geceyle gündüzü, karanlıkla aydınlığı çağırıyordu. Ve o iki zar: Biri kötü, diğeri iyi şansın simgesi. Zarların karşılıklı yüzlerindeki sayıların toplamının yedi olmasına gelince. O da öncelikle haftanın yedi gününü simgeliyor olsa da esasen aynı sistemde yer aldığımız yedi gezegeni işaret ediyordu. Antik Yunan’da Tanrıça Artemis heykellerinde dikkat çekici bir ayrıntı gizli. Tanrıça’nın etekliği, bugün tavlâ tahtasının zemininde

İyi bir tavlâ gül ağacı, meşe veya gürgenden yapılıyor. Pullar ise genellikle şimşirden, ama eskiden köşklerde, saraylarda fildişinden yapılmış pullar daha revaçtaymış. Tahtasının göbeğinde Osmanlı dönemi hilal işlemlerine yer verilen özel koleksiyondan bir tavlâ.

20'nci yüzyılın başında batılı gezgin ve tüccarların anlattıklarına bakılırsa, İstanbul'da kahvehaneler altın çağını yaşarken tavla yine başköşedeydi.

kullanılan desenle bezeli. Üstelik öncesi var. Artemis bu deseni Hititlerin İyi Talih ve Şans Tanrısı Runda'dan kopyalamış. Efes'te rahipler yere çizilmiş o bugünün tavla deseni üzerinde, erkek geyiğin aşık kemiklerini atarak geleceği gördüklerini iddia edip kehanetlerde bulunurlarmış. Yani "o çok eski devirlerde dünya tavla tahtasının üzerinde dönüyor, zaman tavlayla akıyordu" dense yeridir.

Bir zamanlar Osmanlı toplumunda da tavla gündelik hayatın başköşesine kurulmuş, durağan zamanın akışını hızlandırmaya yarayan bir oyun olmuştu. 1500'lerin ortalarından itibaren kahvenin yaygınlaşması, kahvehane kültürünü yarattığında Osmanlılar, daha doğrusu Osmanlı erkekleri kahve fincanları, nargile marpuçları, ya da tütün çubukları ellerinde oturmuş sohbet ederlerken tavla zarlarının ve pullarının şakırtısı onlara eşlik ederdi. Kahvehanelerin sivil birer toplanma merkezi olması, sohbetlerin efsaneler, masallar, havadan sudan konulardan çıkıp siyasi eleştiri kapsamındaki başlıklara uzanması üzerine Sultan IV. Murat'ın o meşhur kahvehane yasakları geldi. 1630'dan itibaren kahvehaneler bir nevi yeraltına indiler. Dolayısıyla tavla da... Yasağın kalkması II. Mahmut'un iktidarını, 1808'lerin sonrasını bulacaktı. 1900'lere gelindiğinde batılı gezgin, diplomat ve tüccarların anlattıklarına bakılırsa kahvehaneler altın çağını yaşarken tavla yine başköşeye kurulmuştu. Ve yine bir tarafta masallar, efsaneler, meseller anlatılırken, diğer yanda tavla zarları siyasi tartışmalar eşliğinde atılıyordu.

Orhan Koloğlu 2017 tarihli "*İstanbullu - Şehroğlanı ile Şehrkızı*" kitabında 16'ncı yüzyıl sonlarında Mustafa Âli tarafından kaleme alınmış *Mevaidün Nefais fi Kavaid-il Mecalis* (Toplantı Kurallarında Vaad Edilmiş Nefis Şeyler) adlı eserde Kostantiniyye ve tüm Osmanlı ülkesindeki sayısız kahvehanelerin akıllı ve akılsız kişilerin toplantı yerleri olduğunu belirttiğini aktarıyor. Mustafa Âli kahvehanelerde toplananları şöyle sınıflandırmış: "Dervişler ve irfanlı kişiler sohbet için; garipler, fa-

YARIM ASIRLIK
REKABET

İstanbul'da Aksaray'daki Büyük Yeni Han'ın avlusuna bakan koridor, mahalle esnafının ezeli tavla rekabetlerine sahne oluyor.

kirler parasızlıktan; şehir oğlanı ve akılsızlar dedi-kodu yapmak için; Hak ehli kimseler sadece kahve içme ve Şazili mezhebi sohbeti için; derbederler sadece satranç ile tavla oynayıp akça kapmak için...” toplanırlarmış.

DÜŞEŞLERİN EFENDİSİ

İçinde olduğumuz kıraathane ortamında mesele bu kadar dallandırılıp budaklandırılmıyordu takdir edersiniz. Tercih edilen tanımlamalar daha ziyade şu minvaldeydi: Eğlence, kafa dağıtma, yorgunluk atma... Tabii, işin içine zar girince konuyu

kumar bağlamında ele almak da epey yaygın bizim buralarda. Buna şiddetle itiraz ediliyor. Parasına tavla oynayanı hiç görmedikleri konusunda herkes hemfikir. “Ama belki küçük iddialaşmalar olabilir, hani mütevazı bir yemeğine, ya da takım elbisesine gibi...” Lakabının “Düşeşlerin Efendisi” olduğu söylenen birisi ekliyor bunu. O unvan nasıl mı kazanılmış? Elbette, herhangi bir oyunda peş peşe düşeş atmayı her zaman beceriyor olması sayesinde.

“*Pulsuz Tavla*” adıyla 1976 yılında bir roman kaleme alacak kadar tavla düşkünü Mehmed Kemal’in aktardığına göre Sait Faik de tam böyle bah-

Sait Faik iki zardaki bir rakamlarını yüz yüze getirip zarı öyle atarmış, düşüş gelmezse küfredip tavlayı kapatmaya varıncaya kadar siniri tutarmış.

sedildiği gibi iddialaşarak tavla oynayanlardanmış.

Taksim Meydanı'nda 40'lı yıllarda hizmet veren Meserret Kahvesi'nde oynarlarken Sait Faik, iki zardaki bir rakamlarını yüz yüze getirip zarı öyle atarmış. Amaç zar tutmak ve düşüş getirmek. Gelmeyince de, Mehmed Kemal'in dediğine göre küfürün ve sonu sınırlı bir hareketle tavlayı kapatıp oyunu bozmaya kadar varacak olan mızıkçılığın bini bin paraymış.

Tavla, Türkçe edebiyatın 50'li yıllar kuşağında önemli bir yer tutmuş her zaman. Misal, Orhan Kemal "nasıl yazıyorsunuz?" sorusuna "gezerken, konuşurken ve tavla oynarken aklıma geliyor" cevabını veriyordu. "İnsanlara daha yakın olmamı sağlıyor" diye vaktini kahvehanelerde, özellikle de Nuruosmaniye'deki İktbal Kahvesi'nde geçiren Orhan Kemal'in burada Edip Cansever'le yaptığı tavla karşılaşmaları, aralarındaki inanılmaz sözlü çekişme sebebiyle büyük bir seyirci kitlesine de hitap ediyordu.

Düşüşlerin Efendisi haklı olabilir. Tavla doğrudan parasına olmasına da başka iddialaşmalar için oynanabilir. Mesela çok bilinmiyor olsa da Türkiye popüler müzik tarihi Orhan Gencebay'ı bir solist olarak tanıma şansına tavla sayesinde

erişmiş. 1969 yılında Moda Plak'ın sahibi Mahmut Tezcan o sıralarda plaklarda şarkıcılara refakat eden, besteler yapan ama solist olarak ön plana çıkmayı düşünmeyip müzik endüstrisinin mutfağında yer almayı tercih eden Orhan Gencebay'a plak yaptırmak ister. Israrları sonuç vermeyince son çare olarak tavla oynamayı önerir. Kazanırsa, o plak yapılacaktır. Tezcan kazanır, Gencebay sözünü tutar ve 1969 yılında "Başa Gelen Çekilirmiş" 45'liği listeleri alt üst eder.

Peki, Düşüşlerin Efendisi'nin, eğer çaktırmadan zar tutma hususunda özel bir yeteneği yoksa, peş peşe düşüş atmasıyla meşhur bir insan olmasının bilimsel bir açıklaması yapılabilir mi? Matematik ne diyor bu konuda? İşin hesaplama kısmını detaylı yapmayı, direkt sonuçlara geçelim: Tavlada herhangi bir zar kombinasyonunu atma ihtimaliniz 18'de bir. Ancak çift atmaktan söz ediyorsak olasılığınız 36'da bir düşüyor. Dolayısıyla Düşüşlerin Efendisi'nin elindeki zarları sallayıp her attığında düşüş yani 6-6 gelme olasılığı da bu. Ancak bizimkisi o unvanı peş peşe düşüş atması sebebiyle aldığından bize bir hesap daha gerekiyor. Düşüşlerin Efendisi'nin mesela peş peşe üç kez düşüş atma ihtimali matematiksel ola-

El emeği göz nuru bir işçilik gerektiriyor tavla yapımı (karşı sayfada). 60 yaşındaki Kadir Maçe senelerin tavla ustası. İstanbul Bayrampaşa'da bulunan Saray Tavla'da üretilen tavlaları gözden geçiriyor (solda).

Çay ve tavla, kahvehanelerin muhteşem ikilisi. Semtin esnafı arasındaki efsanevi tavla oyunlarında sadece oynayanların değil, masanın etrafını çevreleyen izleyicilerin içtiği çayların parası da bu rekabetin parçası.

rak kaçırır? Tam tamına 46 bin 656'da bir! Galiba şans, kader, kısmet, talih, ya da baht gibi sözcükleri de bu noktada gündeme katmak kaçınılmaz. İtiraf etmek gerek, "haydi yavrum kemik" nidası bu noktada bir parça anlam kazanmıyor da değil!

ZARIN KEMİĞİ

Tavla oynarken zarlardan "kemik" diye bahsetmek âdetten olsa da bugün kemik zarlarla oynayanı bulmak da epey zor. Ancak bu, geleneksel kemik zar artık hiç kullanılmıyor, dolayısıyla da üretilmiyor demek değil. Plastik tavla zarının çiftini herhangi bir kırtasiyeden üç ile beş lira arasında edinmek mümkün. Kemik zarlara gelince... Çiftinin fiyatı ortalama 100 lira civarında. Çünkü, bugün en çok Gaziantep'te üretilen kemik zarların işçiliği epey zahmetli. Bir kemik zar ustası tüm gün çalıştığında en fazla üç tane zar üretebiliyor. Koyun, ya da dana kemiğinden ma-

mul, bir kenarı sekiz milimetre olan standart tek bir tavla zarını pürüzsüz bir şekilde ortaya çıkarıp oyuklarını açmak ve sonra onları kök boyayla boyamak bir zar ustasının nereden bakarsanız bakın üç saatini alıyor.

Bir çift kemik zarınız varsa muhtemelen tavla takımınız da pek öyle ucuzundan olamaz. Bugün piyasada her keseye uygun tavla takımı bulmak mümkün. Fiyatlar 25 liraya kadar iniyor. Ve diğer uçta, öyle özel tasarım tavla takımları var ki, yedi-sekiz bin lira yazılı etiketlerle alıcılarını bekliyorlar. Kahvedekilere sorarsanız, öyle pahalı bir tavla takımıyla oynamak zevkli olmayabilirmiş. Sebep mi? Takım o kadar pahalı olunca insanın zarar vermekten korkup çok yavaş, sakın ve nazik oynaması ihtimali! "Tavla pulunu havaya kaldırıp kuvvetlice vurmaktan rakibin pulu üzerine kapı almazsan ben ne anladım o oyundan" havasındalar hepsi.

Kuzeyden Güneye... Türkiye'de **BÜTÜN YOLLAR ÇOCUKLARA ÇIKAR.**

Eğitim gönüllüsü ve değerli destekçimiz Ahmet H. Uysal,
binlerce çocuğumuzun daha, nitelikli eğitimle
buluşması için, Artvin'den Muğla'ya Türkiye yollarında.

egitimekosaradim.tegv.org

TEGV YAZ
3353'E
GÖNDER
10 TL DESTEK VER

TÜM OPERATÖRLERİN FATURALI VE FATURASIZ HATLARINDAN
3353'E GÖNDERİLEN HER BİR SMS 10 TL DEĞERİNDEDİR.

TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI

Kuzey Kıbrıs'ta Beşparmak Dağları'nın eteğinde tavla oynayarak vakit geçiren iki arkadaş (üstte). Simit ve kaşar peyniri tavlaya ara vermeden iyi gelir (altta).

Gerisi, avcı hikâyelerini hatırlatan eski unutulmaz oyunlar. Dört-sıfır mağlup durumdayken beş-dört kazanılanlar gibi mesela... Yer ve tarih verilerek aktarılıyor. Bu kadar tavla konuşan insanların elbette gece rüyalarında da pulları, zarları görmeleri normaldir. O sebeple, bir gün önce aldığı mağlubiyetin etkisinden kurtulamadığı için, iki gecedir uykusunda aynı oyunu tekrar tekrar baştan oynadığını söyleyenlere şaşırılmamak gerek. Ama öte yandan bu, yani tavlada oynanmış bir elin aynı sırayla aynı şekilde gelen zarlarla tekrarlanması, tam da sadece hayallerde olabilecek bir şey. Çünkü oyun boyunca ortalama elli kez zar atıldığını ve hiç çift gelmediğini varsaysak, 18'in 50'inci kuvvetini hesaplamamız gerekir ki, bu da bizi katrilyonlar denizine sokar. Aynı suda iki kere yıkanılmaması gibi, aynı oyunun bir kez daha yaşanması da pek mümkün görünmüyor. Ama elbette rüyalar da olasılık hesaplarıyla hiç ilgilenmiyor.

Rüya demişken... Rüya tabirleri kitaplarına inanırsak şayet, bir insanın uykusunda tavla pulu görmesi, ticaret hayatında güçleneceğine, gelirinin artacağına, işlerinin büyüyeceğine işaretmiş. Tavlaya bu kadar düşkün esnaf ve zanaatkâr topluluğunun arada işlerinden güçlerinden bahsederkenki hallerini göz önüne alırsak, en klişe rüya tabirinin en doğrusu olduğuna hükmedebiliriz: Rüyalar tersine çıkar...

Acentelik Sistemi

BAŞARIYA ORTAK OLUN!

MNG Kargo'nun acentelik sistemine katılın, iş hayatında başarıya ulaşırken sizi her adımda destekleyecek güçlü bir ailenin parçası olma ayrıcalığına erişin. Acentelik sistemimizle ilgili detaylı bilgi için www.mngkargo.com.tr

Türkiye'nin her yerinden

0850 222 06 06

www.mngkargo.com.tr

facebook /mngkargo twitter /mngkargo YouTube /mngkargo Instagram /mng.kargo

Daima Önde

On iki çizgili oyundan 'vido'luya

Tavla ve satrancın rekabeti duyguların dışı vurumuyla da kendini gösterir. Hırs ve öfkeyi de bünyesinde barındıran tavlânın yıllar içinde hapis, gülbahar, çelebi, mübtezel gibi pek çok değişik versiyonu çıkmış.

YAZI: HALUK ORAL

Türkiye'de neredeyse "milli oyun" kabul edilen tavlânın dünya çapında bu kadar popüler olması yadırgatıcı gelebilir. Oysa tavla çok eski tarihlerden beri birçok farklı coğrafyaya yayılmış, popüler bir oyundu.

Tavla benzeri oyunlar İÖ 3000'lerden beri oynanmakta. Roma İmparatorluğu zamanında kuralları bugünkü tavlaya oldukça benzeyen Ludus Duodecim Scriptorum, yani on iki işaretli oyun denilen bir oyun oynanmaktaydı. Vezüv Yanardağı'nın lavları altında yüzlerce yıl kalan Pompei temizlendikçe bina duvarlarında tavla oynayan insanların resimleri de açığa çıkıyor. Roma İmparatoru Claudius arabasına, uzun yolculuklarda oynamak için, özel bir tavla seti yaptırmıştı. Neron da çok yüksek bahislerle tavla oynayan bir imparatormuş. Belki de Roma'yı şansız bir tavla maçının sonunda kızgınlıkla yakmıştır. Koskoca imparator köy yakacak değil ya!

Anlaşılan o ki tavlânın doğum yeri Mezopotamya'dır. Çok yaygın bir efsaneye göre Hint hükümdarı satranç oyununu Pers hükümdarına hediye olarak gönderir. Böylece ona düşünen, strateji kuran ve sabreden kazanır mesajını verir. Pers hükümdarı ise ona tavlâyı göndererek cevap verir. Mesajı "söylediklerin kabul, ama biraz da şans gerekir"dir.

Başka bir efsaneye göre de satranç ilk bulunduğu zarla oynanmış; atılan zara göre oynanacak taş ve hamle seçilmiştir. Sonra oyunu ikiye bölüp satranç ve tavlâyı icat etmişler. Farklı taşlar satranca kalmış, zarlar da tavlaya. Duygu ve hasletler de ikiye bölünmüş: Sabır, erdem, ileriye düşünme

gibi duygular satrançla kalmış; hırs, sabırsızlık, öfke gibi duygular da tavlaya geçmiş. Böyle derler! Yıllar içinde pek değişik versiyonu ortaya çıkmış tavlânın: Hapis, gülbahar, çelebi, mübtezel, İzmir, hepyek gibi... Yurtdışında başka çeşitleri de olup hâlâ da çıkmaya devam ediyor. Bazı yörelerde kendi evinde vurup kaçmak yasaktır, kabul etmeyene de iyi gözle bakılmaz. İran'da da böyle oynanır.

ÜÇ ZARLI TAVLA

Oyuncu üç zar atar ve rakip zarların birini alarak diğer iki zarı oynamasını ister. Elinde kırık olan oyuncu kırığını koyana kadar iki zar atar. Bu oyunda şans faktörü tahmin edeceğiniz gibi normal tavlaya göre azalır.

ABD'de 1920'li yıllarda tavla oyununa vidonun girmesiyle bambaşka bir sayfa açıldı. Ülkemizde tavla-

Dünyanın en ünlü tavla oyuncularının bir araya geldiği 5. Merit Açık Uluslararası Modern Tavla Şampiyonası katılan sayısının çokluğuyla dünyanın en büyük tavla turnuvası oldu (solda). Uluslararası tavla turnuvasında karşı karşıya gelen rakipler (altta).

nın yaygınlığına rağmen vido hemen yayılmadı.

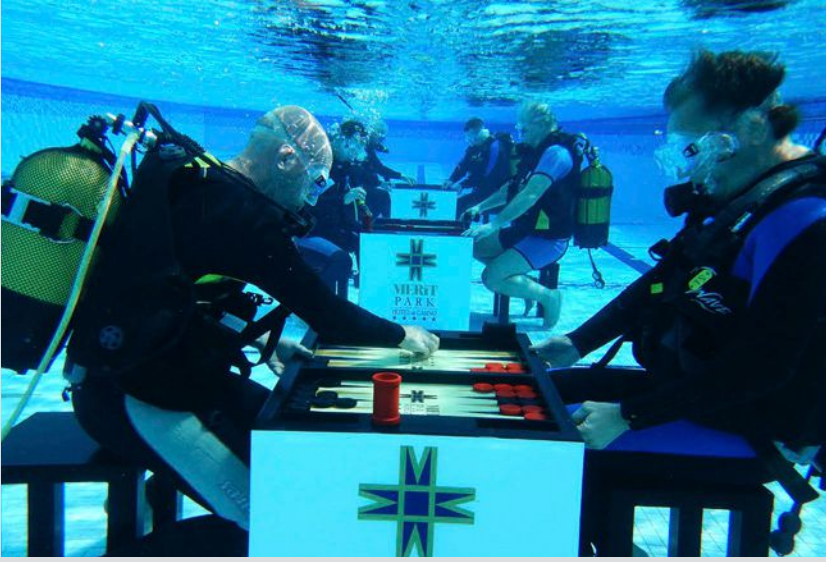
Dünyadaki bütün tavla turnuvaları vidolu olarak oynanır. Son 15 yılda WBF'nin (World Backgammon Federation) Türkiye'deki faaliyetleriyle ülkemizde de vidolu tavla ya da başka bir deyişle modern tavla yaygınlaşmaya başlamıştır.

VİDO DEVREYE GİRİNCE!

Tavla oyunu sırasında bir noktada rakibinize "bu oyunu benim kazandığımı kabul et ve bir puan ver" diyorsunuz, buna "vido çekmek" denir. Rakibiniz oyuna devam etmezse bir puan kazanırsınız ve yeni oyun başlar, devam etmek isterse, yani vidonuzu alırsa oyun iki puan değerinde devam eder ve vido çekme hakkı rakibe geçer. Vidonun değeri her çekilişinde iki katına çıkar.

Vido çekmek ve almak tavlının en önemli kısmıdır.

Girne'deki turnuvanın etkinlikleri arasında su altında tüplü dalgıç kıyafetiyle tavlâ müsabakası da vardı.

Vidosuz tavlâyı çok iyi oynayan biri vidoyu bilmiyorsa, böyle bir oyunu kazanma şansı oldukça azdır.

Haydi bir vido problemi çözelim: Kazanma olasılığınız yüzde 40 iken rakibiniz vido çekti, ne yapmalısınız?

Oyunu yüz kere oynadığınızı düşünün. Hiçbirinde vidoyu almazsanız 100 puan kaybedersiniz. Her seferinde alırsanız, oyunlar ikişer puan değerinde olduğu için $60 \times 2 = 120$ verip $40 \times 2 = 80$ aldığınızdan neticede sadece 60 puan kaybedersiniz. Dolayısıyla yüzde 40 kazanma olasılığınız varsa vidoyu kabul etmeniz

gerekir. Aynı hesabı yaparak kazanma olasılığınızın yüzde 25 olma durumunda vidoyu almak ve almamanın eşit kazançlı olduğunu görebilirsiniz. Tabii bütün bu hesaplar maç sırasında, maçın kaç kaç olduğuna, aradaki puan farkına göre dikkatle yeniden gözden geçirilmelidir. Bu gibi hesaplar 1970'lerde basılan tavlâ kitaplarıyla geniş oyuncu kitlesi tarafından bilinir ve göz önüne alınır oldu. Fakat tavlâdaki esas devrim işin içine bilgisayarın girmesiyle yaşandı.

Öncelikle tavlânın rasyonel bir oyun olduğunu belirtelim, yani her durumda atılan her zarın en iyi (en az) bir hareketi vardır. Size çok basit gelebilecek bu cümle aslında çok önemli matematiksel bir gerçektir. Ve şu anda dünyada bu en iyi hareketi bütün oyun boyunca bulan, yani hatasız tavlâ oynayan insan yoktur. Tavlâyı yüzde üç hatayla oynuyorsanız bu sizi dünyanın en iyi birkaç tavlâcısından biri yapar. Bütün bu hesapları yapabilmemiz artık bütün profesyonel tavlâcılar tarafından kullanılan bilgisayar programları sayesinde mümkün oldu. Bu programlar her zarı defalarca oynayıp istatistiğini çıkaran programlar. Dünyanın en iyi tavlâ oyuncularını da bu programlar artık.

Tavlâyı iyi oynayan sonuçta masadan kârlı kalkacaktır, ama bu her oyunu kazanacağı anlamına gelmez, yani çok da iyi olmayan bir oyuncu, bir ustayı yenebilir, ama sadece ara sıra... ●

DÜNYANIN EN BÜYÜK TAVLA TURNUVASI

Geçen Kasım ayında KKTC'nin Girne şehrinde yapılan tavlâ turnuvası, katılan sayısının çokluğuyla dünyanın en büyük tavlâ turnuvası oldu. 300 kadar masada, 43 ülkeden akın edip gelmiş kadınli erkekli 580

kişi tavlâ oynadı. 5. Merit Açık Uluslararası Modern Tavlâ Şampiyonası, dünyanın en ünlü tavlâ oyuncularını Kuzey Kıbrıs'ta bir araya getirdi. Şampiyona, Dünya Tavlâ Federasyonu işbirliğiyle gerçekleştirildi. Turnuvanın "master" kategorisinde 373 yarışmacı mücadele etti. Bu sayının Monte Carlo Dünya Şampiyonası'na olan katılımın dahi çok üstünde olmasının büyük bir başarı olduğunu belirten Dünya Tavlâ Federasyonu (Worldwide Backgammon Federation) Türkiye Temsilcisi Arda Fındıkoğlu şunları dedi: "Tavlâ, dünyanın pek çok ülkesinde yaygın olan, özellikle İskandinav ülkelerinde okullarda ders olarak konan bir spor. Türkiye'de bilinen tavlânın üzerine çok detaylı uluslararası kuralların ilave olduğu bir oyun. Dili ortak olan bu oyuna ilgi duyan milyonlarca insanın gözü kulağı turnuva

boyunca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde oldu."

ABD, Brezilya ve Japonya'nın da aralarında bulunduğu ülkelerden gelen sporcuların yanı sıra, tavlânın dünyaca ünlü isimleri de turnuvada yer aldı. Dünyanın "1 numaralı tavlâ oyuncusu" Japon Masayuki Mochizuki'nin de içlerinde olduğu yarışmacılar, dokuz ayrı kategoride mücadele etti. Toplam 350 bin euro ödülün dağıtıldığı turnuvada Danimarkalı Lars Trabolt'u yenen ABD'li Carter Mattig şampiyon oldu. Turnuvanın geçen yılki etabında Wetgammon adıyla düzenlenen ve dünyada bir ilk olan su altında tavlâ, bu yıl da yüksek katılımıyla gerçekleşti. Ödüllü bir turnuvada ilk kez düzenlenen etapta yarışmacılar suyun altında yarıştı. Özel olarak tasarlanan tavlâ masası ve takımının etrafında dalış ekipmanlarıyla mücadele edildi.

TÜRKİYE'NİN FANATIĞI YENİLENDİ

Sporun özgür ve özgün adresi Fanatik, yeni logosu ve renkleriyle raflarda yerini alıyor. Spora yeni bir soluk geliyor.

FANATIK
Türkiye'nin Fanatığı

Soweto Güney Afrika Cumhuriyeti'nin en büyük kenti Johannesburg'un bir mahallesi iken dünyada ırkçılık karşıtı odaklardan biri oldu. Nelson Mandela ve Steve Biko gibi liderlerin yaşadıkları evler, bugün gezginlerin alternatif duraklarından biri.

YAZI SELİM KAYA

SOWETO / GÜNEY AFRIKA

100. YAŞINDA

MANDELA'NIN
EVİNDE

MANDELA HOUSE

8115

VILAKAZI ST
ORLANDO WEST
SOWETO

Nelson Mandela'nın
Soweto'daki evi bugün
ırkçılık karşıtı hareketlerin
belleği olarak görülüyor ve
müze olarak hizmet veriyor.

SELİM KAYA

**Soweto'da evlerin bir kısmı sacdan yapılıyor;
bunların oluşturduğu mahallelere "baraka
mahalleleri" deniyor.**

SELİM KAYA

Johannesburg'da indiğim havaalanı, Nelson Mandela'nın hem mücadele, hem de iş ortağı Oliver Tambo'nun adını taşıyor. Ben, buranın simge yerleşimlerinden biri olan Soweto'ya gidiyorum. Gezim süresinde bana eşlik edecek Fidela Radebe ile ilk olarak Nelson Mandela'nın evine gitmeyi kararlaştırıyoruz.

Yaklaşık 45 dakikalık bir yolculuktan sonra ulaştığımız müze evi Vilakazi Caddesi, Orlando West'te dört sokağın kesiştiği noktada bulunuyor. Evin ziyaretçi akımına uğraması nedeniyle komşular da evlerini birer ticaret merkezi konumuna getirmiş; tamamına yakını turistlere yönelik hediyelik eşya mağazaları, kafeler ve lokantalara dönüştürülmüş. Çevredeki kaldırımlar da ülkeye ve yöreye has hediyelik eşya tezgâhlarıyla dolmuş taşmış.

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ırk ayrımcılığına dayalı apartheid rejimini yıkarak "bütün ırkların eşit şekilde temsil edildiği demokrasiyi" savunan Nelson Mandela'nın yaşadığı evi ziyaret etmek için biletlerimizi alıyoruz. İçeride bizi başka bir rehber karşılıyor ve evi gezdirmeye başlıyor. Her adımda durup Mandela'nın hayatından kesitler anlatıyor. Bizi bilgilendirirken seri şekilde konuşmasından sarf ettiği sözleri ezberlediğini ve her gün yüzlerce turiste aynı şeyi defalarca tekrarlamaktan sıkıldığını hemen anlıyorum.

Ama heyecanla onu dinlememek de elde değil: 1945 yılında yapılmaya başlanan bu ev 1946 yılında tamamlanmış. Nelson Mandela ilk eşi

Evelyn Mase ile buraya yerleşmiş. Mandela'nın ilk evliliğinden olma üç çocuğundan bugün sadece bir kızı hayatta. 1957'de ilk eşinden boşanan Mandela, 1958 yılında ise Winnie Madikizela'yla evlenmiş. Nelson Mandela'nın ikinci eşi olan Winnie'den iki çocuğu var. Nelson ve Winnie bir süre bu evde yaşamışlar. Mandela 1962'de tutuklanmış ve 1990 yılında serbest bırakılmış.

Soweto adı, apartheid döneminde siyahlar için Johannesburg'un dışında oluşturulan South Western Townships'in kısaltmasından geliyor.

Soweto, farklı kültürlerin bir arada yaşadığı ve daha adil koşullarda birbirini tanıma olanağı bulunduğu yerlerden biri.

Maddi geliri nispeten daha iyi olanların bir süre kullandıktan sonra ikinci el pazarına sattığı giysiler, yeni elbise alacak geliri olmayanlar için iyi bir seçenek oluşturuyor (karşı sayfada, üstte). Soweto'da berberler genelde sokakta tezgâh açarak iş yapıyor. Ancak bir barakada çalışan berber hem daha çok iş yapıyor, hem de buraya gelen müşterilere daha saygın bir gözle bakılıyor (karşı sayfada, altta).

Cezaevinden çıkınca bu ev toplumun ve medyanın ilgi odağı olmuş. Bu dönemde kendisine bir başka ev bulunmuş; çünkü medya ve halkın ilgisi bir süre sonra aile üstünde bir baskıya dönüşmüştü. Müze evi ikisi yatak odası, biri çalışma, biri de misafir odası olmak üzere toplam dört odadan oluşuyor. Bir de küçük bir duş yeri gibi bölümler var. Çalışma odasında Mandela'nın kullandığı eşyalar, giydiği elbiseler ve fotoğrafları var. Küba lideri Fidel Castro ile çektiği hatıra fotoğrafı en iyi görünen yerde duruyor diyebilirim.

Dışarı çıktığımızda evin köşesindeki polis arabası dikkatimi çekiyor. Fidela, suç oranının yüksek olduğu Soweto'da turistlerin en uğrak yeri olan Mandela Evi'nin önünde gasp ve kapkaçlara karşı polisin sürekli bulunduğunu söylüyor. Bu arada, rehberime isminin neden Fidela olduğunu, bunun Fidel Castro ile bağlantısının olup olmadığını soruyorum. Fidela, ismini Fidel Casrto'dan almış; çok da güzel bir hikâyesi var: "Babam o dönem birçok yaşıtı gibi Fidel Castro hayranıymış. Annem hamile kalınca da benim erkek olacağımı düşünerek çevresine doğacak oğluna Fidel ismini vereceğini anlatmaya başlamış. Ancak ben doğunca babam anneme, "gönlümüzde taht kuran bir Fidel'imiz zaten var, bir de Fidela'mız olsun aşkım" demiş ve annemi öpmüş. Böylece bana "Fidela" ismini vermişler."

Soweto çarşısındaki dolmuş durağında, ellerinde bizim futbol müsabakalarında oyuncu değişikliğini gösteren tabelalara benzeyen kocaman kartonlarla bekleyenler dikkatimi çekiyor.

Fidela şöyle anlatıyor: "Burada dolmuşların üstünde gideceklerin yerin isimleri yazmıyor. Yolcular gidecekleri yeri temsil eden birer numara tutuyor. Dolmuş durağa geldiği zaman herkes elindeki numarayı havaya kaldırıyor. Eğer dolmuş güzergâhının üstünde, örneğin 5 ve 8 numaralı köy veya kasabalar varsa şoför "5 ve 8'e gider" diye bağıyor ve o bölgelere gidecekler dolmuşu biniyor. Eğer otostop yapıyorlarsa, veya bir köy yolunun girişinde ellerinde yine bu numaralarla ana yoldan geçen araçları bekliyorlar. Eğer şoför, güzergâhı üstünde olan numarayı görürse durup yolcuyu alıyor, yoksa geçip gidiyor."

Caddelerde sağlı sollu ikinci el giysi tezgâhları dikkatimi çekiyor. Birinci el giysi alamayanlar buralardan giyiniyor. Bir süre sonra Hostel Barracks denilen kısma geliyoruz. 1948 yılında yasallaştırılan apartheid yönetim sistemine göre siyahların şehirde yaşamaları yasaklanmış ve bu insanlar merkezin dışında, belli bölgelerde oluşturulan ve "township" adı verilen baraka tipi evlerde zor şartlarda yaşamak durumunda kalmış. Bu barakalar bir nevi bekâr siyah işçilerin yaşadığı kışlalarmış. Bu konutların çevresinde gezinirken sefaletin ve kötü yaşam koşullarının da şahidi oluyorum. Bu insanlar şimdi bile bu şartlarda yaşıyorlarsa 40'lı, 50'li yılların sefaletini tahmin bile etmek istemiyor insan. Apartheid döneminde ilk etapta sadece bekâr erkeklerin yaşadığı townshiplere zamanla evlenenlerin eşleri ve çocukları da yerleşmiş. Soweto adı da Johannesburg'un dışında oluşturulan bu yerleşimin adı olan South Western Townships'in kısaltmasından gelmiş.

SELIM KAYA

SELIM KAYA

Mandela'nın yaşam haritası diyebileceğimiz bu afiş, 1918'de başlayan yaşamının 1964 Rivonia Davası, 1993 Nobel Barış Ödülü, 1994'te yüzde 90'la ilk siyah devlet başkanı seçilmesi gibi dönüm noktalarını anlatıyor.

Ulaşımın çoğunlukla dolmuşla yapıldığı kentte araçların üzerinde yazı bulunmuyor; yolcular gidecekleri yeri gösteren kartonlar taşıyor.

Anadilleri okullarda yasaklanan çocukların 1976'da başlattığı eylemler polisin pek çok kişiyle birlikte, 13 yaşındaki Hector Pieterse'yi da öldürmesiyle sonuçlandı. Boş bir tarlada vurulan Hector, ırkçılık karşıtı hareketin ikonlarından biri oldu.

Bu arada Soweto'da hiç yüksek katlı yapı görmedim. Evlerin tamamına yakını tek katlı, çok nadiren de iki katlı evler var. İki katlı birkaç AVM ile de karşılaştım Soweto'da. Akşam Fidela ile döndüğümüz otel de tek katlı bir butik tesis. Otelin sahipleri 60'lı yaşlarında Soweto'lu sempatik bir adam ile eşi; birlikte otelde kalıyorlar ve hiç personelleri yok. Misafirlerine beraber hizmet veriyorlar. Çocuklarının olup olmadığını soruyorum. Yaşlı adam şöyle cevaplıyor: "Çocuklarımdan biri diş hekimi, diğer ikisi öğretmen ve onlar artık Soweto'da yaşamıyor. Çocuklarımız evden ayrılınca karı koca kaldık. Bu nedenle evimizi otel olarak kullanmaya başladık. Dünyanın pek çok ülkesinden insan bizim eve geliyor ve bu sayede değişik insanlarla tanışıyoruz."

Bugün 1,2 milyon kişinin yaşadığı ve nüfusun neredeyse tamamının siyah olduğu Soweto'da 10'dan fazla dil konuşuluyor. Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ise 11 resmi dil bulunuyor.

Lise çağlarındaki gençler bizimle hatıra fotoğrafı çektiriyor. Buraya gelirken pek çok kişinin "çok tehlikeli" dediği Soweto'da işsizlik ve yoksulluk büyük bir sorun; kapkaç, gasp ve soygun gibi olumsuz tablolarla karşılaşmak elbette mümkün. Ancak ben olumsuz bir şey yaşamadım; tersine sıcakkanlı ve sempatik insanlarla karşılaştım. "Ne de olsa Mandela'nın torunları" diye düşündüm kendi kendime.

Soweto çarşısında doğal ilaç satan şifacıların dükkânlarına girip çıkıyorum. Fidela, pek çok insanın hâlâ geleneksel tıpta çare aradığını söylüyor. Sokaklardaki ilginç görüntülerden biri de çok sayıda seyyar berber. Elektrikli tıraş makinelerini otomobil akülerine bağlayan bu berberlerin elleri çok hızlı. 10 dakika içerisinde tıraşı bitirip sıradaki müşteriyi alıyorlar. Nadiren derme çatma kulübelerde berberlik yapanlar da var, ki bunlar lüks berber olarak biliniyor. Zenginlerin bulunmadığı semtlerdeki bu berberleri genel-

Önceleri sadece siyah bekâr erkeklerin yaşadığı "township"lere zamanla eşler ve çocukların alınmasına da izin verilmiş.

Soweto'da 11 ayrı dil konuşuluyor ve okullarda eğitim bu dillerle yapılıyor.

Yaklaşık 1,2 milyon kişinin yaşadığı geniş bir yerleşim birimi olan Soweto'da çok katlı binaların olmaması dikkat çekici (altta). Soweto'nun orta yerinde bulunan ve kentin hemen hemen her yerinden görülebilen Orlando Power Towers, ayrıca atlama sporu bungee jumping merkezi. Kuleler aynı zamanda Soweto'nun en bilindik sembollerinden (karşı sayfada, üstte). Güney Afrika'da kıyı şeridi dışında kalan bölgelerde ağırlıklı beslenme biçimi kırmızı et. Mısır lapasıysa bir anlamda ekmeğin olarak yer alıyor sofralarda (karşı sayfada, altta).

de orta halliler tercih ediyor. Bir başka sokağa girince durum değişiyor. Girişte eli silahlı özel güvenlikçilerin bulunduğu başka bir dünya burası; belli ki hali vakti yerinde olanlar oturuyor. Güney Afrika'nın genelinde olduğu gibi burada da çok miktarda kırmızı et tüketiliyor, çünkü et bizdeki gibi pahalı değil. Bir akşam geleneksel yemekleri tatmak için Fidela'yla buluşuyoruz. Eti aldığımız kasabın bir çalışanı müşteriye eti bedavaya pişiriyor, yanında da mısır lapası veriliyor. Nasıl ki Türkiye'de kebab, ekmeğin ve pideyle birlikte tüketiliyorsa burada et, bizim muhlamaya benzer biçimde mısır ununun suda haşlanmasıyla yapılan mısır lapasıyla birlikte yeniyor.

Walter Sisulu adıyla da bilinen Özgürlük Meydanı'ndayım. 1955'te binlerce insanın toplandığı bu meydana, o gün karara bağlanan 10

ilkeyi temsilen 10 heykel yapılmış. Bu meydanı gezerken, o gün için yaşananları gözümde canlandırmaya çalışıyorum. O gün insanlara liderlik edenlerin üstünde isimleri yazılı olan fotoğrafları, cam ile kaplı levhalarda sergileniyor. Bir süre o fotoğraflara bakıyorum. Tamamına yakını siyah, ama arada tek tük beyazlar da var. "Bu beyazlar ırkdaşlarının yönetiminden memnun değiller miydi" şeklindeki soruma Fidela şöyle karşılık veriyor: "Bugün olduğu gibi o dönemde de bizlere insanca muamele edilmesini isteyen beyazlar vardı. Ancak sistem bu beyazları da tutuklayıp yıllarca hapse mahkûm etti. Bugün Soweto'da pek çok yere o insanların isimleri verildi. Ama o apartheid sisteminin liderleri, yaptıklarıyla bugün sadece kütüphane raflarındaki tarih kitaplarında yer alıyor."

SELİM KAYA

SELIM KAYA

MANDELA

Özgürlüğün sembolü

Dünyada dostlarının da düşmanlarının da büyük bir saygıyla andığı Nelson Mandela, tam 27 yıl hapis yattı. Özgürlüğüne kavunca Güney Afrika'nın küçük yerleşimi Soweto'yu yurt edindi. O yoksul mahallerinde yeryüzüne hem ırkçılığa karşı duruşunu anlattı, hem de kindarlığa ve kibre karşı duruşunu. "Affetmeyi öğrenmezsek gaddarlık kalıcı olur" dedi ve ekledi; "ancak zalimliğe bir daha izin veremeyiz." 2018 bu önemli liderin 100'üncü yaşını kutlama yılı ilan edildi.

YAZI: TEVFIK TAŞ

N

elson Mandela'yla Güney Afrika'daki sömürge yönetimler arasındaki çelişkilerin

ilk adımı, onun adının değiştirilmesi miydi? Dünyanın büyük bir saygıyla kabullendiği liderlerden biri olan Mandela, bu soruyu, manidar bir soruyla karşıladı: "Kişiliğimi ve kültürümü çiğnemekte daha ne kadar ileri gideceklerdi?"

Çünkü, dünyanın bildiği adı olan "Nelson" onun atalarına ait değil, öğretmenlerinden birinin verdiği ve İngiliz kültüründen gelme bir addi. Ve Rolihlahla kendisine bu adın neden verildiğini bilmiyordu. "Mandela" ise dedesinin adıydı, ancak Afrika kültüründe o döneme kadar var olmayan bir soyadı yasasıyla gelmişti.

Oysa o, Zosa (Xhosa) kabilesinin bir bireyi olarak doğdu, Umtata, Transkei'de. Tarih, 18 Temmuz 1918'dir. Babası, Tembu kabilesinin şefiydi. Oğluna "Rolihlahla" adını koydu. Rolihlahla'nın iki anlamı var: Hem "bir ağacın dallarını çekiştirip bırakmak" anlamına geliyor, ki bu rüzgârı çağırıyor, hem de "muziplik, yaramazlık" demek.

Kuzey ve Güney Amerika yerli halklarının çoğunda olduğu gibi, Afrika kabilelerinde de erkekliğe kabul törenleri var. Afrika'da sünnet bu kabule denk geliyor. Bu törenlerde, aynı zamanda genç adama bir ad daha armağan edilir. Rolihlahla, 16 yaşına girdiğinde Dalibhunga adını aldı...

"Sohbet kurucu" ve "bir araya toplayan" anlamlarına gelen bu ad, dünyanın bu en şaşırtıcı liderinin ilerleyen yaşlarında, asıl özelliklerinden birinin göstergesi olarak yeniden sahneye çıktı.

Mandela'nın ilk gençlik yıllarında beyazların apartheid "ayrılıkçılık" rejimi henüz kurulmamıştı. Ancak, ülkesi 1600'lü yıllardan beri işgal altındaydı.

Portekizli Bartolomeu Dias'ın burada bir koloni kurmasını, 1652 yılında Hollandalıların Cape Town'da ilk yerleşimlerini kurması izlemiştir. İki kesimin bölge hâkimiyeti için verdikleri savaşa, 1795'te İngilizler de katıldı.

Bu yalnızca bölgedeki yabancı güçlerin tarihi değil. Aynı zamanda, Afrika'ya dışarıdan gelenle-

rin, burası için birbirlerine karşı verdikleri savaş tarihinin de özetidir.

Çünkü söz konusu bölge, yeryüzünün en zengin madenler ve bu madenlerde çalıştırılmak üzere, köleleştirilebilecek yüzbinlerce insanla doluydu.

Pek çok kaynak "Mandela, annesi Hristiyan Metodist mezhebine bağlı olduğundan, Metodist yatılı okullarda okuduktan sonra Güney Afrika'da siyahların öğrenim görebildiği tek üniversitede hukuk eğitimi gördü" diye yazıyor.

Oysa ayırt edici nokta yalnızca bu okulda, bütün baskılara karşın sonuna kadar okumakla kalmadığı, aldığı eğitimi, kendi ülkesini cehenneme çeviren hükümetlere karşı verdiği savaşın olanaklarından birine çevirdiğidir.

GELGELELİM HUKUK YETMİYORDU

Halkının beyazlara karşı verdiği mücadelenin önemli bir bileşeni haline gelen Afrika Ulusal Kongresi'ne (African National Congress - ANC) katıldığında 25 yaşındaydı ve hem hitabetiyle, hem eylemleriyle, hem de giyim kuşamıyla etki gücü yüksek bir gençti. Daha sonra ANC gençlik kolunu kurdu ve başkanlığını üstlendi. Tarih 1944'tü.

Öğreniminin ardından mücadele arkadaşı Oliver Tambo'yla ilk avukatlık bürolarını açtılar. Böylece Güney Afrika'nın "serkeşler diyarı" olarak tanımlanan ve düzen dışılığın merkezi sayılan Soweto'yla bağlarının temeli de atılmış oldu.

1948'de yasalaştırılan ırk ayrımcılığı ülkeyi siyahlar için yaşanamaz hale getirdi. Nelson Mandela, daha militanca bir örgütlenmeyi savunmaya başladı.

27 yıllık hapisane yaşamından sonra özgürlüğüne kavuşan Mandela, Afrika'da yaşayan bütün kültürlerin, ırkların ve inançların eşit koşullarda yapabildiği ilk seçimde, ırkçılık taraftarlarını ezici bir çoğunlukla yendi (karşı sayfada). İrkçilik karşıtı siyah hareketinin öne çıktığı ve 1994'te Mandela'nın yemin etme töreniyle sonuçlanan seçimler, dünyada ayrımcılık yapmadan yaşanabileceğini gösteren bir model oldu (üstte).

Güney Afrika'da 1994'te Mandela'nın devlet başkanı seçilmesiyle sonuçlanan ırkçılık karşıtı seçimler dünya tarihi için dönüm noktası sayılıyor.

Defalarca tutuklandı, siyasi faaliyetlerde bulunması yasaklandı.

Beyazların ve siyahların beraber yaşadığı bir Güney Afrika hayalini paylaşan komünist beyazlarla yakınlaştı. Ancak çözüm gelmiyordu. 1956'da 155 eylemciyle beraber "vatana en ağır düzeyde ihanetle" suçlandığı yargılaması dört yıl sürdü. Aklandı. Irk ayrımcılığına karşı direniş, her geçen gün büyüdü; özellikle de siyahların nerede yaşayıp nerede çalışacaklarını belirleyen yasalara karşı tepkiler güçlendi. 1960 senesinde 69 Afrikalının polis kurşunuyla öldürüldüğü ve tarihe "Sharpeville Katliamı" olarak geçen olayı, 1976'da yaşanan "Soweto Katliamı" ve bunun ardından gelen ayaklanma izledi. Bunlar kelimenin gerçek anlamıyla bir dönüm noktası oldu.

Barişçi direnişe ilişkin umutlar büsbütün bitti. Ordu ve hükümet hedeflerine karşı silahlı mücadele başladı. Mandela, Afrika Ulusal Kongresi'nin 10

üyesiyle çıktığı ve "Rivonia Davası" olarak anılan mahkemede dünyaya hızla yayılan o meşhur savunma cümlesini söyledi:

"Ben, tüm insanların eşit haklara, fırsatlara sahip olarak yaşadığı, demokratik ve özgür bir toplum idealini benimsedim. Bu, uğrunda yaşamak ve ulaşmak istediğim bir idealdir. Ama gerektiğinde bunun için ölürüm de."

ÖMÜR BOYU HAPİS CEZASI

1964 yılının kışında, 46 yaşındayken ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. 1982 yılında Polismoor Hapishanesi'ne nakledilinceye dek 18 yıl boyunca, Cape Town açıklarındaki Robben (Fok) Adası'nda kaldı.

Ada ve tutulduğu bütün diğer hapishaneler, adeta bir siyasal eğitim merkezi oldu. Kitleler halinde tutuklanan siyahlar, politik bakımdan yeni bilinç boyutlarına sığıyorlardı. Zira bu siyah adam, ilk

gençliğe adım atarken aldığı Dalibhunga adına uygun olarak, birleştiren bir rol oynuyor ve güçsüzlerin gücünün kıymetini biliyordu.

Sürgünde olan eski ortağı Tambo, Mandela'nın serbest bırakılması için başlattığı uluslararası kampanyaya 1980 yılında ivme kazandırdı.

Uluslararası toplumun baskıları, ancak 1990 yılında sonuç verebildi, Güney Afrika ayrılıkçı hükümeti, Nelson Mandela'yla ve ANC'yle anlaşmak zorunda kaldı.

Dönemin devlet başkanı FW de Klerk, ANC'nin siyaset yasağını kaldırdı, Mandela serbest bırakıldı, ANC kadroları, silahlı mücadeleyi askıya aldı. Tüm ırkları temsil eden bir demokrasi kurulması için görüşmeler başladı.

Bundan beş ay sonra Güney Afrika tarihinde ilk kez tüm ırklardan adayların katıldığı demokratik seçimlerde Mandela ezici çoğunlukla cumhurbaşkanı seçildi. 1993 yılının Aralık ayında Nobel Barış Ödülü'ne layık görüldü.

Mandela, 27 yıl sonra hapisten çıktığında elbette Güney Afrika'nın daha büyük kentlerine yerleşebilirdi. Ancak o Soweto'yu seçti. Bunun iki nedeni vardı. Birincisi, Afrika kabilelerinin çoğunda öne çıkan, şef olan, liderleşen insan gittiği yerlerde en yoksulun evine misafir olur. Zenginlere misafir olmak, açgözlülük, çıkarıcılık sayılır. İkinci neden ise Soweto küçüktü, yok-

suldu ama başeğmezliğin ve siyah bilincin de kalesiydi.

Mandela cezaevindeyken Steve Biko başta olmak üzere tutuklanıp öldürülen bütün mücadele insanlarının anılarının saygıyla yer bulduğu bu küçük yerleşim dünyanın, ırkçılık ve ayrımcılığa karşı merkezi oldu. Kindarlığın ve kibrin, gaddarlığı kalcı kılacağını ve yeni gaddarlıklar büyüteceğini bu hırçın siyah lider ilan etti dünyaya:

“Eğer onları, zalimlik yapanları affetmezsek, kırılganlık ve intikam duyguları hep var olacaktır. Biz, şimdiye ve geleceğe bakalım, ama geçmişte yaşanan acımasızlıkların bir daha yaşanmasına da asla izin vermeyelim.”

Bu sözler, bütün öteki ceza yöntemlerinin üstüne çıktı. Mandela kendi halkının ona verdiği son adla sevildi. Güneyin çocukları, ona “Madiba” diye hitap etti. O da ömrünün son yıllarını yapabildiği kadar çocuklara ayırdı. Bu, anti-ırkçı ayaklanmanın simgesinin 13 yaşında öldürülen bir çocuğun olmasını asla unutmamasındandı. Ayrıca geleneğe göre bir dede, işten güçten çok çocuklarla ilgilenirdi.

Madiba! Bu ad, onun geldiği kabilenin bir zamanlar şefi olan dedesinin adıydı. Halk onun varlığını, bu adı söyleyerek kutsadı.

Madiba, 5 Aralık 2013'te öldüğünde, dünyanın vicdanı, ezilenlerin sesleri, kurtuluş isteyenlerin özlemi onun için yan yana geldi.

Mandela'nın ölüm haberi, dünyanın dört bir yanındaki sevenlerini Güney Afrika'da topladı.

STEVE BIKO

Siyah Bilinç

Güney Afrika'da yüzyıllara dayanan ırkçı yönetimlere karşı mücadele, beraberinde kimi kentlerin ve isimlerin de sembol olmasını sağladı. Soweto Ayaklanması sonrasında ırkçılık, ayrımcılık, aşağılanma Birleşmiş Milletler nezdinde ve dünya ölçeğinde ağır suçlar kapsamında yeniden değerlendirildi. Steve Biko ve Nelson Mandela adları, Soweto'yla birlikte anılır oldu.

YAZI: TEVFIK TAŞ

Vaal ile Caledon'un ve bu akarsuları toplayarak güneydoğudaki Hint Okyanusu'na dökülen Orange Irmağı'nın, göllerin ve ülkenin güneybatısındaki Atlas Okyanusu'nun kıyılarında; Durban, Cape Town, Port Elizabeth ile East sahillerine, limanlara ve plajlara yerleştirilen tabelalarda şu sözler okunuyordu: "Siyahlara yasaktır!"

Bu tabelalar halkın bir kesimiyle kıyılar ve denizler arasındaki bağı koparmayı amaçlıyordu. Ancak bundan ibaret değildi: Güney Afrika halkının büyük çoğunluğunu oluşturan siyahların gelir durumundan ötürü zaten giremediği lokantaların, kafeteryaların kapılarında, vitrinlerinde de "x" işaretlenmiş bir köle ve köpek başı levhası bulunuyordu:

"Siyahlar ve köpekler! Asla!"

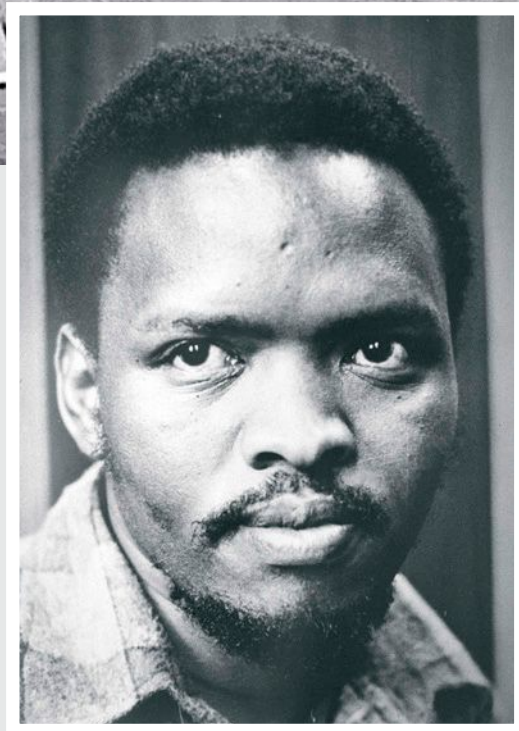
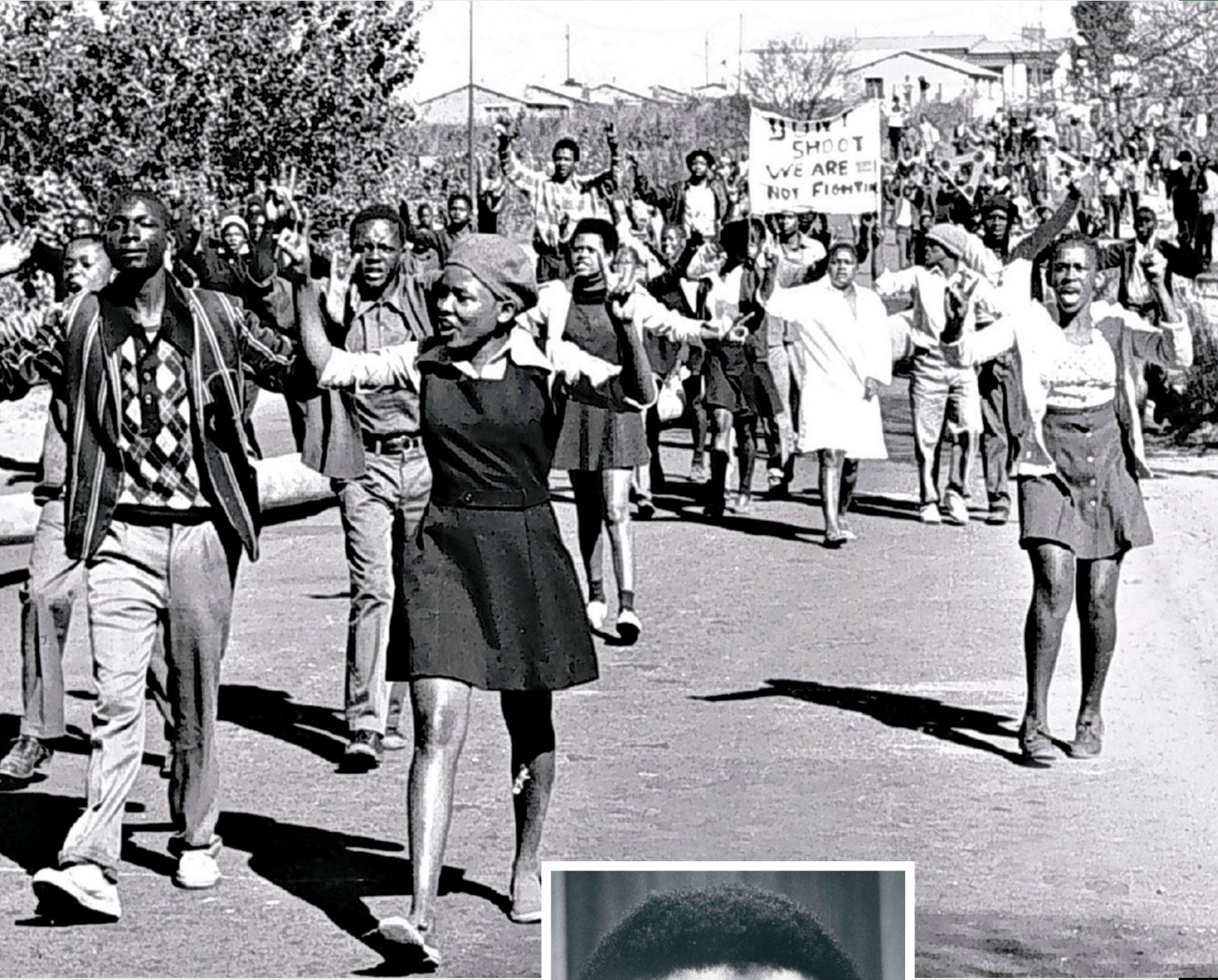
Azınlığı oluşturan beyazların, kırsal bölgelerde ve kentlerde çoğunluğu oluşturan siyah halka karşı yürüttüğü bu yönetim biçimi, 1948'de resmileşti. Artık bir adı da vardı: Apartheid. Pek çok kaynak "Afrikaans dilinde 'ayrılık' anlamına gelmektedir" diye yazıyor. Sözcük Afrika yerli

halklarının dilinde yok, Hint-Avrupa dillerinin yazılı kaynaklarında da bulunmuyor. İngilizlerin ve Felemenklerin ağırlığını oluşturduğu apartheid yönetimi gibi, sözcük de bu koşullarda şekillenen ve "Afrikaans" olarak adlandırılan dil içinden gelmişti: Elbette "ayrı-olma, ayrılık" anlamına geliyordu. Latincedeki pars ve part, yani "ayrılmış pay" sözcüğünden türetilmişti.

Fransızcada "à part" olarak kullanılmış ve bugün politika yapanların "parti," kent yaşamını paylaşanların sıkça kullandığı "apart/man" gibi sözcüklere kök olmuştur.

Afrika Ulusal Kongresi (ANC), Nelson Man-

dela ve ırkçılık karşıtı bir model olabilecek siyah hareketi işte bu koşullarda doğdu, şekillendi.

Ne var ki Mandela'nın politik grafiğinden söz etmeden önce adını anmamız gereken bir lider daha var: Steve Bantu Biko. Beyaz ırkla aynı masaya oturma beklentisinin uzun yıllar oyaladığı siyahlara artık kendilerine değer vermeyi anlatıyordu Biko. Öyle ki en çok müttefik olabilecek sol kesim de bu eleştirilerden payını alıyordu: "Bu ülkedeki bazı beyazlar sınıf analizini bir savunma mekanizması olarak benimsiyor. Oysa, onları belirleyen beyazlıklarıyla ciddi bir hesaplaşmaya girememişlerdir; hatta çeşitli

Steve Biko, siyahların gidebildiği sayılı okullardan biri olan tıp fakültesinde başlattığı ırkçılık karşıtı mücadelesini iki sözcükle özetledi: "Siyah Bilinç."

Steve Biko'nun yaşamı pek çok esere konu oldu. Richard Attenborough'un yönetmenliğini yaptığı *Cry Freedom* (Özgürlük Çığılığı) filmi (1987), liberal bir gazetecinin gözünden apartheid uygulamalarına karşı Biko'nun ve siyahların mücadelesini anlattı ve dünya ölçeğinde ilgi uyandıran sanat eserlerinden biri oldu.

savunma mekanizmalarıyla bu durumun farkına bile varamamışlardır. Yani beyazlık imtiyazından vazgeçememişlerdir.”

11 farklı dilin yaygın olarak konuşulduğu Güney Afrika'da, halkın yüzde 79'u siyah, yüzde 9,6'sı beyaz, yüzde 8,9'u melez, yüzde 2,5'i ise Hint-Asya asıllıdır. Böyle bir coğrafyada, başlangıcında barışçıl mücadelenin taraftarı olan Biko ve arkadaşları, “beyazlar hem bize tekme atıyor, hem de bu tekme nasıl tepki göstermemiz gerektiğini dikte ediyor” diyerek halk hareketlerinde yeni yönelimler benimsemeye başladı...

Zira, yürürlükteki yasa şöyleydi: “Yerli siyahlar, esasen beyaz halkın meydana getirdiği kentlere girme iznine, ancak üstün insanın ihtiyaçları için hizmet vereceği zaman kavuşmalıdır. Bu hizmet sona erdiğinde kenti terk etmelidir.”

Bir tıp fakültesi öğrencisi olan Biko'nun “Siyah Bilinç” dediği manifesto, Güney Afrika'nın işsizlik ve yoksulluğun kıskacında, önerilen bütün “beyaz değerlere, kültüre, çarelere” sırtını dönmüş en hırçın kesitlerinde karşılık buldu. Bunların başında en büyük ve hareketli kentlerden biri olan Johannesburg'un bir ucundaki Soweto vardı.

ANC başta olmak üzere, ırkçılık karşıtı örgütler 21 Mart 1960 günü barışçıl olması amaçlanan bir kampanya başlattı. Buna göre insanlar belirli yerlerde gruplar halinde toplanarak protesto gösterileri yapacaktı. Fakat, kalabalıkların çoğu polisin sert şiddetiyle dağıtılırken Sharpeville'deki olaylarda polisin açtığı ateşle yüzlerce

kişi öldü. ANC ve PAC (Pan Africanist Congress) yasaklandı.

ANC'nin silahlı kanadı işte bu tarihten sonra sokağa çıktı. “Umkhonto we Sizwe / Halkın Mızrağı” artık barış masasını gözden çıkarmıştı. Buna karşın, ANC, yine de kan dökmekten kaçınıyor ve hükümete ait binaları, arama ve belge sorma noktalarını, ekonomik kuruluşları hedef alıyordu. Umkhonto eylemlerinin ses getirmesi nedeniyle kısa sürede ülkedeki tüm muhalif sesler ANC çatısı altında toplanıyor, ancak baskılar da o oranda artıyordu.

SOWETO AYAKLANMASI

Bu ortamda beyazların benimsediği Afrikaans dili, okullarda resmi dil ilan edildi. 16 Haziran 1976'da Soweto'da okullarından çıkan bir grup çocuk bu kararı protesto etmek için toplandı ve polis alışkanlığı olduğu üzere silahla karşılık verdi. Çocuk ölümleri, o zamana kadar çalkalanıp duran ırkçılık karşıtlarının neredeyse bütün kentlerde aynı anda harekete geçmesini beraberinde getirdi. Apartheid, Birleşmiş Milletler toplantılarına yeniden ve daha sert biçimde taşındı. O güne dek dil ucuyula eleştirilen ırkçılık, Soweto Ayaklanması'ndan bir ay gibi kısa bir süre sonra, suç sayıldı. Apartheid Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Uluslararası Sözleşme, 18 Temmuz 1976 günü yürürlüğe girdi. O günkü sosyalist bloğa üye olan devletlerin bastırması salt suç kavramını değil, şunların da söylenmesini sağladı:

“Güney Afrika hükümetine silah satmaya hayır!”

“Apartheid'dan kazanç sağlamaya hayır!”

“İrkçılıkla uzlaşmaya hayır!”

Dünyada bütün bunlar bunca açık konuşulurken, Siyah Bilinç hareketinin lideri Steve Bantu Biko, 1977 yılında polis tarafından işkenceyle öldürüldü. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır.

Peter Gabriel'in sesinde dünyaya bir kez daha yayıldı adı:

“Geceleri uyumaya çalıştığımda hayallerim kırmızıya boyanıyor oysa dünya siyah ve beyaz ve sadece bir renk ölü...”

Ah Biko, Biko, çünkü Biko

Ah Biko, Biko, çünkü Biko

Yihla Moja, Yihla Moja

- İnsan öldü. ●

Tatil, hayatın ta kendisidir!

EN İYİYİ HAYAL EDENLERE,
“BİR GÜN MUTLAKA” DİYENLERE,
UFUK AÇICI BİR REHBER.
BEDENİNİZİ DİNLENDİRİRKEN,
RUHUNUZU ZENGİNLEŞTİRMEYİ
UNUTMAYIN.

Siz hiç...

EVET HAYIR

CAVA’NIN KARA
TOPRAKLARINDA
AT SÜRDÜNÜZ MÜ?

AYASOFYA’NIN
KEDİLERİYLE
TANIŞTINIZ MI?

COLMAR’DA
SANDAL SEFASI
YAPTINIZ MI?

TEMPO TRAVEL İLKBAHAR SAYISI BAYİLERDE

ANTALYA

Taş devrinin izleri

JEOLOJİK MİRAS

Ulaşımı hayli zor konumdaki Delikdağ oyuğu 1250 metre rakımda. Aynı isimli 1650 metrelik zirvenin devamındaki sırt üzerinde yer alıyor. Kaya duvarı yukarı yönde yaklaşık on metre devam ediyor. Delikdağ sırtı ve buradaki oyuğun Sarçınar Vadisi'ne düşen gölgesi ender güzellikteki bir coğrafya kesitine imza atıyor.

Beldibi ve Belbaşı mağaraları bölgenin paleolitik çağa uzanan geçmişinden izler taşıyor. Her iki mağara da insanın atalarının Anadolu'daki en eski izlerini barındırıyor. Bölgenin en önemli özelliği ise insanı tarihöncesine götüren bozulmamış doğası.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: TURGUT TARHAN

DİPTEKİ PARILTI

Göynük Kanyonu'nun çıkış kesiminde derin bir gölet bulunuyor. İki yakasında da yüzlerce metrelik kaya duvarları yükselen ve ancak yaz aylarında profesyonel donanımla geçit veren kanyonun uzunluğu yaklaşık 700 metre.

Bir tarihöncesi kentdir Antalya. Bu sözü yineleyen kaynaklar şu bilgiyi de ekliyor: Türkiye sınırlarında saptanabilmiş paleolitik çağa (taş devri) ait 200'ün üzerinde yer bulunuyor. Antalya bunlardan 14'ünü

barındırıyor. Dahası var; bu yerleşimlerin altısı Beldibi Ovası'yla Göynük Ovası arasında.

Beldibi kaya sığınağı, bu coğrafyayı birbirine bağlamış "Taş Devri" ilişkilerinin bugünkü temsilcisi olduğu için büyük bir öneme sahip değil yalnızca. Atalarımızın sanatsal elinin ve emeğini en az 10 bin yıl öncesinden günümüze taşıdığı için önemli.

Büyük ölçüde doğal tahribatla yıkılmış olan Beldibi kayaaltı sığınağı Prof. Dr. Enver Bostancı tarafından 1959 yılından 1967 yılına kadar kazıldı. Kazılarda üst paleolitik çağ, epi-paleolitik ve neolitik döneme tarihlenen sekiz tabaka saptandı. Beldibi Kaya Sığınağı yontmataş aletlerin yanı sıra duvarlarında demir oksit ile yapılmış resimlerle de bilinen bir yer. Ayrıca kaya sığınağının duvarında, üst paleolitik çağa tarihlenen ve kazıma tekniği ile yapılmış bir geyik betimi dikkati çekiyor. Bostancı bir diğer yayınında da geyik ile birlikte başını arkaya çevirmiş bir öküz figüründen bahseder.

Beldibi paleolitik çağdan neolitik döneme uzun bir süreci temsil etmesi ve bir sürekliliği göstermesi bakımından Anadolu'nun tarihöncesinde ayrı bir yere sahip.

Antalya Körfezi'nin, eski çağlardaki adıyla Pamfilya Denizi'nin bir parçası olan Beldibi, dokuz buçuk kilometreye varan plajıyla bir turizm noktasıdır elbette; ancak bu coğrafya henüz, bilim dünyasınca yeterince araştırılmadığı için bir anlamda "keşfedilememiş" denilebilecek arkeolojik bölgeleriyle de düşünülmelidir.

Çok yazarlı bir eser olan "*Mağara Çağından Bugüne Beldibi*" çalışmasında Mustafa Adak şöyle diyor: "Çamdağ Tüneli'nin yaklaşık bir kilometre kuzeybatısındaki Hayıtlıgöl kaya sığınağı, yakınındaki Lyrnas kenti, Göynük yerleşimine hâkim olan Rezburnu yakınındaki Thebe kenti..."

Zira bugün bile yöredeki turistik tesisler ve çok şeritli yolun hemen ardında modern hayatla sert kontrast oluşturan bu coğrafyada; Beydağları Sahil Milli Parkı sınırlarındaki bu kayalık ve sık

ormanlık bölgede hemen hiç yerleşim bulunmadığı gibi mevcut patikalar da hatırı sayılır derecede seyrek. Bu nedenle yeri geliyor “hemen şurası” diyebileceğiniz noktaya ulaşmak saatler alabiliyor, hatta hiç mümkün olmuyor. Yöre aynı zamanda geçtiğimiz yüzyıla kadar Anadolu parsının da yaşam alanıydı. Örneğin Dastaratan Dağı yakınındaki Kaplankapanı mevki de buna işaret ediyor. Anadolu’da parsa sıklıkla kaplan denildiğini hatırlatmakta fayda var.

Burada irili ufaklı birçok rota var: Beldibi yerleşiminin hemen batısındaki Kuruçay Kanyonu’na giden yol, orta kısalıkta bir gezi içinde düşünülebilir. Adı gibi kuru bir dere yatağından yürünüyor. Çakıllı zeminde yarım saat ilerledikten sonra iki

Beldibi’ndeki eski Çamdağ tünel girişi yakınında ve sahilden 50 metre içeride bulunan kaya sığınağında, 1959-1967 yıllarında yapılan kazı çalışmalarında tarihöncesi yerleşim izlerine rastlandı.

kayalık tepenin ortasındaki kapı gibi dar nokta ve bitişiğindeki küçük göl bir dinlenme noktasıdır. Su yerin altına inip kayboluyor. İleride ikiye ayrılan boğaz, özellikle sağ taraftaki, iyice kanyon görünümü alarak Çamdağı yönünde devam ediyor.

Yakınındaki bir başka rota Göynük Kanyonu’dur. Araç yolunun bittiği yerden itibaren iki kilometrelik rahat bir yürüyüşün sonunda kanyonun çıkışına ulaşıyor. Ne var ki dağlardan toplanıp inen soğuk kar suları nedeniyle burasının zorluk derecesi yüksek olabiliyor. İki yakasındaki yüzlerce metrelik duvarlar, buraya “görmekli” demeye zorlar insanı. Kanyonun giriş bölümüne ise Ovacık

Mahallesi üzerinden bozuk bir orman yolunu takip ederek ulaşılıyor.

Buradan da bağlanabildiğimiz Göynük Yaylası ve Hisarçandır yönleri, aynı zamanda dağlık Likya Yolu’nun parçaları. 19 kilometrelik Hisarçandır rotası, yeşili ve huzuruyla insanı büyüleyen Sarıçınar Vadisi’ni takip ediyor. Etrafını saran sarp duvarların gölgesindeki vadideki asırlık kızılçamların ve özellikle kırmızı gövdeli sandal ağaçları bu bölgenin eski sakinlerinin ticaret alanındaki öğelerini de düşündürür. Çünkü bu bölgeyle Likya limanları arasındaki bağlantının en sağlam öğelerinden biri, dayanıklı olduğu için deniz araçlarında kullanılan

ve vadinin yüksek rakımlarda yetişebilen sedir ağaçlarıdır.

En manzaralı rotalardan biri Hisarçandır'dan geçerek Sarıçınar Dağı'nın zirvesine erişmek. Doruktaki TV vericisi bir işaret. Elmayı mevkiinden itibaren yaşlı sedir ormanı başlıyor. Burası karşıdan görülen Tahtalı kütlesinden sonra en yüksek sahil sıradağlarından biridir.

Baharda şakayıkların, siklamenlerin ve nice endemik bitkinin süslediği, insan tahribatından korunup günümüze gelebilmiş bu eşsiz ekosistemde şu anda fark edilen en önemli tehdit Ekizce Yaylası'nda yakın zamanda yolu açılan mermer ocağıdır.

Yörenin ilginç ve ulaşımı zor noktalarından biri de 1250 metre rakımlı Delikdağ'dır. Kalker yapıdaki Sarıçınar Dağı'nın uzantısı gibi, güneydoğusunda daha alçak rakımlı, ama sivri bir zirve yapıp Kopukdağ yönüne uzanan Delikdağ sırtı üzerinde doğal aşınım sonucu açılmış birkaç metre çaplı yatay oyuğun üzerindeki ince duvar yapısı ise yaklaşık on metre boyunca bir kemer gibi yukarı devam ediyor.

Art arda sıralanan Çam Dağı sırtı, zümrüt ormanın üzerinde bu oyuktan geçen güneşin izi, isimsiz küçük zirveler, Sıçan Adası, Akdeniz mavisini, Antalya kenti ve ufukta Bozburun Dağı benzersiz bir tablodur ●

Beldibi kaya sığınağında 10-12 bin yıllık olduğu tahmin edilen demir oksit ile resmedilmiş insan ve hayvan figürleri mağara devri bakımından önemli eserler.

VADİDEKİ ÇAĞLAYIŞ

Kızılcam ormanı ile bezeli Göynük Boğazı'nın ilerisinde vadi daralarak kanyon görünümü alıyor. Bu mevkiden başlayıp Göynük Yaylası'na devam eden ıssız Likya Yolu etabı 15 kilometre uzunluğunda.

DOĞANIN DİLLERİ

Yörenin güzelliklerinden biri olan, kış aylarında gövdesi kırmızı tonlara bürünen sandal ağacı (*Arbutus andrachne*) aynı zamanda tıbbi bitki özelliği taşımakta. Göynük Yaylası'na giden Likya Yolu patikasının bir bölümünde bu ağaçlara rastlamak mümkün (üstte). Kalker yapıya sahip olan Sarıçınar Dağı, çevresindeki sedir ormanı ve endemik bitkileriyle ön plana çıkıyor (solda).

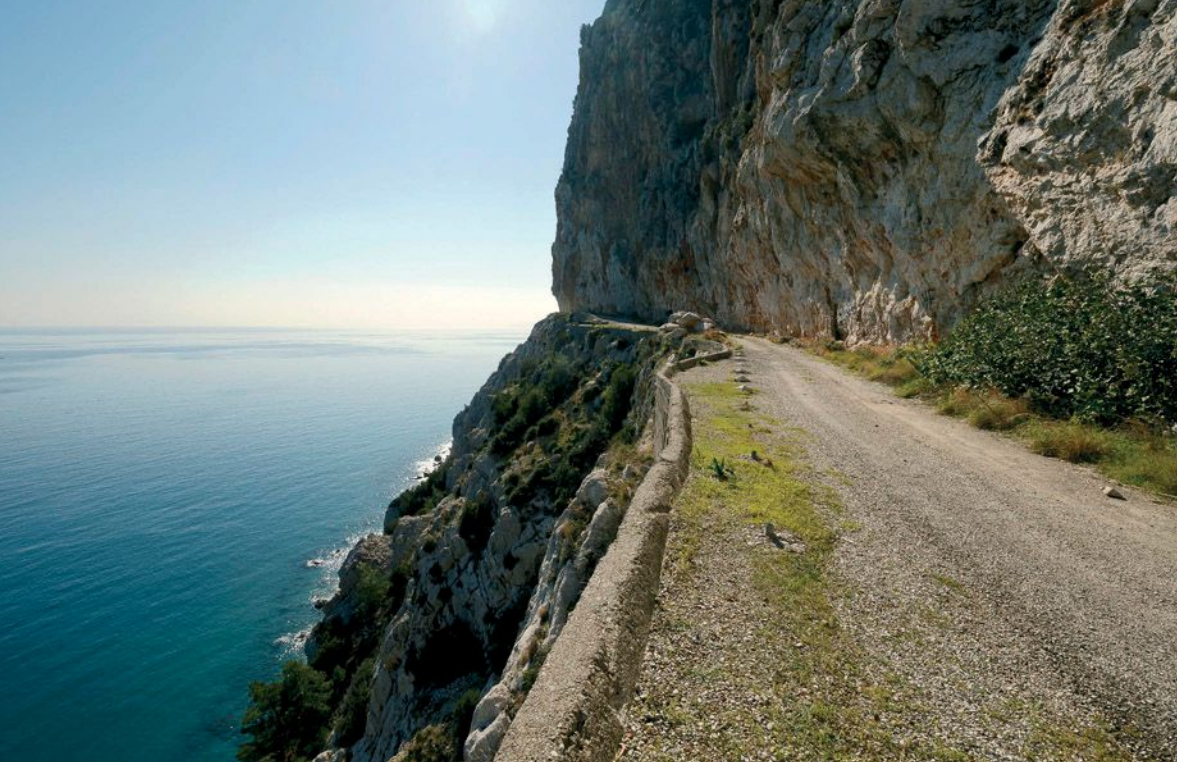

ŞAKACI DERE

Beldibi Kuruçay Kanyonu'nda akışı olmakla birlikte bir noktadan sonra su yüzeyden kayboluyor ve sahile kadarki dere yatağı seller dışında kuru görünüyor.

Beldibi kaya sığınağı paleolitik çağdan neolitik döneme

GEÇMİŞİN YOLLARI

Antalya şehir merkezi ile güneyindeki Beldibi, Göynük ve Kemer yerleşimleriyle bağlantı, geçmişte Beydağları'nın haşin coğrafyası nedeniyle hep zorlu oldu. Şimdiki tüneller inşa edilmeden önce ulaşım bu tehlikeli yoldan sağlanıyordu (üstte). Beldibi Çamdağ Tüneli mevkiindeki prehistorik yerleşiminin alt kesimindeki falezlerin arasına sıkışmış ufak koy, Akdeniz'in dalgalarının eseri (sağda).

kadar uzun bir süreci yansıtması bakımından önem taşıyor.

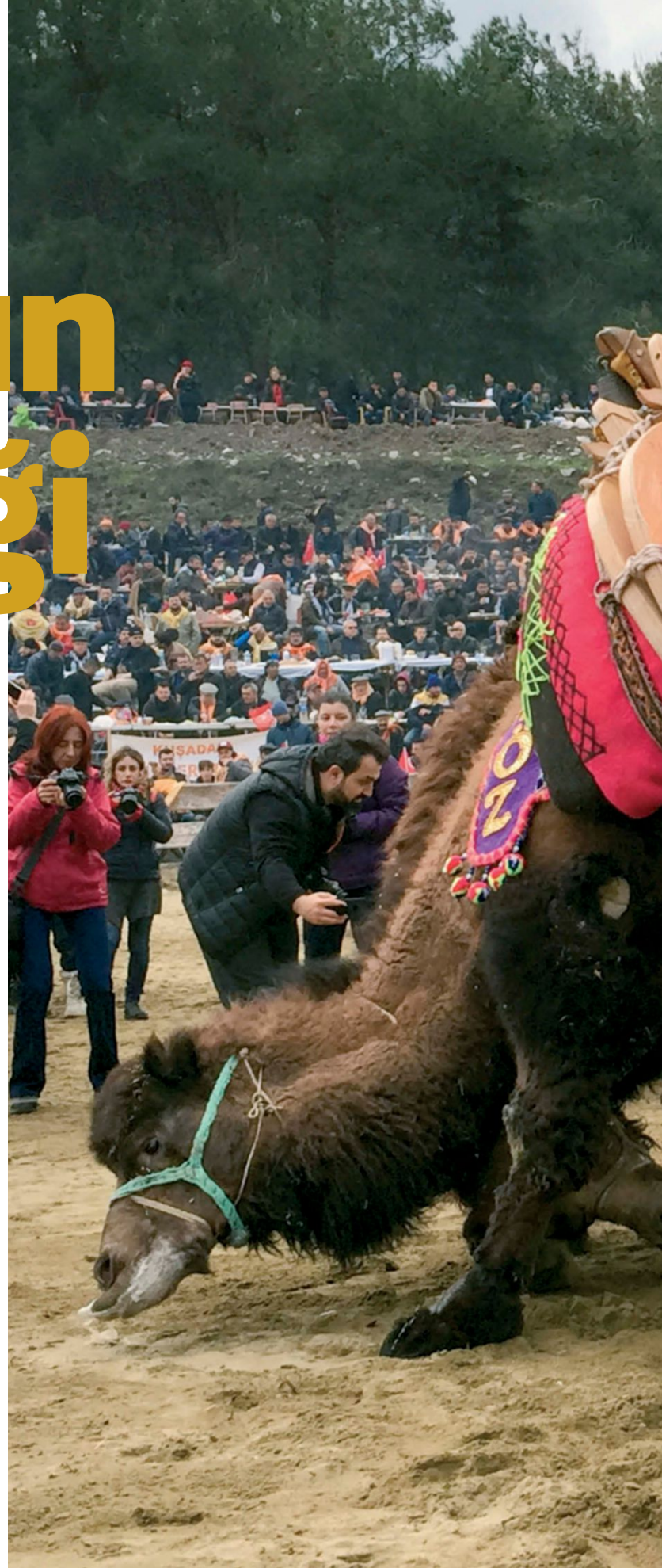
SELÇUK / İZMİR DEVE GÜREŞLERİ

Asırların gelenegi

Anadolu'da her yıl binlerce insanı aynı meydanın etrafında toplayan deve güreşleri çok zengin ve kadim bir kültüre yaslanıyor. Yıl boyunca hazırlanıp, geleneklere göre süslenen Yörük develeri Selçuk'ta bir tarihi mirası canlandırıyorlar.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: OĞUZ OTAY

Develer, güreş alanında mücadele ettikçe izleyenlerin heyecanı da giderek yükseliyor. Birbirlerini alt etmek için boyun bağı, çengel ve ayak bağı gibi oyunlar deneyen develerin güreşçi Yaşar Doğu'ya 1951 yılında dünya şampiyonu olurken bir minder oyunu için ilham verdiği söyleniyor.

Müzik deve güreşlerinin olmazsa olmazı. Davul zurna, veya davul klarnet ile çalınan müzik ya coşturma, ya da kurulan sofralarda yiyip içenlerin keyfini artırma amacı taşıyor. Gezici müzisyenler tarafından bahşış karşılığı yapılan müziğe “disko” deniliyor (solda). 2005 yılında müzisyenlerin güreş alanına ücret ödeyerek girmesi şartı büyük infial yaratmış ve protestolara yol açmış, deve güreşlerinin yapılması tehlikeye girmişti. Güreşler sırasında tribünleri dolduran seyirciler adeta bir piknik havası içinde coşkuyula güreşleri izliyor. 1994 yılında ulaşılan 20 bin seyirci, Selçuk Deve Güreşleri'ne bir de Guinness rekoru getirmişti. Bu rekor 2005 yılında 27 bini biletli olmak üzere toplam 30 bin seyirci ile ulaşılmış çok zor bir seviyeye çıktı. Selçuk Deve Güreşleri'ni her yıl ortalama 17 bin kişi izliyor (sağda).

Gündoğumu ile birlikte Ege Bölgesi için soğuk denebilecek bir havada eski kervan yollarının izinde Büyük Menderes Havzası'nda Selçuk'a doğru yol alıyorum. Bu yıl 36'ncısı düzenlenecek olan Selçuk Deve Güreşleri'ni yakından izleyeceğim. Öncesinde bu seyahatte bana ev sahipliği yapacak olan, üç kuşak kervancılık yapmış bir ailenin mensubu, 73 yaşındaki Deveci Mustafa ile buluşacağım. Randevuyu, “Selçuk yoluna çık, otoyoldaki ikinci benzinciye gir, ben seni orada bulurum” diye veriyor. Devasa benzinin istasyonunda beni kafasındaki sekizgen kasket,

omuzlarına atılmış uzun keçe paltosu, onun üzerinde omuzlarına atılmış turuncu ve beyaz renklerdeki Yörük atkısı, içinde yelege, altında özel dikim olduğu her halinden belli olan pantolon, aygındaki dokuz körüklü efe çizmesi ile karşılıyor. Başlıyor anlatmaya: “Develer asırlardır Türkler ile beraber anılırlar, hatta Orta Asya'dan Türkler buralara göç ederken bu develerle gelmişler. Arap develerinden de farklıdır, buralardakiler çift hörgüçlüdür. Bu develer ticaretin vazgeçilmezi olmuş, hep kıymetli mallar taşımışlar. Devencilğin temelinde kervancılık, kervancılığın temelinde ise ticaret yatar. Ticaret varsa, mutlaka rekabet de vardır. Şimdi artık ne kervan var, ne de kervancı;

geriye kalan sadece deve güreşleri.”

Her ne kadar Evliya Çelebi *Seyahatname*'sinde, “develerin boğuşması dahi gayet güzel bir şeydir” diye anlatmışsa da kaynaklar organize deve güreşlerinin geçmişini 2-3 asır öncesi olarak tarihliyor. İlk deve güreşlerinin göçebeliliğin ve kervancılığın yaygın olduğu bölgelerde Yörükler arasında kış eğlencesi olarak kendini gösterdiğine inanılır. Adlandırmak gerekirse de ilk deve güreşinin bugün adı Germencik olan Hıdırbeyli’de düzenlendiği rivayet ediliyor. Geleneğe göre iki Yörük ağası arasında ve yılda bir defa, kazananın kaybeden deveyi ödül olarak aldığı bir eğlence olarak düzenleniyor. Ve zamanla kervan yolları boyunca iç bölgelerden

liman kentlerine, özellikle de İzmir’e doğru yayılır. Deve güreşleri 1922 yılında resmîyet kazanır ve 1986 yılından sonra da güreşler bir takvime bağlanarak daha uzun soluklu ve heyecanlı bir hal alır. Bugün İzmir başta olmak üzere İstanbul, Antalya gibi büyük kentlerde deve güreşlerinin yapıldığına inanmak zor olsa da 1950’li yıllara kadar İstanbul başta olmak üzere bu büyük kentlerde bile gösteri ve hayır amaçlı deve güreşleri yapılmıştır.

Deve güreşlerinin geleneklere ve develerin fiziksel özelliklerine dayanan bir sezonu var. Sonbaharda başlayıp, ilkbahara kadar her pazar günü aynı anda ve birden fazla kasabada düzenleniyor. Develerin turnakları çamurlu zeminlerde

tutunamadığından, sakatlık riskinin bertaraf edilmesi için güreşler mutlaka yağışsız havalarda düzenlenir. Devir değiştiği ve taşımacılıkta develere ihtiyaç olmadığı için güreşecek develer bugün yük taşımada çalıştırılmıyorlar. Ancak, eski devirlerde güreşlere 5-6 ay kala pehlivan deve yükten çekilir ve eylül ayıyla birlikte yol yürüyüşlerine başlamış. Deve, nefesi güçlensin diye dağlara bayırlara vurulur. Ama bu yapılırken de kas kırılmalarının önlenmesi için idmanlar kademe- li şekilde hafiften ağıra doğru ilerler. Develer ba-

Sıranın kendisine gelmesini bekleyen develer, güreş alanının birkaç yüz metre yakınında deve damı denilen yerde kazığa bağlanarak bekletiliyor. Seyircilerin burada develerin arasında dolaşarak onları tanımlarına izin veriliyor.

caklarının güçlenmesi için ıslak kumda yürütülür, kabak, burçak, karaağaç yaprağı ile birlikte günde iki gaz tenekesi kadar bakla, kepek ve darıyla beslenir.

HAVUT VURMA TÖRENİ

“Er adıyla, deve havuduyla söylenir. Böyle deriz biz, hiç duymuş muydun” diyor Deveci Mustafa. “Deveyi havutu ile yutmak diye bir atasözü vardır, onu da mı duymadın” diyor. “Hamut değil mi” diye soruyorum. “Hayır havuttur, havut da devenin sırtındaki çuldan yapılmış semeridir” diyor ve başlıyor anlatmaya:

“Antremanları tamamlayan deve güreşlere hazırdır, ama havut vurma töreni denilen geleneksel bir tören yapılmadan deve yarışa yollanmaz. Yarışların başlamasına bir hafta, on gün kala kasım ayının başında deveye havut vurulur ve güreş sezonu bitinceye kadar devenin üzerinden çıkarılmaz. Havut vurulan deve artık pehlivandır. Bu izlenmesi gereken geleneksel bir törendir. “Deveye

havutu fazla gelmez” deriz, çünkü develer güreşirken havutunu da kullanır. İyi bir havut deve güreşirken yerinden santim oynamamalı, ileri geri gitmemeli.”

EN SÜSLÜ DEVE YARIŞMASI

Deve güreşlerinin yapılacağı Selçuk kasabasına varıyoruz. Meydana yaklaştıkça farklı tonlarda ahenk içerisinde zil ve çan sesleri geliyor kulağıma. “Duyuyor musun” diyor Deveci Mustafa: “Bunlar pehlivan develerin zilleri ve çanları. Şu ince çınlayanlar devenin iki yanında uzanan dizgor denilen küçük ziller, bunları şingirdama şeklinde duyuyorsan develer burnumuzun dibindedir. Arada bir vuran daha tok bir çan sesi de, deveyi daha heybetli göstermek için havutu çapraz şekilde çatılan ve hatap dediğimiz iki tahtaya asılı havan, yani büyük çan. Deve kervanlarının olmazsa olmazıdır bu dizgor ve havan sesleri. Kervan yol alırken develerin aynı tempoda yürümesini sağlayan yürüyüş ritmini bu sesler sağlar. Bir de develerin adım mesafesini ayarlamak amacıyla ayaklarına bağlanan belli uzunlukta bir ip yöntemi vardır.”

Deveci Mustafa'yı gören genç deve çobanları develeri ile yanımıza gelip, ellerine sarılıyor ve hürmetle tek tek elini öpüyorlar. O da hepsini alınlarından öpüp, “sağ olun, var olun sarvanlar” diyor. Develere bakan, yetiştirenlere, çobanlara “sarvan” deniyormuş.

Pehlivan devenin üzerindeki el emeği, göz nuru el sanatı eserlerden oluşan tam takım giysi ve süsler bir servet değerinde. Her birinin fonksiyonel bir önemi olsa da, aynı zamanda deve sahibinin gücünü ve kudretini de sembolize ediyorlar. Bu süsler yünden yapılmış karabaş yular, süslü boyun tasma, develerin sırt arkasını örten ve devenin adını, geldiği kasabayı yazan “peşi” denilen süslü örtü, hapishane işi denilen boncuk süsler, işlemeli çul, karın altı şekerdenliği, işlemeli torbaları, köresteleri ve ağıza takılan fileler...

GÜREŞ GÜNÜ

Sabahın ilk saatlerinde kimseler yokken fotoğraf çekmek için Pamucak güreş sahasına geliyorum. Ancak binlerce seyirci ve 136 pehlivan deve çoktan arenada yerini almış bile. Alandaki düzen ve güvenlik önlemleri dikkat çekiyor. Giriş ücreti olan 20 lirayı ödeyip, biletlerimizi alıyoruz. Önce develerin kazığa bağlandığı deve damı adı verilen yere gidip, pehlivanları toplu halde görüyoruz. Hepsi hakkında tek tek bilgi veriyor Deveci Mustafa. Sonra da güreşlerin orta, başaltı ve baş şeklinde adlandırılan üç kategoride yapıldığını

DENİZLER, TEKNELER VE GEZGİNLER
HAKKINDA HER ŞEY

YACHT
TÜRKİYE

DECO
Özel
Bölüm

ASLI
TANDOĞAN
Hayatının
başrolü deniz

YENİ NESİL
15 YELKENLİ

MAYIS
SAYISI
bayilerde

AYIN TEKNELERİ

- > Jeanneau NC 33
- > MCY 96
- > Pink Gin 54m

En yeni tekneler, yelken yarışları ve
Türkiye'nin en kapsamlı
tekne alım-satım rehberi
YATMARKET
ile birlikte

SEYİR
DEFTERİ

- > Astipalya
- > Valensiya
- > Borneo - Labuan
- > Antigua ve Barbuda

yachtturkiye

yachtturkiye

@yachtturkiye

www.yachtturkiye.com

YACHT

Güreşler, geleneğin bir parçası olarak dualarla açılıyor. Duaya katılan deveci körüklü çizme, şalvar pantolon, yelek, kasket ve Yörük atkısıyla geleneksel deveci kıyafetinin en güzel örneklerini sergiliyor (üstte). Güreşlerden bir gün önce yapılan en süslü deve yarışmasında ve öncesinde develer ilçe meydanında izleyicilerle buluşuyor. Jüri en süslü deveyi, önlerinden birer birer geçirilen develer arasından seçiyor (sağda).

söylüyor. Kısaca kurallar hakkında bilgi veriyor. Deve güreşlerinde hakem heyetinin baş hakem, orta hakem, yardımcı hakem ve masa hakemlerinden oluştuğunu söylüyor. “Develerin güreş için eşleştirilmesi hakem heyetinin en önemli görevi sayılır. Bu işe develerin “çatılması” denir. Çatılma işleminde denk develerin birbiriyle eşleştirilmesine dikkat edilir. Çatılma işlemi develerin kiloları, yaşları, oyun şekilleri, daha önce karşılaşmamış olmaları ve aynı beldeden olmama kriterleri göz önünde bulundurularak yapılır.” Güreşin galibinin develerden birinin yıkılması, bağırması, kaçması, veya sahibi tarafından güreşten çekilmesi ile belirlendiğini, eğer bunlar olmazsa ise 10 dakikalık güreş sonunda başhakemce saptandığını ekliyor. Develerin ağızları, “ağızbağcısı” denilen kişiler tarafından güreş öncesinde başhakemin “ağzı bağlansın” talimatıyla bağlanıyor. Böylece develerin kızgınlıkla birbirlerini ısırması ve güreşirken çenelerinin kırılması engellenmiş oluyor. “Bir de urgancılar vardır, görevleri, güreş sırasında birbirine kenetlenen develerin hem güreşi kitlemesine mani olmak, hem de sakatlıkları engellemek için başhakemin talimatıyla birbirinden ayırmaktır” diyor. Bunlar 10 kişiden oluşan iki takım şeklinde sahada yer alıyorlarmış. Başhakem tarafından verilen talimat ile develerin ayak, boyun, ya da havutlarına urgan atarak, ustalık gerektiren çekme ve yatma hareketleri ile develeri birbirinden ayırıyorlarmış. Deveci Mustafa, “bir devenin ayak, boyun, ya da havutundan urgan geçirmenin ne denli zor bir iş olduğunu göreceksin” diye ekliyor.

Deveci Mustafa bunları anlatırken ilk gözüme çarpan seyircilerin oturma düzeni oluyor. Her yerde çilingir sofraları kurulmuş. Seyirciler diğer müsabakalarda olduğu gibi koltuklarda değil masalarda oturuyor. Sabahın erken saatleri olmasına rağmen mangallar yakılmış, şişeler açılmış, etrafta onlarca müzisyen davul çalıp, zurna veya klarnet üflüyorlar. İlk defa kadın ve erkek seyircilerin eşit oranda olduğu bir spor müsabakası görüyorum. O sırada cazgırın güreşlerin başlayacağına dair anonsu duyuluyor. Ortalığı gök gürültüsünü andıran bir tezahürat kaplıyor. Maniler eşliğinde develer, görevlilerce kum arena alınıyor. Develere, hem tribünlerdeki coşkunun artması, hem de güreş alanına alışmaları için sahada bir tur attırılıyor. Buna “kısbet atmak” deniliyor. Güreşecek develer hemen birbirleri ile güreşe tutuşmuyorlar, önce birbirlerini tartıyorlar. Rakibini kollayarak, uygun anı yakalamaya çalışıyorlar. Sonra da develer rakiplerine üstünlüklerini kabul ettirmek için mücadele etmeye başlıyorlar ●

Türkiye'nin ilk hobi ve aktivite festivali

BIG BOYZ FESTIVAL

TEOMAN | DEEPERISE
BURAK YETER | FATMA TURGUT

5-6 MAYIS
Kemer Country Club

bigboyzfestival.com

f BigBoyzFestival

t BigBoyzFestival

ig BigBoyzFestival

Biletler
biletix 'te
ticketmaster Türkiye

SPONSORLAR

ADAGARDEN

BİRLİKTE
GAYET

dji

Garanti Emeklilik
YASA

GoPro

HARLEY-Davidson

infomusic

IN STREET

MEDYA
SPONSORLARI

Digitürk

CGV
MARS MEDIA

karnaval

DB

ATLAS

LIFE

YACHT

göktürk

AdMatic

Inflanza

Organizasyon
ALICE
İSTANBUL

↓ Kameralarla yeni dünya

Başta akıllı telefon üreten kuruluşlar olmak üzere, yeni kamera türleri hem çekim hem de taşıma ve kayıt kolaylığı sağlıyor.

Moto 360 Camera, adının hakkını veriyor; 360 derece çekim yapabilen bir kamera. Kullanımı fazlasıyla kolay olan cihazı, diğer Moto Mod'lardaki gibi telefonun arkasındaki manyetik pinlere oturtuyor ve hemen kullanmaya başlayabiliyoruz. Elbette Moto 360 Camera'yı kullanabilmek için bir Motorola akıllı telefon sahibi olmanız gerekiyor. Moto Z, Moto Z Play ve Moto Z2 Play modellerinden birine sahipseniz, bu kamerayı kullanabiliyorsunuz. Hem ön, hem

arka yüzünde 13 MP kamera bulunduruyor. Video çözünürlüğü 4K'ya kadar erişebilen kamera, 4K'da 24 kare kayıt yapabiliyor. Çektiğiniz 360 derecelik videoyu ise hemen izlemeniz mümkün. Bunu ister telefonun ekranından, ister bilgisayarınızdan yapabiliyorsunuz. Eğer videoyu bilgisayara aktaracaksınız, yalnızca USB kablosuyla bağlamanız yeterli. Videoya hemen telefonun dahili hafızasından erişebiliyor ve bilgisayarınızda görüntüleyebilirsiniz. **699 TL**

↓ Aksiyonun seçimi size kalmış

Gezginler için Decathlon'da çok sayıda ürün yer alıyor. Bunlardan biri de Geonote G-Eye 900 aksiyon kamerası. Tam 4K çözünürlüğünde video kaydı yapabilen G-Eye 900, elbette Full HD çözünürlüğü de destekliyor. Üstelik dokunmatik bir ekrana sahip olan kamera, böylece fazlasıyla kolay bir kullanım sağlıyor. 16 MP boyutunda fotoğraf çekebilen G-Eye 900, görüntü sabitleme ve tam 40 metreye kadar su geçirmezlik özelliği sayesinde, "sporun her alanı için rahatlıkla kullanılacak bir aksiyon kamerasıdır" diyebiliriz. Bunun için kutu içeriğinde gerekli olacak tüm aksesuarları da elbette sizlere getiriyor. Yani her pazar olduğu gibi ormanda dağ bisikleti sürebilir, şnorkelinize iliştip denizin derinliklerini keşfe çıkabilir, kaskınıza takıp motosikletinizle yolları arşınlayabilirsiniz. Geonote G-Eye 900 aksiyon kamerası ile aksiyonun seçimi size kalmış. **599 TL**

↓ Fotoğrafla öne çıkıyor

Samsung Galaxy S9, bu yılın en iddialı akıllı telefon modeli oluyor. Galaxy S9'un ekranı 5,8 inç büyüklüğünde, çözünürlük ise yine QHD+ olarak karşımıza çıkıyor. Super AMOLED ekran, 18,5:9 görüntüleme oranı sunuyor ve ekran Corning Gorilla Glass 5 ile korunuyor. Dünyanın ilk f/1.5 diyaframına sahip kamera telefonunda yer veren Samsung, bu kez "insan gözünü" temel almış. Akıllı telefonlarda, güneş battıktan sonra da fotoğraf çekme özgürlüğünü sağlamak isteyen Samsung, çareyi diyaframı genişletmekte bulmuş. Samsung, f/1.5 diyafram ile akıllı telefonlarda görülümüş en geniş diyaframı sunuyor. Galaxy S9'un kamerasıyla ilgili bir diğer dikkat çeken nokta, Süper Ağır Çekim modu. HD çözünürlükte 960 kare video çekme yeteneğine sahip olması ve 2K'da 60 kare video kaydı yapabiliyor özelliği taşıması. **4599 TL**

↓ Seyahatlerde özgür müzik

Sony mobil müzik konusunda çitayı yükseltiyor. 1000xM2, minimalist tasarımı bir yana, konforlu yapısıyla da uzun seyahatlerinde müzik dinlemeyi sevenler için fazlasıyla uygun ölçüde bir kulaklık. Gürültü engelleyici özelliği ile business-class da diyebileceğimiz kitleye hitap eden kulaklık, ses konusunda da birinci sınıf performans sağlıyor. Cihazın ses konusundaki yeteneğine, telefon görüşmelerinizi de bu kulaklık üzerinden yapacağınız için elbette mikrofonunu da dahil etmek lazım. 1000xM2'de çift tarafta mikrofon yer alıyor. Böylece sesinizi karşı tarafa ulaştırmakta güçlük çekmiyorsunuz. Sony WH-1000xM2, ömrü konusunda da başarılı bir kulaklık seti. Öyle ki, kulaklığı Bluetooth üzerinden kullandığınızda yaklaşık 30 saate kadar pil ömrü alabiliyorsunuz. **1649 TL**

ATLAS

25 YAŞINDA

Atlas dergisi aboneliği
Yıllık 110 TL

Atlas Tarih (6sayı)
+ veya
Popular Science (12sayı)
Yıllık 132 TL

Adresinize ücretsiz teslim. Kredi kartına 3 taksit imkânı.

ÇAĞRI MERKEZİ
0 (212) 478 03 00

E-POSTA
abone@doganburda.com

İNTERNET
www.dbabone.com

Taksit yapılan kredi kartları: Bonus, Maximum, World, Axess

BİRGİ

Tarihe dokunan belde

Günümüzde Ödemiş'in bir mahallesi olan Birgi, Lidya, Pers, Helen ve Roma dönemlerinden Aydınoğulları ve Osmanlılara kadar varlığını sürdürdü ve yüzlerce yıllık geleneksel evleriyle son dönemde turistlerin ilgi odağı oldu.

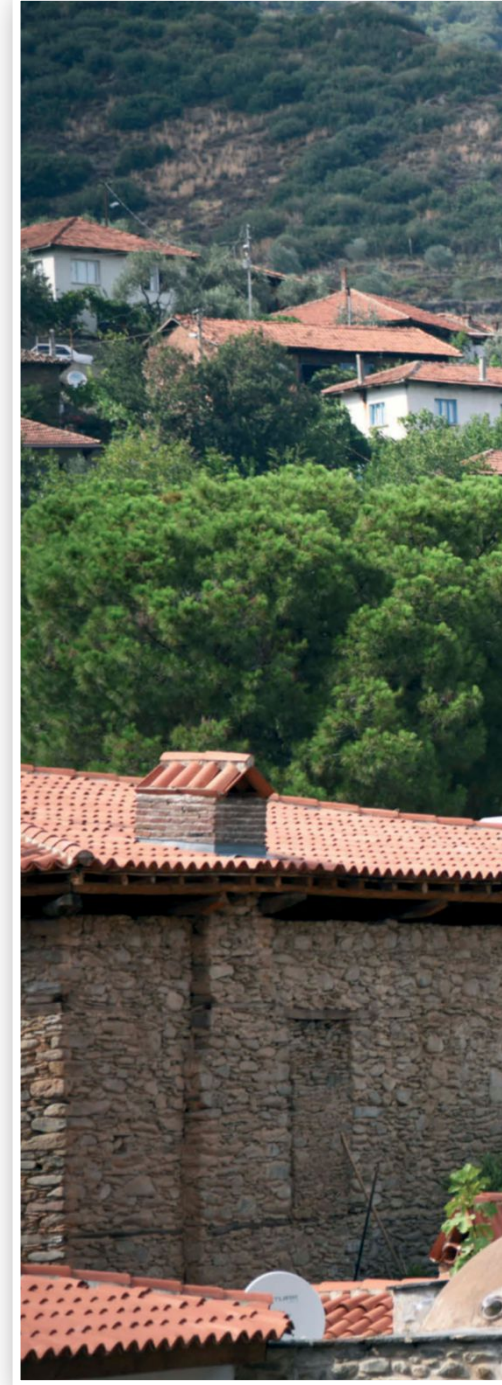
Birgi'de eski evlerin dizildiği dar sokaklardan birine arabayı park edip yürümeye başlıyoruz. Çok değil henüz 30-40 metre yürümeden yağmur çiselemeye başlıyor, hafif bir toprak kokusu yayılıyor havaya. Ortaya çıkan bu koku hepimizi çocukluğumuza, yağmurların betona değil de toprağa yağdığı yıllara götürüyor. Ne yazık ki artık yağmurlar toprağa düşmüyor ve biz o enfes kokudan mahrum kalıyoruz. Çocuklarımız onu ciğerlerine çekebilecekler mi? Çok iyimser değilim. Bu düşüncelerden yağışın aniden hızlanmasıyla kurtuluyoruz. Çiseleyen yağmur sağanağa dönüşüyor. Hazırlıksız

yakalandığımız için sağımıza solumuza bakıp sığınacak bir yer arıyoruz. Biraz ilerdeki çay bahçesi kurtuluş umudumuz oluyor.

Hızla çay bahçesine doğru giderken yanımızdan koşarak bir köpek geçiyor. Çay bahçesine gidip sıırsıklam bir şekilde oturuyoruz. Oturduğumuz masa, tentenin hemen sınırında. Kenarda oturanlar az da olsa ıslanıyor. Masaya iyice yerleşmeye çalışırken biraz önce koşan köpeğin bizim masanın altına sığınmış olduğunu görüyoruz. Garson hızla çay getirip ısınmamızı sağlıyor. Hem kendimize, hem de köpeğe yiyecek ısmarlıyoruz. Sıcak çaylar ve ardından

yediğimiz tostlarla biraz ısınıyoruz. Yaklaşık yarım saat kadar yağın yağmur önce hızını azaltıyor, sonra da yavaş yavaş kesiliyor ve karşımızdaki tepeler muhteşem bulutlarla kaplanıyor.

Yolculuğumuz da böyle güzel bir havada başlamıştı. Yanlışlıkla ana yoldan çıkarak köy yollarına sapmamız, yolculuğumuzu daha cazip bir hale getirmişti. Bozdağ'ın köylerinden yukarı doğru çıkarken bir an "acaba yanlış yolda mıyız" demekten kendimizi alamamıştık. Yanlış girdiğimiz köy yollarından ana yola çıkınca da kısa süre durumun pek farklı olmadığını gördük. Yol çok yıpratıcıydı. Kenarda mısır,

patates ve bölgede yetişen diğer ürünleri satanların açtığı tezgâhlar yolculuğun daha uzun sürmesine neden oluyordu, çünkü araçlar yol boyunca durarak alışveriş yapıyordu.

Bozdağ'ın güney yamaçlarında yer alan Birgi, tarihin izlerini hâlâ taşıyan geleneksel bir yerleşim. Ödemiş'in bir mahallesi olan Birgi'nin geleneksel mimarinin hâkim olduğu sokakları dışında en dikkat

çeken yönü yeşilliği. Çınar ve ceviz ağaçları köye başka bir güzellik katıyor. Lidya, Pers, Helen ve Romalılara ev sahipliği yapmış Birgi. Bizanslıların Pyrgion olarak andığı Birgi 1300'lü yıllarda Aydınogulları'nın başkenti olmuş.

Yağmurdan sonra açan güneş kısa sürede yağmurun izlerini yok ediyor ve biz Ege'nin şirin köyü Birgi'nin

sokaklarını keşfetmeye başlıyoruz. Çay bahçesinin hemen çıkışında tek bir yapı dikkatimizi çekiyor. Demirli Mağaza denilen bu yapı erken dönem Osmanlı mağazalarından. Dörtgen planlı ve tonozlu yapının altında taş merdivenle inilen bir de bodrum var. Bodrum, su ve zeytinyağı deposu olarak kullanılmış. Yapı Sarıyar Deresi'nin tam üzerinde ve şu anda geleneksel

giysi ve ürünler satılıyor.

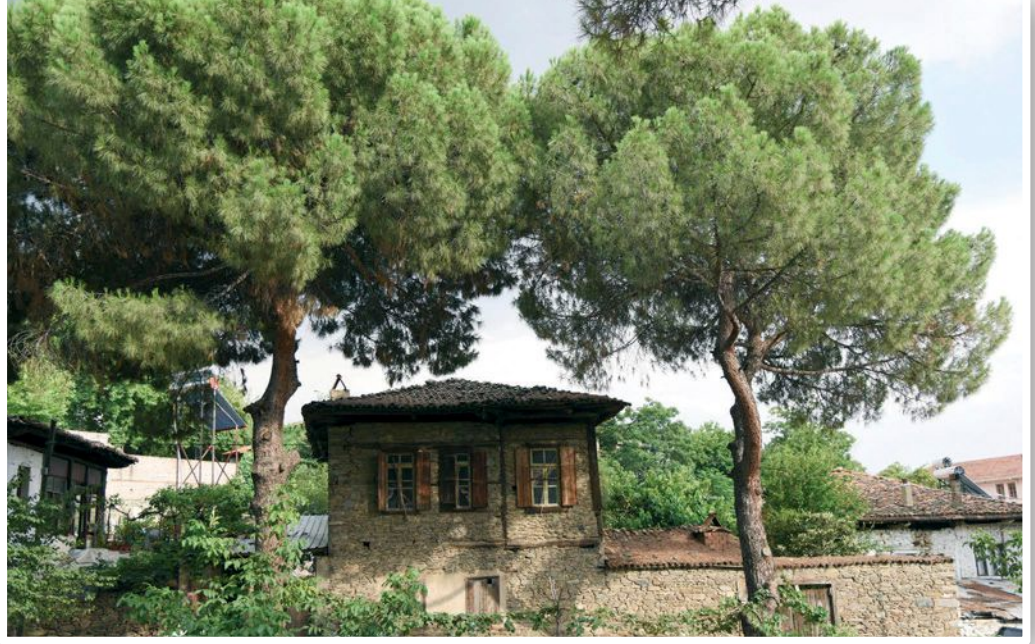
Dereyi sağımıza alarak cadde boyunca yukarı ilerliyoruz. Sağımızda önce karakol çıkıyor karşımıza. Biraz ileride cadde nin solunda Bıçakçı Çeşmesi beliriyor. Çeşme 1807-1808 yılları arasında Balıkçı Esseyid Hacı Ali Ağa tarafından yaptırılmış. Çeşme yalağı olarak Roma döneminden kalan boğa başlı bir mermer lahit taslağı kullanılmış. Çok iyi korunmuş

Birgi'nin çevre illerden turistik açıdan büyük ilgi gören geleneksel evlerinden biri (karşı sayfada solda). Lidya, Pers, Helen ve Romalılara ev sahipliği yapmış olan Birgi 1300'lü yıllarda Aydınogulları'nın başkenti olmuş (üstte).

çeşmenin kitabesi olduğu gibi duruyor. Çeşmeyi geçince restore edilmiş eski Birgi evleri çıkıyor karşımıza. Daha sonra Derviş Ağa Camisi'ni ziyaret ediyoruz. Caminin girişi ilk günlerindeki gibi ve çok etkileyici. İlerlemeyi sürdürüyoruz, evlerin kimisi eski görüntüde, kimisi ise satın alınıp daha modern hale getirilmiş, ancak geleneksel görünüşünden bir şey kaybetmemiş. Sağdaki köprüden geçerek eski yapıların yoğun olduğu bir sokağa giriyoruz ama fazla ilerleyemiyoruz. Tüm sokak kapatılmış, reklam filmi çekiyorlarmış...

Evlerin bir kısmında satılık ilanları var. Anlaşılan Birgi'nin gördüğü ilgi, evlerin değerlenmesine yol açıyor. Geleneksel evlerin çoğunluğu bozulmadan kalmış. İlk katları taş, üst katları ahşap bu evlerin pencerelelerini saksı çiçekleri süslüyor. Sağa dönen hafif yokuştan tırmanarak Aydınolu Mehmet Bey Camisi'nin bulunduğu meydana ulaşıyoruz. Burası

aynı zamanda bir alışveriş alanı. Buradaki dükkânlar daha çok Birgi'ye ait ürünleri satıyor. Camiyi geçince ortadaki meydana Ümmü Sultan Türbesi çıkıyor karşımıza. Türbe Aydınolu Mehmet Bey'in kız kardeşi Ümmü Sultan'ın 1310 yılında ölümü üzerine yaptırılmış. Meydanı terk ederek eski Birgi sokaklarına dalıyoruz. Görülecek daha çok yer var,

Birgi'de tarihi evlerin çoğu hiç bozulmadan duruyor, ilk katları taş, üst katları ahşap olan bu evler panjurlarından kapılarına kadar geçmişin izlerini taşıyor.

ama zamanımız az. Sokaklarda dolaşırken zaman içinde yolculuk yapıyoruz sanki. Özelliğini kaybetmemiş evler ile bu evlerde yaşayanların komşuluk ilişkileri bizi eskilere götürüyor. Geçirdiğimiz kısa zaman içinde bile bunu gözlemleyebiliyoruz.

Birgide görülecek o kadar fazla yer var ki mutlaka bir gece kalmalı. Geleneksel mimarisi korunmuş evlerin içinde hâlâ yaşam olması ve birçok geleneğin devam etmesi de bu güzel köyün özelliği olsa gerek ●

GEZGİNİN SIRT ÇANTASI

RAHAT BİR YÜRÜYÜŞ İÇİN

Doğa yürüyüşlerinde pantolon en önemli giysilerden biri olmasına rağmen en az özendiğimiz malzemedir. Saatlerde sürecek bir yürüyüşte ne yazık ki pantolona son anda karar veriyoruz. Bu nedenle bir eşofman giyip geçiştiriyoruz. Özellikle kot / jean pantolon ne yaz, ne de kış aylarında tercih edilmesi gereken bir ürün. Pantolonun kesinlikle dar olmaması gerekiyor. Ancak çok geniş olması da sorunlu. İyi bir yürüyüş pantolonunun esneyebilen özelliğe sahip olması ve diz kaldırıldığında rahatlıkla buna izin verecek genişlikte olması yeterlidir. Bir pantolonun ıslandığında çabuk

kuruyan özelliğe sahip olması daha büyük bir avantajdır. Pantolonun su itme ve leke tutmama özelliği doğada temiz bir pantolonla dolaşmanızı sağlar. Fermuarlı yan ceplerinin olması önemli. Bu sayede bazı hafif, ama önemli malzemelerin yan cepte taşınmasına olanak sağlıyor. Pantolonun dizlerinin ve arka kısmının çabuk yıpranmaya karşı güçlendirilmiş olması ekstra koruma ve dayanıklılık sağlar. Pantolonun su geçirmez ve nefes alabilen kumaştan yapılması ve sızdırmaz dikişli yapıya sahip olması en ıslak havaları bile dışarıda tutar ki, bu özellik sizi olumsuz dış etkilerden koruyacaktır.

HİLMİ CEM
İNTEPE

GİZEM
KARACA

BORA
AKKAŞ

MİRAY
DANER

HÜRKUŞ

GÖKLERDEKİ KAHRAMAN
25 MAYIS'TA SİNEMALARDA

EĞRİKAPI PRODÜKSİYON SUNAR "HÜRKUŞ: GÖKLERDEKİ KAHRAMAN"

OYUNCULAR HİLMİ CEM İNTEPE GİZEM KARACA MİRAY DANER BORA AKKAŞ ALI NURİ TÜRKOĞLU BİROL ÜNEL CEM UÇAN EFECAN DIANZENZA ERAY TÜRK GURUR AYDOĞAN HAKAN YUFCACIGİL LEVENT CAN MURAT ARKIN PERİHAN ÜNLÜCAN RIZA AKIN ZEYNO ERACAR ve BAHADIR YENİŞEHİRLİOĞLU

POST-PRODÜKSİYON SÜPERVİZÖRÜ İLKNUR BAL KUTLUAY GÖRSEL EFEKTLER UNC FILM PRODUCTIONS SFX MUSTAFA BODUROĞLU KURGU FATMA GÖKÇE KILIÇ

SES TASARIM BURAK TOPALAKÇI MÜZİK UĞUR ATEŞ YÜRÜTÜCÜ YAPIMCI KUTSİ KAYAOĞLU ORTAK YAPIMCI MEHMET ÇETİN SENARİST SAVAŞ KORKMAZ

GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ TOLGA KUTLUAY YAPIMCI EĞRİKAPI PRODÜKSİYON YÖNETMENİ KUDRET SABANCI

www.hurkusfilm.com

f t i /hurkusfilm

STM

EĞRİKAPI
PRODUCTION

TAI

CGV MARS DAĞITIM

20.
YIL

%50

'YE VARAN

**ERKEN REZERVASYON
İNDİRİMLERİNİ KAÇIRMAYIN
HEMEN 444 0 484'Ü ARAYIN!**

tbt. [tatilbudur.com](https://www.tatilbudur.com)

#dahafazlatatil

Gençlerin Avrupa Günlüğü

Yeni Üfuklar

ERASMUS+
İNSAN

ERASMUS+
iNSAN

Önsöz

CHRISTIAN BERGER

Büyükelçi

*Avrupa Birliği Türkiye
Delegasyonu Başkanı*

Avrupa Birliği'nin Erasmus programı, otuz yılı aşkın bir süredir, gençlerin yurtdışında eğitim ve öğrenim görmelerini, eğitim vermelerini, çalışma ve gönüllü faaliyetlere katılmalarını sağlayarak fırsatlar sunmaktadır. Erasmus, gençleri bir araya getirip birlikte çalışmalarını desteklemek suretiyle onların daha iyi bir toplumun inşası sürecinde güçlendirilmelerinde kilit rol oynamaktadır.

1987 yılında üniversite öğrencilerine dönük yalnızca birkaç bin katılımcının yer aldığı mütevazı bir hareketlilik projesi olarak başlayan bu süreç, Avrupa Birliği'nin en başarılı programlarından biri haline dönüşmüştür. Farklı milletler ve kültürler arası değişimi kolaylaştırmak yoluyla Erasmus Programı, dokuz milyonu aşkın katılımcının mesleki ve özel hayatını zenginleştirmiş, ufuklarını açmış, hoşgörüyü ve farklılıkları desteklemiştir.

Başlangıcından bu yana giderek daha kapsamlı bir girişime dönüşen program, üniversite öğrencilerine yönelik fırsatların yanı sıra, mesleki eğitim alanında öğrenciler ve çıraklar için değişim, gönüllülük programları, kurum çalışanları için değişim olanakları sunmaktadır. Eğitim, öğretim, gençlik ve spor alanındaki tüm girişimleri tek bir AB çerçevesi altında bir araya getirmek amacıyla

2014'te Erasmus+ Programı oluşturulmuştur. 2020'ye kadar devam edecek olan 14.7 milyar avro bütçeli bu program, 4 milyonu aşkın insana yurtdışında eğitim ve öğrenim görme, iş tecrübesi kazanma ve gönüllü faaliyetlerde bulunma imkânı sunacaktır. Geleceğin liderleri olacak bu kişilere yaptığımız yatırımdan daha kıymetli başka bir yatırım düşünemiyorum.

Erasmus+'tan en çok faydalanan ülkelerden birisi de, programa 2004 yılında katılan Türkiye'dir. AB'de olduğu gibi, burada da Erasmus'a ilgi çok yüksektir. Türkiye'ye tahsis edilen 830 milyon avroyu aşkın bütçe ile 2004-2015 yılları arasında yaklaşık yarım milyon Türk vatandaşı programdan faydalanmış ve AB ve diğer ülkelerden 55 binden fazla kişi de Türkiye'yi ziyaret ederek keyifli bir zaman geçirme şansına sahip olmuştur.

Erasmus desteğiyle 30 yılı aşkın bir süredir yürütülen hareketlilik ve işbirliği programları, bize toplumlarımızın geleceğini şekillendiren 9 milyonu aşkın bireyden oluşan açık fikirli ve girişimci bir nesil kazandırmıştır. Katılımcılardan bazılarının TRT Haber'de her cumartesi saat 22.20'de yayınlanan yeni televizyon programı "Erasmus+İnsan"da deneyimlerini paylaştıklarını görmekten büyük bir memnuniyet duyuyorum.

Erasmus Programı'nın tanıtımını amaçlayan bu kitap, Türkiye'den katılımcıların ilham veren başarı hikâyelerini ve Erasmus+'ın sağladığı katkıları anlatmak için hazırlanmıştır.

Projeye katkı sağlayan ve emeği geçen herkesi tebrik ediyor ve teşekkür ediyorum. Bu vesileyle, Erasmus+ için ortaya koydukları mükemmel özveri, işbirliği ve çabalardan ötürü ayrıca AB Bakanlığı'na, Ulusal Ajans'a ve Türk üniversitelerine de teşekkürlerimi sunuyorum.

İçindekiler

ÖNSÖZ

MUŞ KANSERLE SAVAŞ.....	6-11
ANTALYA ALMANYA'DAN SAĞLIKLI YAŞAM KOÇU	12-17
BRAGA SAÇLARDA SON MODA, HEDEFLERİ AVRUPA	18-23
BİLECİK E-MEDİVİP BİLECİK'TE HAYATA GEÇTİ	24-27
CASTELO BRANCO PORTEKİZ'DE BİR YIL MÜZİK.....	28-31
ÇANAKKALE ÇOCUKLAR HER GÜN HAREKET EDİYOR, YA SEN?.....	32-35
GAZİANTEP GAZİANTEP KÜLTÜRÜ, GÖNÜLLÜLERLE BULUŞUYOR	36-41
DENİZLİ KANSERİ 'CÜCE'YLE VURACAKLAR.....	42-45
İSVEÇ ÖNCE KENDİSİ GÖÇMENDİ, ŞİMDİ GÖÇMENLERE EL VERİYOR	46-51
ANKARA CAMIN BÜYÜLÜ DÜNYASINDA EL ELE	52-55
KÜTAHYA ARA DEĞİL ARANAN ELEMEN OLACAKLAR.....	56-61
LYON FRANSA'DA SAMSUNLU BİR ÖĞRETMEN	62-65
MONTENDRE BİRLİKTE YAŞAMAYI ÖĞRENİYORLAR	66-71
PRAG GELECEĞİN AŞÇILARI YETİŞİYOR	72-75
WOLIMIERZ / POLONYA SANAT GALERİSİ TREN İSTASYONU	76-81
PRAG ELAZIĞLI SİNEMA TV ÖĞRENCİLERİNİN PRAG MACERASI	82-85
VİYANA DÜZCE'NİN ÖZEL ÖĞRENCİLERİ	86-91
ZONGULDAK BEYAZ HACKER İŞBAŞINDA	92-95

Erasmus+ hakkında

Bu kitapta sayısız başarılı projelerinden bazı örnekler bulacağınız “Erasmus+ Programı”, Avrupa Birliği’nin eğitim, gençlik ve spor alanlarında 2014-2020 yılları arasında uyguladığı bir hibe programı.

1987 yılında sadece yükseköğretim alanında 3 bin öğrencinin hareketliliği ile başlayan Erasmus Programı, zaman içerisinde eğitimin diğer alanlarını ve gençliği de kapsayarak sürekli gelişti. Socrates, Leonardo da Vinci, Hayatboyu Öğrenme ve Gençlik adları altında yedişer yıllık periyotlarla uygulanan program, 2014-2020 dönemi için “Erasmus+” adı altında yeniden yapılandırıldı.

Erasmus+ Programı; eğitim, gençlik ve spor alanlarında farklı yaş grupları ve farklı hedef kitlelere yönelik destekler içeren çatı programın genel adı. Program ile bireylere yaş ve eğitim geçmişlerine bakılmaksızın yeni beceriler kazandırılması, kişisel gelişimlerinin desteklenmesi ve istihdam edilebilirliklerinin artırılması hedefleniyor. Ayrıca kurumlara, kuracakları işbirlikleri yoluyla sektörlerinde ilerleme ve kurumsal kapasitelerini geliştirme fırsatları sunuluyor.

Erasmus+ Programı içerisinde, okul eğitimi, yükseköğretim, mesleki eğitim, yetişkin eğitimi ve gençlik alanına yönelik desteklerle birlikte spor alanındaki projelere de hibe desteği sağlanmaktadır.

Erasmus+ Programı ülkemizde Türkiye Ulusal Ajansı tarafından yürütülüyor. Türkiye, proje başvurusu sayısı bakımından katılımcı 33 ülke arasında ilk sırada yer alıyor. 2017 sonu itibarıyla Erasmus Programı’yla yurtdışına gidenlerin sayısı 450 bini aştı. Programın Türkiye’de uygulanmaya başlandığı 2004’ten bugüne kadar 28 binden fazla proje için 900 milyon avronun üzerinde hibe alındı. Programın 2014-2020 dönemi için bütçesi 14,7 milyar avro. Bu rakamın 800 milyon avrosunun Türkiye’de kullanılması planlanıyor.

İnsanların iş bulma şanslarını artırmaları, sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin yeni bir perspektif geliştirmeleri, yeni bir dil öğrenmeleri veya gönüllülük ile ilgili yeni bir motivasyon kazanmaları... Erasmus+ buna benzer daha birçok başarı hikâyesi üretti. Bugüne kadar toplam 9 milyon kişinin hayatına dokunan Erasmus+ Programı hakkında detaylı bilgi için Türkiye Ulusal Ajansı’nın sitesini ziyaret edebilirsiniz: www.ua.gov.tr

Muş

Uluslararası gönüllülerle birlikte
sağlık için mücadele ediyorlar

Kanserle savaş

Yaşantısını Muş'ta sürdüren Salih Yüce, bir gün kendini iyi hissetmeyince doktora gider. Doktor birkaç tetkikten sonra kötü haberi Yüce'ye vermek zorunda kalır. Yumuşak doku kanserine yakalanmıştır. Hastane çıkışında Yüce bu hastalıkla mücadele etmeyi kafasına koyar ve dediğini yaparak kanseri yenmeyi başarır. Bu talihsiz olaydan sonra kanserle savaşmayı, bunu bir dernek kurarak herkese öğretmeyi kendine amaç edinir. Bugün Avrupa Birliği'nden gelen gönüllülerle birlikte hiç durmadan bu amaca hizmet ediyor.

Salih Yüce'nin genç yaşında yumuşak doku kanserine yakalandığını öğrendiğinde aldığı karar, hastalıkla sonuna kadar mücadele etmek olur. Uzun ve zorlu bir mücadele sonunda kanseri yenmeyi başarır. "Ben yendiysen tüm gençler bu hastalıkları yenebilir" diye düşünüp kanserle savaşmayı, bunu bir dernek kurarak herkese öğretmeyi kendine amaç edinir.

Gençlere ve geniş kitlelere ulaşmanın yolunu arayan Salih Yüce, Avrupa Birliği Erasmus Plus programları ile tanışır. Avrupa Gönüllü Hizmeti Programı'nın kendisini pek çok gençle buluşturacağını fark eden Yüce, gönüllülerle birlikte hedefe çok daha kolay ulaşacağını düşünür.

2006 yılında Genç Birikim Derneği'ni kurup, bir proje hazırlayarak Ulusal Ajans'a başvurur. Amacı, imkânların oldukça kısıtlı olduğu Muş şehrinde, uluslararası bir hareketlilik sağlamaktır. Hazırladığı proje, Avrupa Birliği Erasmus Plus Programı'ndan onay alır.

Genç Birikim Derneği'nin bir amacı da Muş'ta gençleri kendilerini geliştirebilecekleri etkinliklere yönlendirmek ve sağlıklarını koruma konusunda bilinçlendirmek.

Avrupa Gönüllü Hizmeti Programı'yla Erasmus+ için gelenler Muş'ta çeşitli eğitim etkinliklerine katıldı.

Aldığı hibe destekleriyle Avrupa Gönüllü Hizmeti'yle buraya gelenleri Muş'ta misafir etmeye başlar. Yüce, dernek üyesi gençler ve gönüllülerle yürüttükleri çalışmaların hedefini şöyle sıralıyor:

"Gençler arasında hoşgörü, saygı ve dostluk ilişkilerini geliştirmek ve bilinçli birey olmalarını sağlamak, gençlerin yeteneklerini eğitim yoluyla desteklemek, gençliğin iş yaşamına olduğu kadar toplumsal yaşama da başarılı bir şekilde katılmasına ve uyum sağlmasına yardımcı olmak."

Bunların dışında bir de hiç ihmal etmedikleri "gençleri başta kanser hastalığı olmak üzere, her türlü sağlık tehdidine karşı korumak ve bilinçlendirmek" hedefi de var.

Muş'a gelen gönüllüler, yapılan planlamayla önce Türkçe dersleri alıyor. Daha sonra köy ziyaretleri, şehir içinde dil öğretimi, oyunlar, tanıtımlar olmak üzere çeşitli aktivitelere katılıyor. Dernek üyesi genç köy öğretmenleriyle bir araya gelen gönüllüler bazen derslere girip öğrencilerle buluşuyor, bazen çiftçilerle tarlaya gidiyor. Salih Yüce'nin kansere yakalanması, ardından bu hastalığı yenerek, yaşadığı şehirde bu hastalıkla savaşmak için dernek kurması ve harekete geçmesinin Erasmus Plus'a uzanan öyküsü böyle.

Genç Birikim Derneği

Genç Birikim Derneği, 2006 yılında bir grup genç ve kanser hastası tarafından gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlayabilmek amacıyla Muş'ta kuruldu.

Projenin amaçları

- Genç sağlığı konusunda farkındalık yaratmak.
- Özellikle kanser konusunda gençlerde farkındalık yaratmak.
- Gönüllülük çalışmalarına Avrupa öğesi katmak.
- Gençlik bilgilendirmesi çalışmalarının kalitesini yükseltmek.
- Olanacağı kısıtlı gençlere gönüllülük faaliyetleri konusunda imkân sağlamak.
- Gönüllüye çalışma alanlarında bilgi ve beceri kazandırmak.
- Gençlik programı ve deneysel öğrenme süreçlerine katkıda bulunmak.
- Gönüllünün yaratıcılığını geliştirmek.
- Gençlere alanlar açarak sağlıklı yaşamı desteklemek.

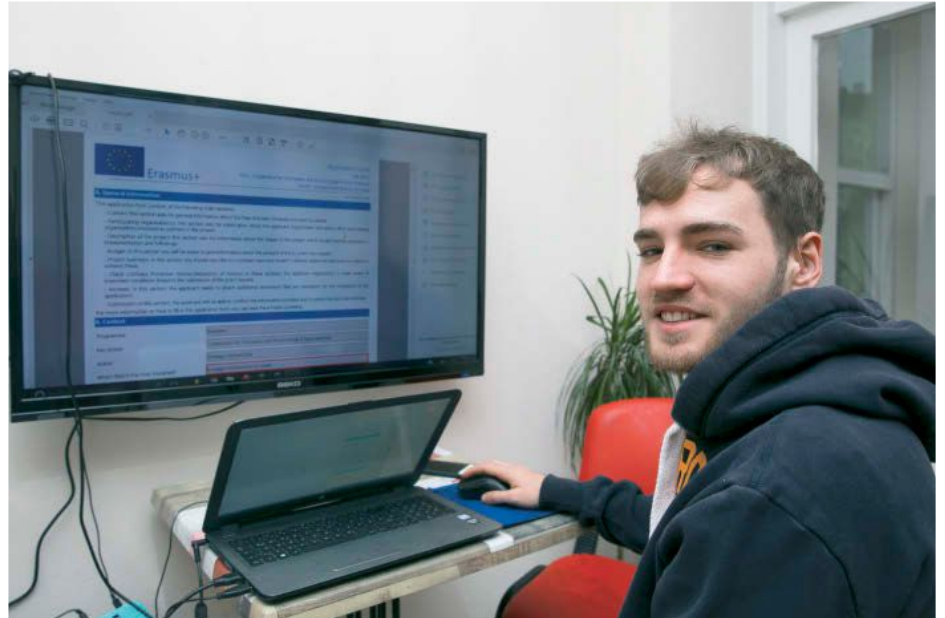
Antalya

Erasmus Plus ile hem
öğrenmeye, hem
öğretmeye geldi

Almanya'dan sağlıklı yaşam koçu

*Erasmus Plus proje gönüllüsü olarak
Türkiye'ye gelen Tim-Niklas Anstipp, hem
ülkeyi ve kültürü tanıyor, hem de gençlere
spor ve sağlıklı yaşam koçluğu yapıyor.*

Lykia İzcilik ve Doğa Sporları Kulübü Derneği Başkanı Osman Pişirici ve projenin Alman ortağının yaptığı görüşmeler sonucu Tim-Niklas Anstipp gönüllü olarak Antalya'ya geldi.

Lykia İzcilik ve Doğa Sporları Kulübü Derneği Başkanı Osman Pişirici, derneğin faaliyetlerini uluslararası boyuta taşımak için kolları sıvadığında ilk aklına gelenlerden biri de Avrupa Birliği programlarıydı. Herkes için spor, sosyal katılım ve sağlıklı toplum hedefiyle hazırladığı projeler Avrupa Birliği Erasmus Plus Programı'nda kendine yer buldu ve kabul edildi. Pişirici, proje ortağı Alman Soziales Friedensdienst Bremen e.V Bremen kuruluşu ile yapacağı çalışma için 8 bin avro finansman almış. İkili görüşmelerden sonra Almanya'dan Antalya'ya gönüllü bir genç gönderilmesine karar verilir.

Böylece Tim-Niklas Anstipp adındaki Alman genç Antalya'ya gelerek bir yıl sürecek programına başlar.

Anstipp özellikle yüzme dalında uzman bir sporcu, bu bilgisini Antalya'da paylaşmak için Akdeniz Üniversitesi yüzme havuzunun yolunu tutar. Tek başına Antalya'da yaşamak Anstipp için kolay olmasa da Alman genç

teknoloji sayesinde, ailesiyle ve dostlarıyla sürekli iletişimini sürdürüyor. Yeni bir ülke, öğrenmeye açık bir toplum, Anstipp'e de çok ilginç gelmişe benziyor. Üstelik şimdi hem yeni bir kültürü tanıyor ve dilini öğreniyor, hem de büyük bir deneyim kazanıyor.

Şimdilerde Alman gencin günleri, yürüyüş, yüzme gibi rahatlıkla yapılabilen sporlar hakkında bildiklerini Antalyalı gençlere öğretmekle geçiyor.

Projeji hazırlayıp, hayata geçiren Osman Pişirici şunları söylüyor: "Herkes için spor, sosyal katılım ve sağlıklı toplum isimli projemiz, bir Erasmus ve Avrupa Gönüllü Hizmeti Projesi. Amacı, Antalya'nın dezavantajlı bölgelerinde yaşayan ve spor ve sağlıklı yaşamdan uzak gençlerin, spor vasıtasıyla sosyal katılımlarını

sağlamak ve bu gençleri Almanya'dan gelecek olan genç gönüllümüz ile bir araya getirerek onların, Avrupa vatandaşlığı fikrine sahip olmalarını, farklı kültürleri tanımalarını, dil iletişim becerilerini geliştirmelerini ve öğrenme süreçlerine Avrupa boyutu katmalarını sağlamak.

Projemize Almanya'dan bir gönüllümüz 365 günlük uzun dönem faaliyeti için geldi ve çalışmalarını sürdürüyor.

Gönüllümüz yerel ve uluslararası spor yolu ile sağlıklı yaşam ve aktif katılım hakkındaki bilgilerini dezavantajlı genç ve çocuklarla paylaşıyor. Projemizde çalıştığımız hedef kitle genel olarak sosyal ve ekonomik açıdan dezavantajlı gençler.

HERKES İÇİN SPOR, SOSYAL KATILIM VE SAĞLIKLI TOPLUM

*(SPORTS FOR EVERYONE -FOR SCOCIAL INCLUSION and
HEALTHY SOCIETY)*

Ev Sahibi Kuruluş: Lykia İzcilik ve Doğa Sporları
Kulübü Derneği Antalya/Türkiye

Gönderen Kuruluş: Sozialer Friedensdienst
Bremen e.V Bremen/Almanya

Proje Süresi: 12 ay

Braga

Erasmus Plus Programı'yla
Eskişehir'den Portekiz'e

Saçlarda son moda, hedefleri Avrupa...

Eskişehir Şehit Hasan Önal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencisi 10 genç kız, Erasmus Plus projesiyle Portekiz'in Braga kentine staj yapmaya gitti.

Eskişehir Şehit Hasan Önal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri, öğretmen ve yöneticilerinin hazırladığı Erasmus projesiyle geldikleri Portekiz'de iki ülke arasında köprü kurdu.

Portekiz'in Atlas Okyanusu kıyıları. Porto yakınlarında bir yer. Bir grup genç kız şubat ayı olmasına rağmen, azgın dalgaların vurduğu sahilde çığlıklar atarak ayaklarını suya sokup eğleniyor. Bu genç kızlar, Eskişehir'den Erasmus Plus projesiyle eğitimini gördükleri güzellik uzmanlığı ve kuaförlük alanında staj yapmaya Portekiz'e geldi. Hemen hepsi ilk kez yurtdışına çıkıyordu. Hatta içlerinden Edanur Demirkol ve Özlem Gür, denizi ilk defa Portekiz'de gördü. İki kızın denizle buluşması, üstelik bunun Atlas Okyanusu olması görülmeye değer bir sahneydi.

Eskişehir Şehit Hasan Önal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencisi bu genç kızlar, öğretmen ve yöneticilerinin hazırladıkları Erasmus + projesiyle Portekiz'in Braga şehrinde güzellik salonlarında staj yaptı. Öğrenciler, stajdan kalan zamanlarını da ülkenin değişik yörelerini gezerek değerlendirdi. Müdür Yardımcısı Ersin Kökten ve İngilizce Öğretmeni Çiğdem Altun ile birlikte çocuklara refakat eden Müdür Ebru Dedeoğlu, Portekiz öyküsünü şöyle özetliyor:

Öğrenciler Braga'da hem güzellik uzmanlığı ve kuaförlük alanında mesleki deneyim kazandı, hem de farklı bir kültürle tanıştı.

Öğrencilerin Portekiz'de ziyaret ettiği yerlerden biri de Atlas Okyanusu kıyılarıydı. İçlerinde denizi ilk kez burada görenler de vardı.

“Geçtiğimiz yıl Erasmus Plus projelerine katılma kararı aldık. Alan olarak güzellik ve saç bakımını seçtik. Ardından da ‘Saçlarda Son Moda, Hedefimiz Avrupa’ adlı projemizi hazırladık. Proje, Ulusal Ajans tarafından onaylandı ve hibe almaya hak kazandı. Öğretmen arkadaşlarımız kızlarımızı mesleki ve İngilizce sınavlarından geçirdi. Kazanan 10 öğrenci, 60 saat İngilizce eğitimi gördü. Bununla birlikte çocuklarımız için buraya gelmeden önce gerekli her türlü hazırlığı yaptık. 10 günlük bir program için Braga’ya geldik. İkişerli gruplar halinde beş kuaföre paylaştırıldılar. Her türlü imkândan yararlandılar. Çok başarılı bir program oldu. Bizim öğrenciler burada hem öğrendi, hem de kendi bildiklerini öğrettiler. Sadece mesleki açıdan değil, özgüven anlamında da çok şey kazandılar. Eskişehir dışına çıkmamış çocuklarımız vardı aramızda. Deniz görmemiş, uçağa binmemiş çocuklardı bunlar. Amacımıza ulaşmış bir şekilde ülkemize döneceğimiz için de hepimiz çok mutluyuz.”

Yaklaşık 20 bin avro bütçeyle yola çıkan on öğrenci ve üç yöneticiden oluşan grup, Braga şehrinde unutamayacakları zamanlar geçirdi. Üstelik içlerinden bazıları iş teklifi bile alarak Türkiye’ye hiç unutamayacakları anılarla döndü.

Bilecik

Tıpta yeni online öğrenme platformu

E-medivip, Bilecik'te hayata geçti

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Erasmus Plus Programı kapsamında Avrupa Birliği'nden aldığı hibeyle başarılı bir projeyi uygulamaya koydu. Üniversite, hazırladığı bir web sitesiyle, tıp ve sağlık alanında öğrenci ve çalışanlara ihtiyaç duydukları her türlü bilgiyi sunuyor. "e-medivip" adlı bu site, herkese açık ve ücretsiz.

Osmanlı Devleti'nin manevi kurucusu kabul edilen Şeyh Edebali ismi, doğup büyüdüğü şehir olan Bilecik'te pek çok yere damga vurmuş. Bunların en büyüğü de, Şeyh Edebali Üniversitesi... Bilecik'e hâkim konumda ve birbirinden bağımsız bloklardan oluşan modern bir üniversite ve Bilecik'in gurur duyduğu bir eğitim kurumu.

Üniversite, yaptığı bilimsel çalışmalarla son dönemde adını duyurmaya başladı. Özellikle proje ortağı yedi kuruluşla birlikte yürüttüğü ve Avrupa Birliği fonlarından yararlandığı bir çalışma dikkat çekti... Bu projenin adı "E-Learning Platform for Medical Informatics to Improve Vocational and ICT Practice". Türkçe olarak, tıp bilişiminde mesleki ve iletişim teknolojileri becerilerinin artırılması için e-öğrenme platformu.

Proje ekibi

Yrd. Doç. Dr. Emre Dandıl (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Sarıbiyık (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. Utku Şenol (Tıp Bilişim Derneği)

Proje, bir web portalı. Herkese açık olan web sitesinde sağlık alanında çalışanların ve öğrenim görenlerin mesleki yeterliliklerini geliştirmesine yönelik bilgiler bulunuyor. Bir tıp öğrencisini ele alacak olursak, mesleğinde ek bilgi gereksinimi duyuyorsa, ki bu bir hastalık ya da bir tıbbi cihazın kullanımı olabilir, aradığını bu sitede rahatlıkla bulabiliyor. Bir pratisyen doktor, bir hasta muayenesi sırasında aklına bir soru takılırsa, hemen bu internet sitesine girerek destek bilgilere ulaşabiliyor. Aslında bu çalışma sadece tıp öğrencileri ve çalışanlarına değil, herkese açık. İnternete girip “emedivip.com” adresini yazdığınızda, aradığınız bilgilere rahatlıkla ulaşabiliyorsunuz.

Projenin amaçları arasında tıp bilişimi alanında uluslararası düzeyde mesleki yeterliliği artırmak da var. Bu projenin Türkiye’den ortakları Sakarya Üniversitesi, Tıp Bilişimi Derneği ve Bandırma Akşemsettin Sağlık Meslek Lisesi. Yurtdışından iki ortağı ise İspanya’dan Ciber (Centro de Investigación Biomedica en Red) ile Almanya’dan Arda Beratung und Bildung kuruluşları.

Proje ile yapılan çalışmalar

Tıp çalışanlarının ve bu alanda öğrenim görenlerin mesleki yeterliliklerinin artırılması için hazırlanan web sitesi, bir e-öğrenme ortamı. Buradan her türlü tıbbi bilgiye rahatlıkla ulaşıyor. Ayrıca yine proje kapsamında uluslararası konferanslar düzenleniyor. Mesleki yeterliliklerin belirlenmesi ve tıbbi cihazların kullanımı konusunda da eğitim veriliyor.

Web

Erasmus Plus Stratejik Ortaklıklar Programı’ndan yararlanılarak kurulan bu projenin web sitesini incelemek ve yararlanmak isteyenler için adresler:
<http://emedivip.com> (ana sayfa)
<http://emedivip.com/LMS/> (E-ders modülleri)

Projenin yürütücüsü Yrd. Doç. Dr. Emre Dandil şunları söylüyor: "Avrupa Birliği Erasmus Plus Programı'ndan projemiz için 217 bin 435 avro hibe aldık. Projemize kısaca elektronik öğrenme diyoruz. Web sitesi kurarak, bir sanal platform hazırladık. Kişiler buraya girerek, hangi alanda kendilerini eksik hissediyorlarsa bilgilerini artırıyorlar. Burada modüller, video çekimleri, animasyonlar, sunumlar, metin belgeleri var. Alanında uzman kişilerle yapılmış söyleşiler bile bulunuyor. Burada iki modül, tamamen öğrencilere yönelik. Diğerleri tüm sağlık çalışanlarını ilgilendiriyor. Herkese açık. Ücretsiz olarak herkes buraya üye olup buradaki eğitimleri takip edebilir."

Projenin ortakları, bu projeye kendi uzmanlık alanlarından katkılar sağlamış durumda. Türkçe, İngilizce, Almanca ve İspanyolca olarak dört farklı dilin kullanıldığı bu e-learning projesi, her geçen gün, kullananlardan da gelen yorumlarla, kendini geliştirerek gittikçe büyüyor. Böylece sağlık alanıyla ilgili herkesin yardımcısı olmaya devam ediyor.

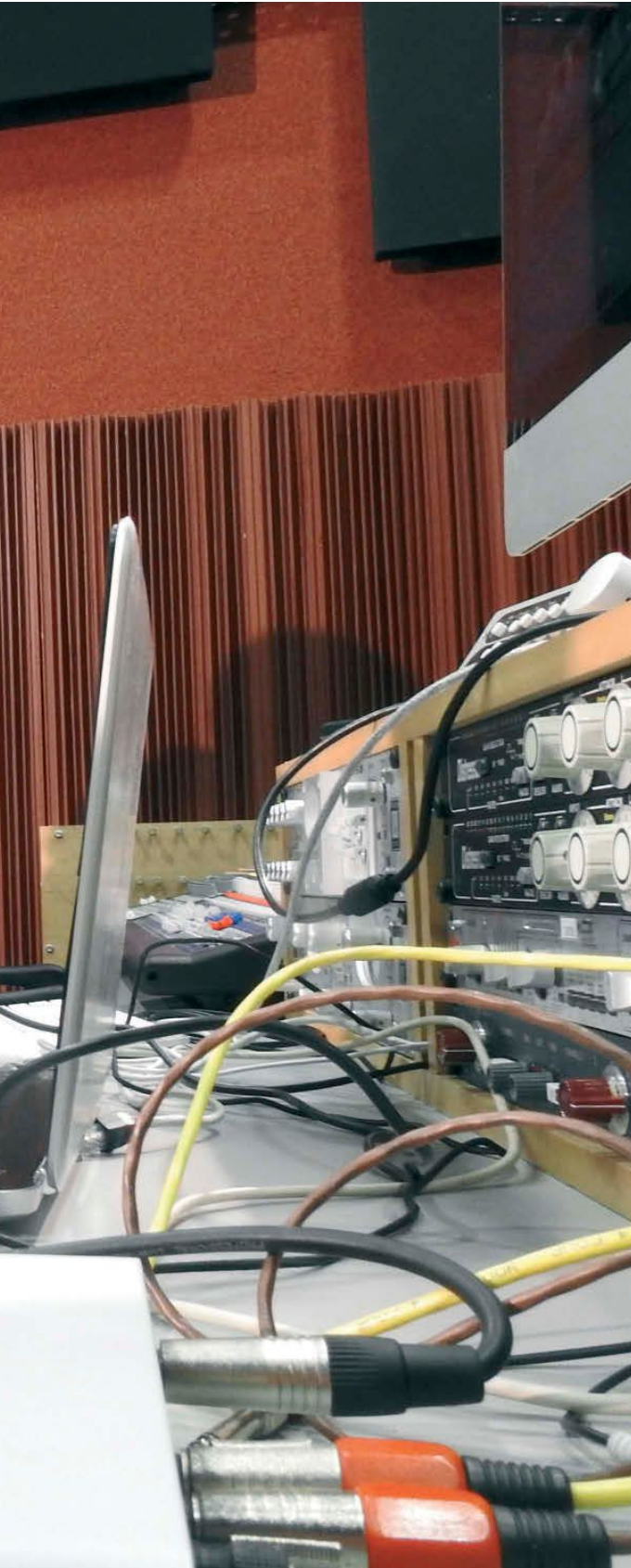

Herhangi bir hastalık hakkında bilgidan bir tıbbi cihazın kullanımına dek çok geniş bir içerik emedivip.com adresinde yer alıyor.

Castelo Branco

Müzik teknolojisi eğitimi

Portekiz'de bir yıl müzik

Erasmus Plus, Sivaslı bir genci Portekiz'in Castelo Branco şehrine kadar ulaştırdı. Sivas'ta müzik teknolojisi okuyan genç öğrenci Alperen, gününün büyük kısmını okulun stüdyolarında geçiriyor. Hem öğreniyor ve deneyim kazanıyor, hem de yerel rock ve metal gruplarıyla tanışıyor.

Portekiz'de küçük bir şehir Castelo Branco. Tarihi yapılarla modern binaların iç içe geçtiği sevimli bir yer. Pek fazla turizm hareketinin olmadığı bu şehirde uzunca saçları, deri ceketiyle uzaktan bile adeta "ben müzisyenim" diyen bir de Türk genci yaşıyor. Adı Alperen Akpınar. Yaşı 21. Erasmus Plus Programı kapsamında üniversite eğitiminin bir yılını bu Portekiz şehrinde geçiriyor.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Müzik Teknolojisi Bölümü'nde okuyan Alperen Akpınar, müzik bilgisini geliştiriyor, yeni insanlarla tanışıyor, bambaşka bir kültürle buluşuyor.

Akpınar'ın Portekiz günlerini anlatırken, mutluluğu gözlerinden okunuyor: "İlişkiler ve biraz da kendimi bulmam açısından buraya gelip yaşamamın bana çok büyük katkısı oldu. Ayrıca İngilizceyi ilerletmem için de iyi bir şans. Farklı bakış açıları yakalamış oldum. Burası bana Türkiye'de

izleme şansı bulamayacağım küçük rock ve metal gruplarını takip etme açısından da çok faydalı oldu. Burada çok dersim olmasına rağmen, esnek bir eğitim sistemi var. Genelde uygulamalı olarak çalışıyoruz. Belli birkaç temel ders dışında bizi özgür bırakıyorlar. Türkiye’de hiç kayıım olmadan bütün kredilerimi de saydırabildiğim için oldukça faydalı bir yıl geçiriyorum.”

Alperen Akpınar, okumanın dışında Portekiz’de bazı iş olanakları da yakalamış. Buraya gelen bir İngiliz grubuna yardımcı prodüktör olarak katkı vererek biraz harçlık da kazanmış. Bu yaptığı işler, uzman olmak istediği mix ve mastering alanında da deneyim kazanmasını sağlamış.

Türkiye’de de altı albüm kaydeden ve birkaç single yayınlayan Alperen Akpınar’ın, döndüğünde artık kendisine açılan yepyeni kapılarla karşılaşması hiç de sürpriz olmayacak gibi duruyor.

Çanakkale

Çanakkale'nin güçlü çocukları

Çocuklar her gün hareket ediyor, ya sen?

Günümüz toplumlarında çocukların daha az hareket ettiği, daha az spor yaptığı ve obezitenin hızla yaygınlaştığı gerçeğinden hareket eden Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, hazırladığı "Güçlü Çocuklar" Erasmus + projesi ile yüzlerce çocuğu sporla tanıştırdı. Dört Avrupa ülkesinin de destek verdiği proje ile yalnız çocuklar değil, öğretmen ve veliler de eğitim aldı.

Türkiye Çocukluk Çağı Obezite Araştırması 2016 raporuna göre, çocuklarda obezite oranı yüzde 10'a ulaşmış durumda. Yani her 10 çocuktan biri obez. Bu gerçekle mücadele etmek için Çanakkale 18 Mart Üniversitesi tarafından hazırlanan projenin temel hedefi özellikle erken dönemde hareketli bir çocukluk geçirilmesi konusunda farkındalık yaratmak. Çünkü bu hareketlilik sadece duygusal ve fiziksel gelişmeyi değil, sosyal gelişimi de etkiliyor.

İtalya, Belçika, Almanya ve Letonya'dan çeşitli kurumların katılımcı olduğu proje kapsamında Çanakkale'de anaokulları ve ilkokullarda öğretmenler için eğitim seminerleri düzenlendi, çocuklara düzenli spor alışkanlığı kazandırıldı.

Çok Amaçlı Erken Çocukluk Eğitimi Merkezi'nde dört-altı yaş arasındaki toplam 120 çocuk, aile ve 200'e yakın hizmet öncesi öğretmen adayına eğitim sağlandı. İstiklal İlkokulu'nda altı-sekiz yaş arası çocuklara Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri tarafından haftalık spor ve hareket dersleri verildi. "Sağlıklı Ayaklar", "Tavşan-Doktor Draması", "Define Avı" gibi oyunlarla denge, göz-el koordinasyonu ve sosyal oyunlara yönelik hareket etkinlikleri gerçekleştirildi. 50'den fazla öğretmen ve öğretmen adayına eğitim seminerleri düzenlendi.

Proje sonunda altı-sekiz yaş arası çocuklar öğrendikleri aktiviteleri tüm Çanakkalelilerin davetli olduğu bir törenle sergilediler...

Gaziantep

“Avrupa Gönüllü Hizmeti
ile Geniş Ufuklara...”

Gaziantep kültürü, gönüllülerle buluşuyor

Türkiye, Erasmus Programı'nın en aktif ülkelerinin başında geliyor. Gaziantep ise Türkiye'deki en aktif şehirlerden biri. Çok sayıda sivil toplum örgütü ve eğitim kurumu Erasmus projelerine imza atıyor. Gaziantep Taşev Kültür ve Gençlik Derneği bu örgütlerden birisi. Dernek kurulduğu 2007 yılından bu yana Avrupa ülkelerinden 800'den fazla gönüllü genci ağırladı. 300'den fazla Gaziantep'li genç de gönüllü olarak AB ülkelerinde çalıştı.

Gaziantep'te dolaşırken gözünüzü restoranlardan, güzel yemeklerden ve baklavacılarından alabilirsiniz, şehrin aynı zamanda birbirinden güzel konaklarla dolu olduğunu da görürsünüz. Taşev de bunlardan sadece birisi. Şehrin merkezinde bulunan Taşev'in demir kapısını çalarsanız, muhtemelen sizi pek de

Gaziantep'liye benzemeyen bir genç karşılayacaktır. Kırık Türkçesiyle sizle iletişim kurmaya çalışan bu genç, Erasmus Plus programlarından biriyle şehre gelen Avrupalı bir öğrencidir.

Taşev'in hikâyesini, derneğin proje koordinatörlerinden Şevket Yılmaz'dan dinleyelim: "Liseyi bitirdiğimde, Erasmus yoluyla Portekiz'e gitmiştim. Orada, çeşitli ülkelerden gelen gençlerle yaşadıklarımdan, gördüklerimden çok etkilendim. Hayatım değişti diyebilirim. Üniversite yıllarımda Erasmus ile ilişkimi kesmedim. Çeşitli ülkelere gittim. Amatör olarak projelerde çalıştım. Son üç yıldır da Taşev Gaziantep Eğitim ve Gençlik Derneği'nde çalışıyorum. 2007 yılında kurulmuş bir dernek. O yıldan beri 800'ün üzerinde genci Gaziantep'te misafir etmiş bir dernek. Bunun dışında, Türkiye'den de 300 genci, çeşitli Avrupa ülkelerine göndermiş bir kurum."

Taşev, Erasmus Plus kapsamında birçok projeyi birlikte yürütüyor.

İtalyan Elena Salave ve Macar Fanni Könyü, "Avrupa Gönüllü Hizmeti ile Ufkunu Genişlet" Programı'yla altı ay için Gaziantep'e geldi ve mutfaktan mozaiğe yöre kültürünü tanıdı.

Taşev Eğitim Kültür ve Gençlik Derneği

Proje Süresi: 20 ay

Proje Koordinatörü: İhsan Mercan

Gönüllüler: Elena Sala (İtalya), Fanni Könnyü (Macaristan)

Projenin amacı

Expand Your Horizon with EVS (Ufkunu Avrupa Gönüllü Hizmeti ile Genişlet) isimli proje, farklı kültürlerle sahip gençlerin bir araya gelerek birbirlerini daha iyi ve yakından tanımalarına olanak sağlamak, karşılıklı anlayış duygusunun güçlenmesine yardımcı olmak ve imkânı kısıtlı, özellikle sığınmacı çocuklarla Avrupalı gençler arasında bir dayanışma köprüsü kurmak amacıyla hazırlandı.

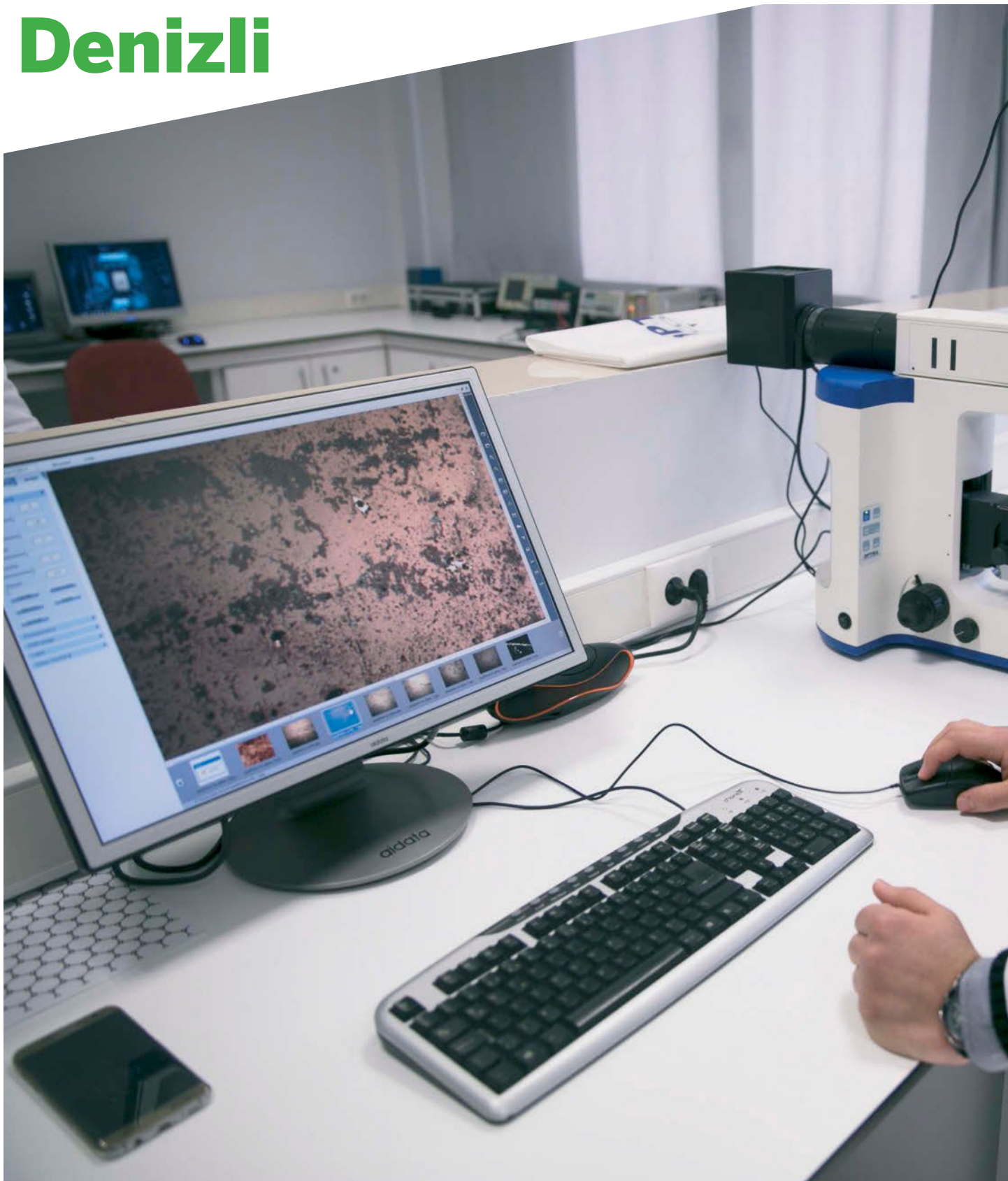

“Avrupa Gönüllü Hizmeti ile Ufkunu Genişlet (Expand Your Horizon with EVS)” bunlardan biri. İtalyan Elena Sala ve Macar Fanni Könnü bu programla Gaziantep’e gelen iki gönüllü genç.

Gaziantep’e altı ay için gelen Sala ve Könnü, Gaziantep kültürünü öğreniyor; Bakırcılar Çarşısı’nda kazan işliyor, Baklava Müzesi’nde hamur açıyor, mozaik kursu alıyorlar.

Diğer taraftan da kendi kültürlerini ve yaşam tarzlarını Antep’li gençlerle paylaşan gönüllüler, ayrıca sığınmacı Suriyeli çocukların psiko-sosyal yönden desteklenmesi için de uğraş veriyorlar. Küçük sığınmacılarla kültür evlerinde buluşup onlarla müzik yapıyorlar, mozaik üretiyorlar.

Denizli

Nano teknoloji araştırmaları

Kanseri “cüce”yle vuracaklar

Pamukkale Üniversitesi'nin 2016'da hazırladığı UNINANO isimli proje, Avrupa Birliği Erasmus Plus kapsamında kabul edildi. Gelen 200 bin avro yardımıyla üniversitenin laboratuvarları yenilendi, çalışmalar başladı. Şimdi öğretim üyeleri, öğrenciler yoğun bir uğraş içinde nano teknolojiyi kullanarak hem teknolojik ürünler, hem de kansere karşı yeni tedavi yöntemleri bulmak için çalışıyor.

Avrupa Birliği ve nano teknoloji

Avrupa Birliği, 7. Çerçeve Programı'nda malzeme bilimi ve nano teknolojiyi öncelikli alanları arasına alarak araştırmalara altı yıllık süre için 4.8 milyar avro kaynak ayırdı. Türkiye de nano teknoloji çalışmalarını için 200 milyon dolar bir bütçe ayırmış durumda.

Sırtını tepelere yaslamış, Denizli'ye hâkim bir konuda Pamukkale Üniversitesi. Onlarca binası, binlerce öğrencisi ile şehre hayat katan bir eğitim yuvası. Teknoloji Fakültesi'nin laboratuvarı son dönemlerde yoğun bir faaliyet içinde. Başlarında hocaları Yrd. Doç. Dr. Cumhuri Gökhan'ın bulunduğu öğrencilerin kimi mikroskopun başında, kimi büyük bilgisayar ekranında, bazıları da ellerinde tüplerle harıl harıl çalışıyor. Her biri “nano teknoloji” konusunda uzman olmak üzere hızla ilerliyor.

Nano teknolojinin kullanım alanları

Yunanca “nannos” kelimesinden gelen ve “cüce” anlamı taşıyan nano, herhangi bir ölçünün milyarda birini gösterir. Nano teknoloji ise maddelerin atom ve molekül seviyesinde değiştirilip daha işlevsel hale getirilmesi olarak tanımlanıyor.

Günümüzde nano teknoloji pek çok alana hızla giriyor. Örneğin tekstilde yoğun şekilde kullanılmaya başlandı. Bakteri ve mikrop barındırmayan giysiler, yıkama ve ütülleme ihtiyacı duyulmayan kumaşlar hep bu teknolojiyle üretiliyor. Hatta bu kumaşların içinde UV ışınları

geçirmeyenler bile bulunuyor. Yanmaya karşı dirençli giysiler, sağlıkta kullanılan sargı bezleri de bunların içinde. Normalde 10 günde iyileşen yaraların nano teknoloji kullanılan sargı bezleriyle üç dört günde iyileştiği, şimdilik havyanlar üzerinde yapılan deneylerde görüldü.

Nano teknoloji kanserle mücadele çalışmalarında da gündeme geldi. Başta Avrupa Birliği üyeleri olmak üzere pek çok ülkede nano teknoloji kullanılarak kanseri önleme, ya da iyileştirme konusunda ilerleme kaydedilmeye çalışılıyor.

Projenin amacı

Projenin hazırlanmasındaki ana amaç, lisans seviyesindeki gençleri nano teknolojiyle tanıştırmak ve bu alanda yapacakları kariyer planlarına destek olmak.

Proje ekibi

Yrd. Doç. Dr. Arzum Işıtan
(Koordinatör)

Doç. Dr. Zeha Yakar

Okt. Meltem Balaban

Yrd. Doç. Dr. Cumhuri Gökhan Ünlü

Araş. Gör. Dr. Volkan Onar

Evrensel Nano Teknoloji Becerileri Oluşturma ve Motivasyon Kazandırma projesi, Avrupa'da bu konuda yürütülen çalışmalara önemli bir katkı sağlıyor.

Pamukkale Üniversitesi, nano teknoloji konusunu derinlemesine incelemek, bu konuda çalışmalar yapmak için bir proje hazırlayıp Erasmus+ fonlarından yararlanmak için başvurdu. UNINANO (Universal Nanotechnology Skills Creation and Motivation Development), Türkçesiyle "Evrensel Nano Teknoloji Becerileri Oluşturma ve Motivasyon Kazandırma" projesi 2016 yılında Erasmus+ projelerinden biri olarak kabul gördü. 200 bin avro yardımı Avrupa Birliği'nden alan UNINANO, Konya Selçuk Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İtalyan Fondazione Bruno Kesler, Yunan Crystal Clear Soft, Romen Universitatea Tehnica Cluj-Napoca ve yine İtalyan Cosvitec kuruluşları gibi yerli ve yabancı kurumların ortak çalışması.

İsveç

İsveç'te bir başarı hikâyesi

**Önce kendisi göçmendi,
şimdi göçmenlere el veriyor**

Necmettin Meletli, dokuz yıl önce okumak için İsveç'e geldi. Şimdi kurduğu dernekle göçmenlere yardım etmek için çalışıyor. En büyük yardımcısı ise Türkiye'den giden Erasmus+ gönüllüsü gençler.

Küçük bir İsveç kasabası Örkelljunga. Göl kenarında, yemyeşil ağaçların ortasında rengârenk tek katlı evler bu kasabaya renk katıyor. Türkiye’den gelen üç genç de, doğa harikası bu küçük kasabada yaşayanlar arasında.

Enes Kılıçay, bir haftalık bir Erasmus+ projesiyle 2016 yılında İsveç’e gelmiş, sonra da burada hazırlanan projelere katılmış. Ortam ve yaşam tarzı hoşuna gidince de İsveç’de kalmaya karar vermiş.

“Uygun atmosferi yakalayınca daha uzun süreli projeler üzerinde çalışmaya başladım. Göçmen kampında bir Erasmus projesi hazırladım. İsveç’e gelen göçmenlerle çalışıyoruz. Tundraları geçerek, küçücük yelkenlilere binerek gelen yaklaşık 600 kişiyle tanıştım.”

Mert Çetinkaya ise bir başka Erasmus+ projesinde gönüllü olarak altı aylığına İsveç’e gelmiş. Halen proje devam ediyor. Göçmen gençlerle birlikte olan Çetinkaya kendi ifadesiyle “büyük bir deneyim yaşıyor”. Hikâyenin baş kahramanı ise dokuz yıl önce İsveç’e gelen Necmettin Meletli. Bir yıllığına okumaya

Necmettin Meletli ve yine bir Erasmus projesinde tanıştığı eşi Charlotte, İsveç'te göçmenlere destek olmak için çalışmalarını sürdürüyor.

gelen Meletli, daha sonra master eğitimi yapmaya karar veriyor. Okul bittikten sonra da göçmenlerle ilgili çalışmalar konusunda belediyede iş buluyor.

“Göçmenlerin sorunlarıyla yüzleşince, bu konuda bir proje hazırlayarak Erasmus’a sunmaya karar verdim. Dinlediğim hikâyelerden sonra yaratıcı drama tarzında bir proje hazırladım. Ardından, belediyedeki görevimden ayrıldım. Mültecilerin topluma kazandırılması amacıyla bir dernek kurdum. Amacımız, göçmen gençlere yardım ederken, aynı zamanda toplumun da göçmenler konusundaki önyargılarını değiştirmek.”

Erasmusla gelen aşk

Bu üç Türk genci göçmenlerle çalışırken kendilerine eşlik eden bir diğer isim ise, Necmettin Meletli'nin İngiliz eşi Charlotte. Charlotte ile Necmettin'in tanışması ise yine Erasmus sayesinde. Her ikisi de Erasmus projeleri için Yunanistan'a gittiklerinde tanışmışlar. Birbirine âşık olan iki genç kısa sürede evlenip İsveç'e yerleşmeye karar vermişler.

Onların Erasmus Plus'ın birleştirdiği bir hayat öyküsü...

Göteborg'da bir Boğaziçi öğrencisi

Boğaziçi Üniversitesi Genetik Bölümü öğrencisi Sezgin Mengi, üçüncü sınıf ikinci dönemi Erasmus+ projesiyle Göteborg Üniversitesi'nde okuyor.

Mengi, hayli farklı bir sisteme sahip bulunduğu Göteborg Üniversitesi'nde okurken, yeni bir kültür ve yaşam tarzını da öğreniyor;

"Burada farklı bir eğitim sistemi var. Türkiye'ye göre daha basit bir sistem. Bu dönem sadece iki ders alıyorum. Bu arada hem dili, hem de yeni bir kültürü öğrenmeye çalışıyorum. Gelirken tek hesaplayamadığım, havanın bu kadar soğuk olduğuydu. Zamanla ona da alışmaya başladım."

Ankara

Omurilik felçlileri
İtalya'da

Camın büyülü dünyasında el ele

Uluslararası Omurilik Felçlileri Derneği, Erasmus Plus'la camın büyüğü dünyasına girdi. Dernek üyeleri önce Ankara'da eğitim aldılar, ardından İtalya'da cam ürünleriyle ünlü Murano'ya gittiler. Cam sanatının önde gelen isimleriyle çalışan dernek üyelerinin ürettikleri eserler büyük ilgi görüyor.

“**B**ugüne kadar herkes omurilik felçlilere bir şeyler öğretiyordu. İstedim ki bir kere de biz herkese bir şeyler öğretilim, usta biz olalım”. Uluslararası Omurilik Felçlileri Derneği Başkanı Yıldırım Yılmazoğlu'nun bu fikri, Erasmus Plus Programı ile hayata geçti. Bugün derneğin Ankara'daki merkezinde çok sayıda omurilik felçli bir yandan cam işleyip çok beğenilen sanat eserleri üretiyor, bir yandan da isteyen herkese kurslar veriyor. Yılmazoğlu'nun başlattığı kurslara katılan dernek üyeleri cam işleme

tekniklerini öğrendikten sonra sıra bu işin dünyaca ünlü ustalarıyla tanışmaya geldi. Ondan fazla dernek üyesi, “Camin Büyülü Dünyasında Elele” ismini verdikleri Erasmus Plus projesiyle İtalya'nın Murano Adası'nın yolunu tuttu. Kristal ve cam dünyasının dünyaca ünlü isimleriyle atölyelere giren dernek üyeleri öğrendikleri incelikleri kendi yetenekleriyle birleştirerek özgün ürünler ortaya koydu. Polonya'nın Wroclaw kentine de gitmeye hazırlanan dernek üyelerinin ürettiği eserleri Ankara'daki dernek merkezinde görmek ve satın almak mümkün.

Zuhal Çalışkan (Cam Ustası)

Murano'ya giden cam ustalarından biri de Zuhal Çalışkan. Camın Büyülü Dünyasında Elele projesinin kendisi için bir meslek öğrenmekten çok daha büyük anlamlar taşıdığını anlatıyor. "Bu projeden önce evden çıkmaya bile ürküyordum. Ama sonuçta İtalya'ya bile gidebildim. Tekrar gitmek için de can atıyorum." Çalışkan şimdilerde bir yandan cam eserler üretiyor, bir yandan da satış mağazasını yönetiyor. Ankara'ya yolu düşen herkesi davet ediyor.

Kütahya

Daha Türkiye'yi gezmeden
Avrupa'da staj şansı yakaladılar

“Ara değil aranan eleman” olacaklar

Kütahya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yöneticileri, hazırladıkları bir Erasmus projesiyle 70 öğrenciye Avrupa ülkelerinde staj yapma, bilgi ve kültürlerini artırma şansı verdi. Meslek liselerine ilginin azaldığı son yıllarda, bu tür projeler öğrencilere büyük motivasyon sağlıyor. Öğrencilerin sloganı “ara değil aranan eleman” olmak.

Kütahya sanayi bölgesinde bir mobilya atölyesi... Diğerlerinden çok bir farkı yok. Ancak farklı olan bu atölyede çalışan genç bir marangoz. Meslek lisesinde okurken, doğduğu Kütahya'nın dışına bile çıkma şansı bulamayan İzzet Karataş, Erasmus Plus sayesinde, bir ayını Almanya Berlin'de hem staj yaparak, hem de bu farklı kültürü tanıyarak geçirmiş. Bu bir aylık staj, okulunu bitirirken ona şu an çalıştığı iş imkânını yaratmış. Şimdi okulda ve Berlin'de öğrendiklerini mobilya atölyesinde hem uyguluyor, hem de çalışma arkadaşlarına öğretiyor.

İzzet Karataş'ın mezun olduğu Kütahya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin tarihi binalarında çok sayıda atölye var. Elektrik, torna-tesviye, metal-iş, mobilya, seramik bölümü atölyeleri öğrencilerle dolu. Okulun duvarları ve koridorları öğrencilerin yaptıkları ürünlerle süslü. Öğrenciler

Kütahya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri, Avrupa ülkelerinde yaptıkları stajda öğrendiklerini şimdi kendi okullarında uyguluyorlar.

derslerde öğrendikleri bilgileri atölyelerdeki üretimle hayata geçiriyorlar.

Son dönemde öğrencilerin en büyük motivasyon kaynaklarından biri, Erasmus projeleri ve bu projelerle elde edilen Avrupa'da staj yapma şansı... Okul yönetimince hazırlanan "Kalifiye Eleman Yetiştirilmesinde İnovatif Staj Teknikleri" projesiyle Avrupa'da daha önce staj yapan 70 arkadaşları, bu hayalin mümkün olduğunun en iyi kanıtı.

Okulun proje sorumlusu Mustafa Gülmez, en az öğrenciler kadar heyecanlı ve keyifli; "Almanya ve Avusturya'da proje ortaklarımız var. Üç kez, toplam 70 öğrenciyi yurtdışına gönderdik. Her biri üç hafta, ya da bir ay kaldı. Staj yapıp, yenilikleri gördüler. Öğrenciler gitmeden önce temel seviye Almanca eğitimi aldı. Staj sırasında da çevirmenler yardımcı oldu".

Bu proje, Türkiye'den kabul edilen staj projeleri arasında en yüksek ikinci bütçeye sahip olmasıyla dikkat çekiyor. Erasmus Plus kapsamında aldıkları hibe 132 bin avro. Kasım

ayında sona eren bu projeden sonra, okul yönetimi, hazırladıkları yeni bir projeye .ir kez daha Avrupa Birliği'nin kapısını çalmaya hazırlanıyor.

“Çok şey değişiyor”

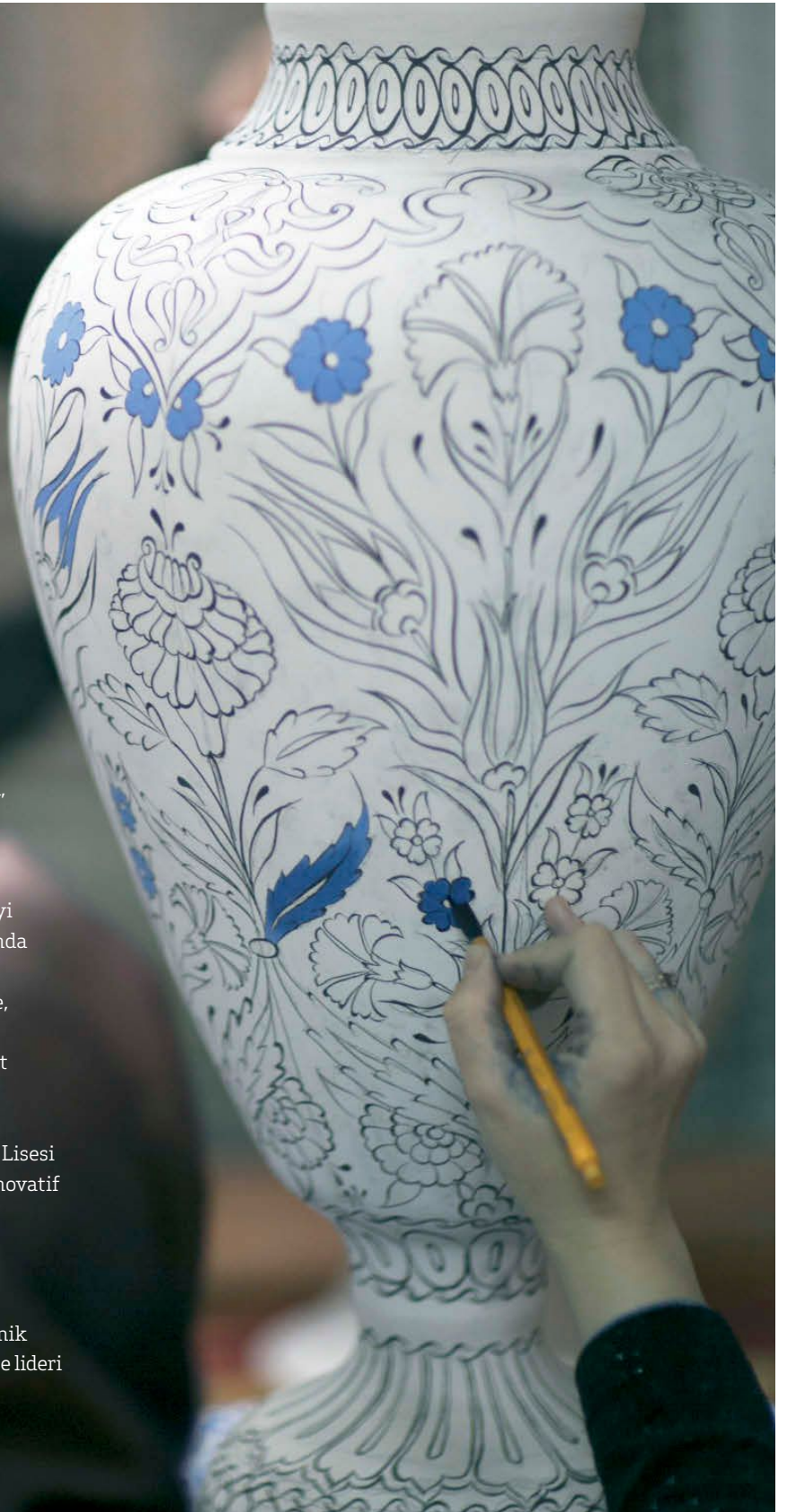
İlk duyulduğunda üç hafta, ya da bir ay kısa geliyor kulağa, ancak öğrencilere ve velilere sorarsanız, bazen bu kısa sürenin hayatlarını değiştirdiği bile dile getiriliyor.

Projeye Almanya ve Avusturya'ya giden öğrenciler çeşitli firmalara staj için dağıtılmış. İlk bir haftadan sonra işyerlerine kendileri gitmek istemiş. Metro ve diğer toplu ulaşım araçlarını kendi başlarına kullanan gençler kısa sürede ortama uyum gösterebileceklerini kanıtlamışlar. Yeterli olmayan yabancı dillerine karşın, staj sırasında mahcup olacakları hiçbir sorun yaşamamışlar.

Öğretmenleri Mustafa Gülmez, gençlerdeki değişimi örneklerle anlatıyor: “Bir velimiz bize oğlunun stajdan sonra çok değiştiğini, arabada arka koltukta oturanlara bile kemer taktırdığını anlattı. Oysa gitmeden önce ön koltukta bile kemer takmazmış. Bir başka velimiz ise stajdan önce okumayı düşünmeyen oğullarının, şimdi mutlaka üniversite, hem de mümkünse yurtdışında okumak istediğini söyledi. Bu örnekler bize hedefimize ulaştığımızı gösteriyor.”

Lisede mobilyadan seramiğe çok sayıda atölye bulunuyor. Öğrenciler ayrıca sosyal etkinliklere katılma olanağına da sahip.

Proje rekortmeni okul

Kütahya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2006-2017 yılları arasında uyguladığı 18 projeye Kütahya'da, hatta Türkiye'de bu alanda lider konumda. Okul yöneticileri hedeflerini "Kütahya'mızı ve ülkemizi en iyi şekilde temsil ederek Avrupalılaştırma yolunda önemli adımlardan birini daha attık. Aynı zamanda uyguladığımız projeler sayesinde, Avrupa Birliği'nin 2020 stratejik hedefleri doğrultusunda öğrenci yetiştirmeye gayret ediyoruz" diye açıklıyor.

Okul: Kütahya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Proje: Kalifiye Eleman Yetiştirilmesinde İnovatif Staj Teknikleri

Alınan hibe miktarı: 132 bin 660 avro

Proje ekibi

Mustafa Gülmez: Kütahya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Makine bölümü eğitmen proje lideri

Hüdaverdi Yazar: Okul müdürü

Mustafa Özünlü: Eğitmen

Lyon

Erasmus Plus'la Lyon'da
Fransızlara İngilizce öğretiyor.

Fransa'da Samsunlu bir öğretmen

Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi bölümünü bitirdikten sonra uzun süreli bir yurtdışı deneyimi yaşamak isteyen Hilal Bayar, bu arzusuna Erasmus Plus sayesinde ulaşmış. Yaşadığı şehir Samsun'dan Fransa'ya gelen genç eğitimci, Lyon'da bir okulda İngilizce eğitimi veriyor. Bir yandan da yeni tanıştığı bir kültürü öğrenmeye çalışıyor.

Aıllar'den gelen soğukuyla ünlü Fransa'nın Lyon şehrine yaklaşık 40 dakika uzaklıkta bir okul; MFR du Domaine de la Saulsaie... Tarım arazileriyle çevrili bu tarihi okul bizdeki yatılı bölge okullarına benzer bir işlev görüyor. Genelde ikinci, üçüncü kuşak göçmen gençlerin ve dezavantajlı öğrencilerin devam ettiği bu okulda bir Türk öğretmen de görev yapıyor.

Hilal Bayar, 2017 yılında Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'nü bitirirken, meslek hayatına başlayıp rutin bir tempoya dalmadan önce, kendisine farklı bir hayat çizmeyi hayal etmiş. Ne yapabileceğini araştırırken, daha önce iki hafta, iki ay gibi kısa sürelerle yurtdışına gittiği Erasmus+ Programı'nın,

Avrupa'da daha uzun kalmak için de aradığı fırsatı vereceğini fark etmiş. Vakit kaybetmeden Avrupa Gönüllü Hizmeti Programı'na başvurmuş ve okul biterken projesinin kabul edildiğini öğrenmiş. 2017 Ekim ayında da yeni ders yılıyla birlikte Lyon'da çalışmaya başlamış.

Hilal Bayar okulda İngilizce öğretmenleriyle farklı sınıflarda derslere giriyor. Boğaziçi'nde öğrendiği tekniklerle Fransız öğrencilere İngilizce öğretmeye çalışıyor. Elbette kendisi de öğreniyor; ilk geldiğinde sadece lise döneminden kalma Fransızca bilgisi olan Hilal, üç ay gibi bir süre sonunda bu dili de konuşur hale gelmiş. Fransa günlerini şöyle anlatıyor: "Geldiğim günlerde, kendimi ve ülkemi tanıtmak için uluslararası bir sunum yaptım. Samsun'dan geldim ben. Yaşadığım yerden, kendimden bahsettim. Çünkü insanlar İstanbul dışında pek bir yer bilmiyor. Türkiye'nin farklı yerlerinden fotoğraflar gösterdim. Buradaki öğrenciler, Türkiye'de kış olduğunu bile bilmiyordu. Sadece yaz var zannedi-

yorlardı. Onlara karlı resimler gösterince çok şaşırdılar. Ben burada sadece kendi ülkemi değil, çağırdığım yabancı arkadaşlarımla farklı ülke ve kültürleri de öğretmeye çalışıyorum. Rusya'dan, Avusturya'dan arkadaşlarım gelerek, onlar da kendi sunumlarını yapacaklar. Yani dil eğitim yanında, bir kültür elçisi gibi de davranmaya çalışıyorum. Burada artık aileden biri gibiyim. Öğrencilerle birlikte, sinemaya, tiyatroya gidiyoruz. Okulda olan her etkinliğe davet ediliyorum."

Hilal Bayar'ın ailesi, aslında kızlarının bir an önce sınavlara girerek, Türkiye'de iş hayatına başlamasına istemiş. Fakat Hilal, bilgi, görgü ve kültürünü geliştirmek için mutlaka bir yurtdışı deneyimi yapmakta kararlı olunca, buna saygı duymuşlar. Şimdi Hilal, isteği doğrultusunda ilk uzun yurtdışı deneyimini yaşıyor. Tüm gençlere de çalışma hayatına başlamadan bir yurtdışı deneyimi için uğraşmalarını salık veriyor. Erasmus+ projelerinin büyük fırsat olduğunu hatırlatıyor.

Montendre

Erasmus Plus ile dünyanın farklı yerlerinden gelen öğrenciler

Birlikte yaşamayı öğreniyorlar

Üzüm bağlarının arasında, güzel bir golf tesisi yakınlarındaki mavi panjurlu konak, önünden geçen herkesin dikkatini çekiyor. Burası, dünyanın değişik yerlerinden gelen gençlerin bir arada yaşadığı bir yer. Fransa'nın Bordeaux şehri yakınlarında bulunan Montendre kasabasındaki bu binadan Avrupa Gönüllü Hizmeti Programı'na gelen öğrenciler de yararlanıyor. Programın gönüllülerinden biri de İstanbul'dan gelen Hakan Yılmaz.

Hakan Yılmaz, 21 yaşında, Marmara Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Fransızca Bölümü öğrencisi. İkinci sınıfı bitirdikten sonra kaydını dondurup Fransa'ya gitmeye karar vermiş. Bu amacına ulaşmanın en sağlam yolunu da Erasmus Plus programlarında bulmuş. Yılmaz şimdi Avrupa Gönüllü Hizmeti Programı kapsamında, Fransa'da Bordeaux şehri yakınlarındaki Montendre kasabasında, farklı ülkelerden gelen insanlarla birlikte çalışıyor.

Hakan Yılmaz ilk defa yurtdışına Erasmus Plus projesiyle çıkmış. Daha önce farklı dillerin konuşulduğu bir ülkede yaşamadığı için buraya geldiğinde iki gözünün olduğunu, bir yılı bitirip döndüğü zaman ise üçüncü bir göze de sahip olacağını söylüyor:

"Buraya gelirken Fransızcamı iletmek en büyük amacımı diyebilirim. Geldiğimde Fransızcam iyi, İngilizcem yok gibiydi. Beklediğim gibi olmadı. Fransızcam değil, İngilizcem

*Fransa'nın
Montendre
kasabesindeki Sokak
Sanatçıları Evi'nde
kalan gençler
birlikte çalışıyor,
birbirlerinin
kültürünü tanıyor.*

çok ilerledi, çünkü çok farklı ülkelerden gelen gönüllülerle ortak dilimiz İngilizce.. Artık çok rahat konuşuyorum, sunumlar yapıyorum.”

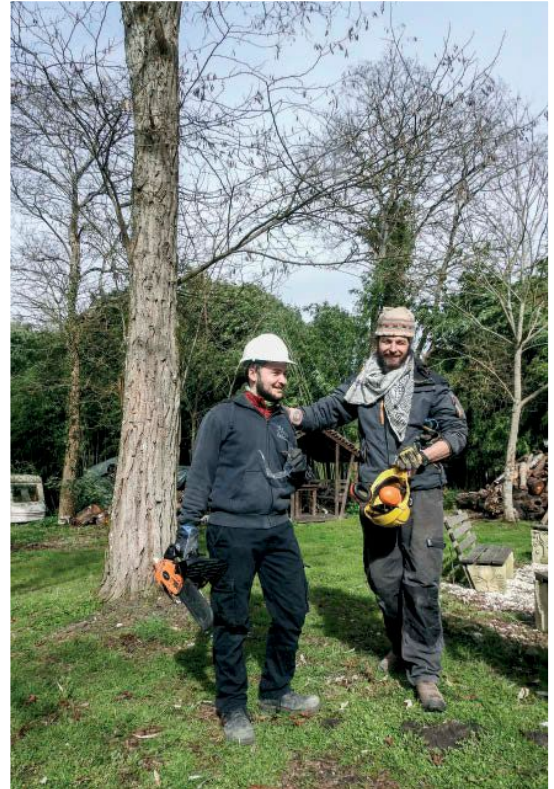
“La Maison des Bateleurs”, yani Sokak Sanatçıları Evi, kaldıkları binanın ismi. Çevredeki sivil toplum örgütlerinin de kullandığı bina, bir çiftlik evi gibi. Hayli geniş bahçesinde bambu ağaçları ve bir küçük tamir atölyesi var. Bina ve bahçesi o kadar büyük ki, gönüllülere her gün yapacak bir iş mutlaka bulunuyor. Sabah saat 9.00 gibi küçük bir toplantıyla güne başlayan gönüllülere günlük görevleri dağıtıldıktan sonra da işbaşı yapılıyor. Hakan Yılmaz da, daha önce bu tür işlerden anlamamasına rağmen, burada duvar işçiliğinden bambu kesmeye, ağaç budamaktan musluk tamirine kadar her işe el atmış ve öğrenmiş. Cuma günleri öğleden sonra ise, haftalık bir toplantı ile herkes neler hissettiğini, neler

düşündüğünü bütün arkadaşlarıyla paylaşıyor. Ortada bir sorun varsa paylaşılıp çözüm aranıyor. Hakan Yılmaz bu konuda şunları diyor:

“Buradaki ortak amacımız, farklı ülke ve kültürlerden gelen insanların bir arada yaşayabileceklerini göstermek. Burası, böyle bir fikrin uygulanmaya çalışıldığı yer. Dünya içinde bir dünya burası. Kötülüklerle dolu bir dünyada bir ütopyaı yaşıyoruz. Burada herkes kendi kültürünü tanıtmaya, mesela mutfağından yemekler yapmaya çalışıyor. Ben de annemden aldığım tariflerle zeytinyağılı dolma bile yaptım.”

Gönüllüler için hayat sadece çiftlik evinde geçmiyor. Zaman zaman çevredeki köy ve kasabalarda başka sivil toplum örgütlerinin düzenlediği etkinliklere katılıyor, gönüllü hizmetlerde bulunuyorlar. Yıl boyunca bu program sürüp gidiyor.

Prag

Türk mutfağına
Avrupa çeşnisi

Geleceğin aşçıları Avrupa'da yetişiyor

Burdur, Kırıkkale ve İstanbul'dan gelen aşçılık öğrencileri Çekya'nın başkenti Prag'da Avrupa mutfağıyla buluştu. Aşçılık ve turizm okullarında derslere giren Türk öğrenciler Çek öğretmenlerin gözetiminde her iki ülkenin mutfağından yeni tatlar, yeni tarifler öğrendiler. Erasmus öğrencilerinin hedefi Avrupa çapında aşçı olmak.

Prag şehrinin tarihi eserler dışında en ilgi çeken yerlerinden biri de gün boyu kalabalık ziyaretçi gruplarına ev sahipliği yapan Çikolata Müzesi. Müzenin çikolata yapım atölyesinin konukları bu kez Kırıkkale Yenimahalle Şehit Ali Tonga Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileriydi. Kırıkkaleli aşçılık öğrencileri Erasmus+ Mesleki Eğitim Hareketlik Programı dahilinde kabul edilen projeleriyle Prag'da staj şansı buldular.

"Geleceğin Usta Elleri" isimli projeleriyle Prag'a gelen yedi kız öğrenci ve rehber öğretmenleri Neslihan Uluyüz özellikle tatlı, pasta ve kanepeler yapımı konularına öncelik verdiler. Çikolata yapımının ardından öğrenciler, stajlarını ise Prag'ın ünlü lise ve yüksekokulu Vysoka Skola Hotelova'da yaptılar. Çek öğrencilerle birlikte yaptıkları kane-

Erasmus+ Programı, Çekya ve Türkiye'nin lezzetlerini buluşturdu.

peler zor beğenen Çek öğretmenlerden bile tam not aldı.

Erasmus Plus'ın Mesleki Eğitim Öğrenci ve Personel Hareketliği Programı'yla Prag'a gelenler sadece Kırıkkaleli öğrenciler değil. Burdur Hacı Rahmi Sultan Halk Eğitimi Merkezi aşçılık kursları öğrencileri de Avrupa Perspektifiyle Geleceğin Şeflerini Yetiştiriyoruz Projesi'yle Prag'a geldiler.

Üç hafta sorumlu öğretmen Halil Murat rehberliğinde Prag'da kalan öğrenciler stajları boyunca bir turizm meslek lisesinde pasta, kanep, tatlı, poğaçaya hazırlamayı öğrendiler. Çek öğrencilerle birlikte hamur yoğurup, tatlı karıştıran öğrenciler, Türkiye'ye dönüşte öğrendikleri Avrupa mutfağı lezzetlerini aileleri ve arkadaşlarıyla paylaşmanın hazırlığını yapıyorlar. Prag'a gelen bir başka aşçılık öğrencisi grubu ise İstanbul Silivri Selimpaşa İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nden. Onlar da "Sağlıklı Unlu Mamüller Üretimi ve Çeşitliliği" isimli projeleriyle Erasmus öğrencileri olarak Prag'da staj yapma şansı kazandılar.

Tüm bu eğitimlerin sonucunda gelecekte Türk mutfağının Avrupa'dan ve özellikle de Çek mutfağından esintiler taşıyacağıını söylemek için kâhin olmaya gerek görünmüyor.

Öğrenciler Erasmus Plus'ın Mesleki Eğitim Öğrenci ve Personel Hareketliği Programı'yla Türkiye'den Prag'a gitti.

Wolimierz / Polonya

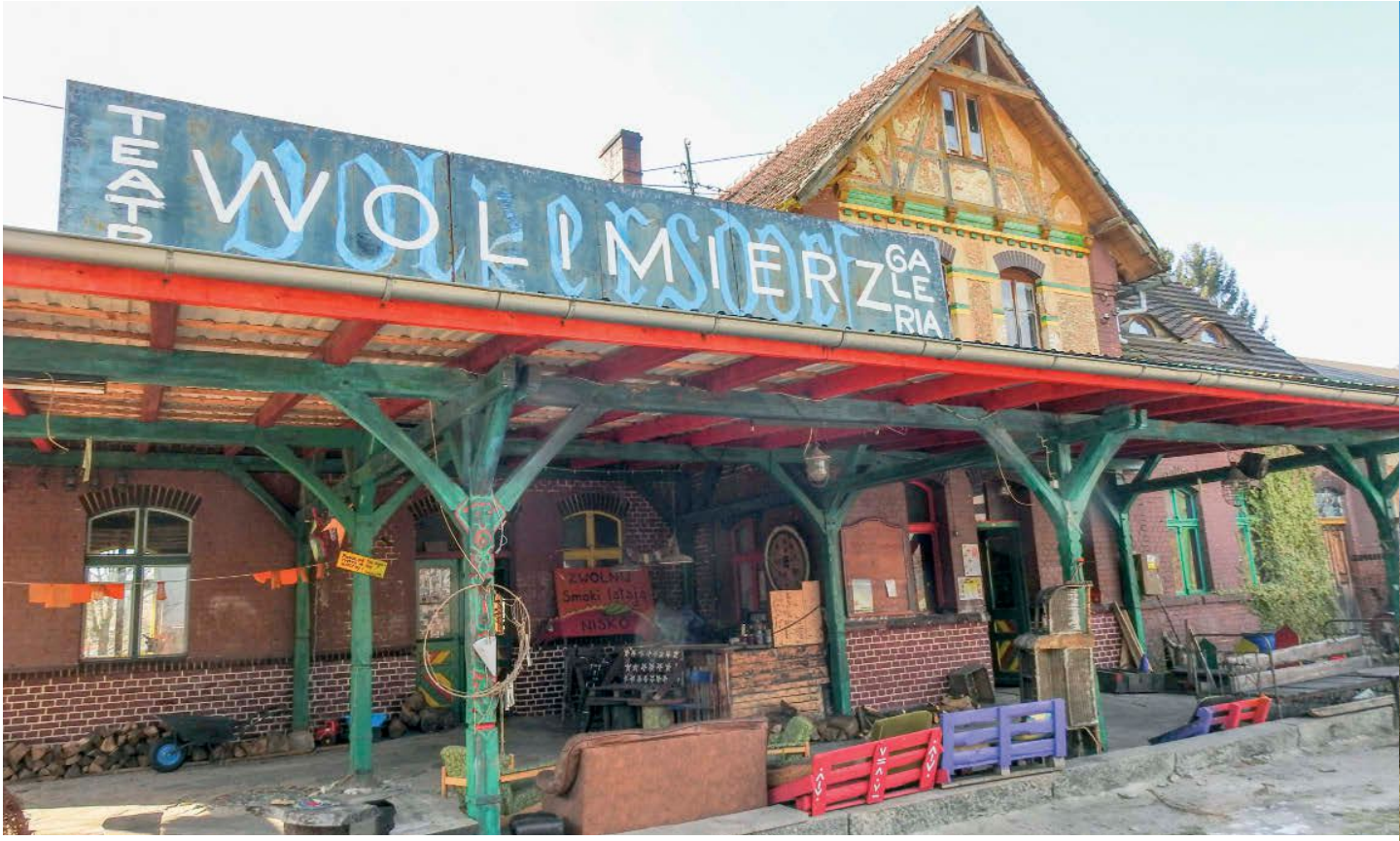

Polonya-Çekya sınırında
küçük orman köyünde bir Türk tasarımcı

**Sanat galerisi tren
istasyonu**

Polonya'nın Çek Cumhuriyeti sınırındaki küçük bir köy olan Wolimierz'de yıllar önce terk edilmiş bir istasyon, şimdilerde sanat merkezi olarak kullanılıyor. Kış aylarının sakin merkezi, yaz aylarında binlerce kişinin katıldığı festivallere ev sahipliği yapıyor. Erasmus Plus Programı'yla buraya giden genç tasarımcı Onur Demir de istasyonda gönüllü olarak çalışıyor.

Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag'dan iki saatlik bir yolculukla kuzeydoğu yönüne giderseniz Polonya sınırına varırsınız. Sınırı geçer geçmez de karşınıza küçük bir Polonya köyü olan Wolimierz çıkar. Bu küçük ve sakin köyün ilginç bir özelliği var. Yaklaşık 30 yıl önce terk edilen bir tren istasyonu, o yıllardan beri bir sanat evi ve misafirhane olarak hizmet veriyor. Kışın birkaç kişinin yaşadığı bu eski istasyon, yazın binlerce insanın katıldığı ve müzik başta olmak üzere çeşitli sanat festivalleri ve etkinliklere ev sahipliği yapıyor. Hatta tarımsal özelliğinden dolayı tohum festivali bile yapılıyor. Dünyanın her yerinden gelen gençler de Erasmus Plus Avrupa Gönüllü Hizmeti Programı'yla bu istasyonda yaklaşık bir yıl kalarak hem çalışıyor, hem de yeni arkadaşlar ve dostlar ediniyor. Başka kültürlerle kaynaşiyor.

Onur Demir, 2017 yılı Eylül ayında gelip toplam dokuz ay gönüllü hizmeti yapan bir Türk genci. İstanbul, Kadıköy doğumlu Demir, Anadolu Üniversitesi İletişim Tasarımı ve Yönetimi Bölümü mezunu.

Wolimierz'in tren istasyonu ve çevresi, burada kalan gençlerin bıraktığı sanat eserleriyle geniş bir galeriye dönüşmüŝ.

Wolimierz'deki istasyonun ilginç bir öyküsü var. 30 yıl kadar önce demiryolları burayı terk edince, birkaç sanatçısı binada bir tiyatro kurmaya karar vermiş. Fakat bu çabaları nüfusun azlığından dolayı gerçekleşmemiş. Onlar da burayı bir sanat merkezi, bir yaşam alanı, sanatçıların gelip kalabileceği bir yer haline getirmiş. Böylece, bu sessiz köye bir aktivite katabileceklerini düşünmüşler.

Yaklaşık 10 kişi kış ayları boyunca festivallere hazırlık yapıyor. Avrupa'nın ve hatta dünyanın çok farklı ülkelerinden gelen 2-3 bin kişinin katıldığı festivallere özellikle müzik grupları ve sanatçılar ilgi gösteriyor. Ormanlık bir alana komşu olan köyde çeşitli heykeller, sanat eserleri yapılarak ormana bırakılıyor. İstasyona gelen sanatçılar, buraya bir eser, bir anı bırakmadan gitmiyor. Hatta istasyona bir kilometre mesafedeki Çek-Polonya sınırına konulan masalarla, bir sınır kafesi bile yapmışlar.

Onur Demir de merkezin günlük işlerine, festival hazırlıklarına yardım ediyor;

“Üniversite öğrencisiyken de Erasmus sayesinde Bosna’ya gitmiştim. Seyrettiğim çizgi filmlerde bile, başka bir ülkeye gitme hayalim vardı. Erasmus Plus Programı’yla bunu gerçekleştirdim. Burada esas görevimiz, etkinlik ve festival dönemlerinde başlıyor. Çevre düzenlemesinden, yatakların hazırlanmasına kadar her şeyle ilgileniyoruz. Çok rüzgârlı bir yer olduğu için, yıkılan dökülen yerleri tamir ediyoruz.”

Onur Demir’in gönüllü hizmeti bununla sınırlı değil. Diğer gönüllülerle birlikte, köy ve civarında İngilizce öğrenmek isteyen insanlara ders veriyorlar. Haftada, ya da on günde bir akşamları düzenlenen yemekli toplantılarda köy halkıyla buluşup sohbet ediyorlar.

Wolimierz’e Türkiye’den de bir hatıra bırakacak Onur Demir... Bu amaçla çizdiği tasarımları ağaç oymacılığıyla bir esere dönüştürmek için uğraşiyor. Yolu düşen herkesi de yaz aylarında Wolimierz’e bekliyor.

Prag

Hem öğrendiler, hem uyguladılar

Elazığlı sinema TV öğrencilerinin Prag macerası

Erasmus+ projesiyle Elazığ'dan Prag'a gelen öğrenciler, iki hafta boyunca sinema ve televizyon dalında staj yaptılar. Büyük bir stüdyoyu ziyaret ederek bu alandaki son yenilikleri yerinde incelediler.

Prag'ın çevresini kuşatan tepelerden biri, Çek Cumhuriyeti'nin en önemli televizyon ve sinema stüdyolarına ev sahipliği yapıyor. Bu stüdyolardan biri, altı Elazığlı öğrenciyi bir ay boyunca konuk ederek sinema-televizyon alanında unutamayacakları bir dönem yaşattı.

Erasmus+ projesi kapsamında, bir refakatçi öğretmen eşliğinde Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag'a gelen Elazığ Necip Güngör Kısaparmak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Radyo-Televizyon Bölümü öğrencileri, belki de hayatlarının en unutulmaz deneyimlerinden birini yaşadı.

Elazığlı öğrenciler iki hafta Strední Skoly Bean Meslek Lisesi'nde staj yaptılar. Her gün değişik bir bölümde derslere giren öğrenciler, özellikle yeni animasyon teknikleri üzerine

yoğunlaştı. Dijital medya alanında en çok kullanılan yazılımlarla ilgili ilk hafta teorik bilgiler alan öğrenciler, ikinci hafta öğrendikleri bilgileri uygulamaya döktü.

Öğrenciler Stop Motion tekniğini öğrenip, ardından ikiye bölünmüş gruplar halinde bu teknikle kısa filmler yaptılar. Öğrenciler bu filmlerin sunumunu yapıp sertifika aldılar. Elazığlı gençlerin bir sonraki durağı öğrendikleri tekniklerin profesyonel hayatta uygulamalarını görmek için uluslararası bir yapım şirketi oldu.

Hollywood sinemasına çalışan yapım şirketinin yetkilileri, öğrencilere, 3D animasyon, modelleme, yapım ve çekim teknikleriyle ilgili son gelişmeleri anlatıp kendi yaptıkları çalışmalardan bir sunum yaptılar. Sonra da öğrencilerin sorularını yanıtladılar.

Projenin amacı

Prag'da öğrencilere liderlik eden öğretmen Esmâ Aydın Baltacı, gençlerin okulda verdiklerinden farklı şeyler öğrendiklerini anlatıyor:

“Öğrenciler ve ben ilk kez yurtdışına çıktık. Kültürel açıdan, dil açısından, karşılıklı hoşgörü açısından hepimizde değişiklikler oldu. En önemlisi, çocuklarımız, neyi bildiklerini veya neleri bilmediklerini fark etti. Bizim için çok faydalı oldu. Keşke daha uzun kalabilme şansımız olsaydı.”

Viyana

Viyana'da iki hafta

Düzce'nin özel öğrencileri

Mobilya ve İç Mekân Tasarımı öğrencisi yedi liseli genç, Erasmus + projesi kapsamında, Düzce'den Viyana'ya uzandı. Büyük mobilya atölyelerinde staj yapıp çalışan öğrenciler, Viyana'nın tarihi HTL Mödling Meslek Lisesi'ni de ziyaret ederek kendi okulları ve eğitimleriyle karşılaştırma şansı buldular.

Düzce Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi, öğrenme konusunda zorluk yaşayan öğrencileri eğiten bir lise. Okul yöneticileri, bu özel öğrencilerine uygun eğitimler vermekle yetinmeyip bir de onlara Avrupa'da staj imkânı aradılar. Hazırladıkları proje kabul görünce Erasmus+ Programı'yla Viyana kapıları öğrencilerine açıldı.

Verilen özel eğitimle gençlerin, ailelerine olan bağımlılıkları azalıyor ve gerçek anlamda birer meslek sahibi oluyorlar. Ayrıca üreten ve meslek sahibi insanlar olarak ekonomik bağımsızlık elde ediyorlar, belki de en önemlisi özgüvenleri artıyor. Düzceli gençler bu özelliklerin üzerine bir de Viyana tecrübesini eklediler.

Yedi kişilik öğrenci grubuna, Türkiye'den gelen bir özel eğitim öğretmeni, bir mesleki eğitim öğretmeni, bir de okul müdürü eşlik etti. Viyana'da bir Türk girişimcinin sahip olduğu

büyük mobilya fabrikası staj için kendilerine kapılarını açtı. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı okuyan gençler bu fabrikada, birer usta eşliğinde düzenli olarak çalıştılar. İki hafta boyunca düzenli olarak çalışan öğrenciler, ilerde kendilerine yeni imkânlar sağlayacak sertifikalarını aldıklarında çok mutluydular. Burada gördükleri staj ve eğitim sonunda kazandıkları sertifikaların, yurtiçinde ya da belki yurtdışında iş bulmaları konusunda büyük avantaj sağlayacağı konusunda umutluydular.

Hafta sonları Viyana'nın tarihi ve turistik merkezlerini gezen, çevre yerleşimlere de giden gençlerin bir durağı da Viyana'nın tarihi okullarından HTL Mödling Meslek Lisesi oldu.

HTL Mödling'de öğrenciler, önce okul yönetimi tarafından verilen bir tanıtım toplantısına katıldı. Okulu gezen, atölyeleri inceleyen öğrencileri daha sonra da Avusturyalı öğrencilerle birlikte kısa bir eğitim aldılar.

Projenin amacı

Düzceli öğrencileri Viyana'ya götüren Erasmus+ projesinin amaçlarını öğretmen Müberra Buran şöyle özetliyor:

“En önemli amaç, mesleki eğitim alan gençlerin mesleki bilgilerini arttırmak, teknolojik gelişmeleri yerinde incelemek, yabancı dil bilgilerini geliştirmek ve potansiyel işgücü kalitesini arttırmak. Bunun yanında, gelecek nesilleri ortak amaç doğrultusunda yetiştirmek, ülkemizdeki gençlerin Avrupa Birliği ülkeleri ile ortak bir iş dili, iş üslubu, iş adabı ve iş disiplini oluşturmaya katkı sağlamak amacıyla bu projeyi hayata geçirdik. Bireylerin işgücü piyasasında rekabet edilebilmeleri, uygun yaşam standartlarına sahip olabilmeleri ve istihdam edilebilir niteliklere sahip olmaları sürekli olarak kendilerini geliştirmelerine bağlı. Bu nedenle, eğitim ve yaşam boyu öğrenim süreçleri, rekabet gücünü geliştirme ve işsizlikle mücadele yönünden en önemli araç.”

Zonguldak

Zonguldak siber saldırılarla savaşıyor

Beyaz hacker işbaşında

Yıl 2014, Zonguldak'ta bir market. Günlük çalışmalar sürerken birden şirketin yazar kasaları, bilgisayarları işlevini kaybeder. Herkes şaşkındır. Önce ne olduğunu anlayamazlar. Fakat bir bilene danıştıklarında marketin bilgisayar sisteminin başkaları tarafından ele geçirildiğini öğrenirler. Başlarına ilk defa böyle bir olay gelmiştir, günümüzdeki deyişle hacklenmişlerdir...

Zonguldak, kömür madenleriyle anılan bir şehir. Ancak son zamanlarda başlarına musallat bir problemle anılır oldular: Bilgisayar korsanları adeta Zonguldak'ı hedef almış durumda. Şehirde sadece 2016 yılında 516 ciddi siber saldırı gerçekleşmiş.

Şehirde siber saldırılar artınca Zonguldak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yöneticileri de sorunla mücadele için kendi projelerini hazırlamaya karar vermiş. İşte "Siber Güvenlik Teknolojilerinde Yenilikçi Ders Müfredatının Araştırılması, Geliştirilmesi ve Farkındalık Artışı Sağlanması" adlı proje böyle ortaya çıkmış.

İlk olarak projeye Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi ortak olarak alınmış. Üniversitenin Siber Güvenlik Araştırma ve Uygulama Merkezi, şehirde bilgi işlem merkezi olan kuruluşlara ve öğrencilere siber güvenlik eğitimleri vermeyi üstlenmiş. Ayrıca İspanya'dan Asociación Empresarial de Ingeniería y Formación ve İngiltere'den Buckinghamshire New University de projenin diğer katılımcıları olmuşlar... Projenin finansman sorunu da Erasmus Plus Programı'yla

çözülmüş. Avrupa Birliği projeye 240 bin avro hibe sağlayınca, siber saldırılara karşı büyük mücadele başlamış.

Proje, öğretim üyeleri ve öğrencileri kapsıyor. Şehirde hem lise, hem de üniversite öğrencilerine verilen siber güvenlik eğitimi kısa sürede duyulmuş. Halk arasında gençlerin "siber saldırılara karşı beyaz hacker olarak" yetiştirildiği gururla anlatılıyor. Toplam 370 kişilik öğretmen, akademisyen, bilişim teknolojileri uzmanı ve memuruna

Proje ekibi

Ali Gökdemir (Proje Koordinatörü Bilisim Teknolojileri Öğretmeni)
Burhan Koyu (Zonguldak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürü)
Erkan Çetiner (Bülent Ecevit Üniversitesi Karaelmas Siber Güvenlik Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü)
Muhammed Temli (Bülent Ecevit Üniversitesi Karaelmas Siber Güvenlik Uygulama ve Araştırma Merkezi Danışma Kurulu Üyesi)

Yapılan çalışmalar

Seminerler (proje ürünleri ile internetin güvenli kullanımı ve güvenli internet hizmeti)
Konferanslar (Almanya, İngiltere ve Türkiye’de)
Proje dergisi, broşürü, CD’si, web sitesi
Basın ve yayın organları aracılığıyla kamuoyu bilgilendirilmeleri, afiş ve posterler.

Avrupa Birliği hibe miktarı

239 bin 360 avro

Proje ortakları

- 1- Zonguldak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
- 2- Bülent Ecevit Üniversitesi Karaelmas Siber Güvenlik Araştırma ve Uygulama Merkezi
- 3- Asociación Empresarial de Ingeniería y Formación, İspanya
- 4- Buckinghamshire New University, İngiltere

farkındalığı artırıcı seminerler verilmiş Çalışmalar bununla sınırlı değil. 20 kişiye uzaktan eğitim sistemiyle, siber eğitim hizmeti götürülmüş. Ayrıca 12 bilişim teknoloji öğrenim görevlisine yüz yüze eğitim verilmiş. Bu konuda hazırlanan kitaplar da 81 üniversite ve il kütüphanesine dağıtılmış.

Zonguldak, siber saldırılara karşı mücadelesini kararlılıkla sürdürüyor.

Proje Ekibi

Proje Koordinatörü: Ümit Sezgin

Proje Danışmanı: Vincent Bouvard

Fotoğraflar: Erdem Kırım

Editör: M. Türker Erşen

Tasarım: Tolga Çoruh

Bu kitap Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun sponsorluğunda TRT Haber kanalı tarafından hazırlanan "Erasmus+ İnsan" Programı'nda ele alınan projeleri kapsamaktadır.

Baskı: Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.

Dudullu Organize San. Bölgesi 1.Cad. No:16

Ümraniye-İSTANBUL Tel: 444 44 03 - www.bilnet.net.tr

TRT Ekibi

Program Koordinatörü: Fatih Şahingöz

Metin Yazarı: Ömer Vatanartıran

Editör: Nalan Gölal

Danışman: Stefanie Von Brochowski (AB Türkiye Delegasyonu)
Rana Kasapoğlu (Ulusal Ajans)

Program Sunucuları: Stefanie Von Brochowski,
Ömer Vatanartıran

Kamera: Mevlüt Döner, Ömer Demirci,
Aydoğan Karadeniz, Uğur Hoşafçı, Cengiz Şenel...

Kurgu: Nuri Leblebici

Grafik: Orhan Başara

Müzik: Musa Göçmen

Yapım Yönetim Yard: Seda Bilen

Yapım Yönetim: Muhammet Şimşek

Atlas dergisinin ücretsiz ekidir, satılamaz.

Bu yayın Avrupa Birliği desteği ile "AB İletişim Destek Programı" kapsamında hazırlanmıştır.
Bu yayındaki fikirler sahiplerine aittir. Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini yansıtmayabilir.

© Avrupa Birliği 2017 - 2018

ERASMUS+
iNSAN

Avrupa Birliği
Türkiye Delegasyonu

*Delegation of the
European Union to Turkey*

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu: Uğur Mumcu Cad. No: 88 G.O.P. 06700 Ankara - Türkiye T +90 312 459 87 00 F +90 312 448 14 65

www.avrupa.info.tr

facebook.com/EUinTurkey

twitter.com/EUDelegationTur

youtube.com/c/EUinTurkey

instagram.com/eudelegationturkey/